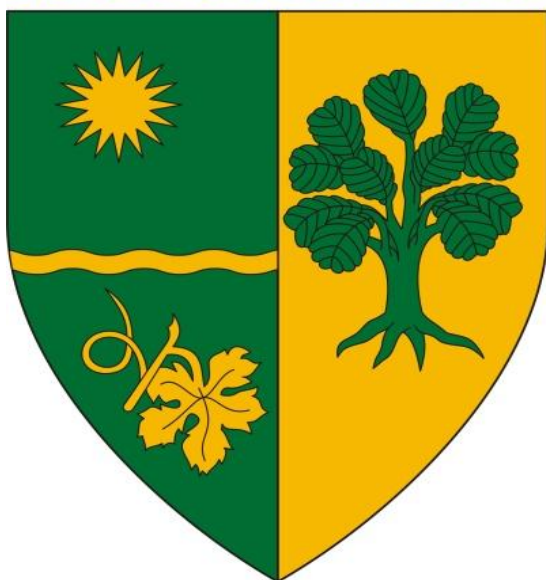

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Monorierdő Község Önkormányzata

MONORIERDŐ

2013-2018

„Áldjad a jó Istent, ki megálda téged,
Adván őreidül szerető szüléket,
Adván eszközöket, elhárítani pályád
- Annyi más futónak nehéz - akadályát.
Áldjad Istent, hanem óvakodj', amivel
Ő álda meg, *saját* érdemül róni fel.

Nemes önbizalom, de ne az önhittség,
Rúgói lelkedet nagy célra feszítsék:
Legnagyobb cél pedig, itt, e földi létben,
Ember lenni mindég, minden körülményben.”

Arany János: Domonkos napra, 1851.augusztus 4.

„AZ ÚR

Karod erős - szived emelkedett:
Végetlen a tér, mely munkára hív,
S ha jól ügyelsz, egy szózat zeng feléd
Szünetlenül, mely visszaint s emel,
Csak azt kövesd. S ha tettdús életed
Zajában elnémúl ez égi szó,
E gyöngé nő tisztább lelkülete,
Az érdekek mocskától távolabb,
Meghallja azt, és szíverén keresztül
Költészetté fog és dallá szűrődni.
E két eszközzel álland oldalodnál,
Balsors s szerencse közt mind-egyaránt,
Vigasztaló, mosolygó génius. - „

ÉVA

Ah, értem a dalt, hála Istenemnek!

ÁDÁM

Gyanítom én is, és fogom követni.
Csak az a vég! - csak azt tudnám feledni! -

AZ ÚR

Mondottam, ember: küzdj és bízva bízzál!”

Madách Imre: Az ember tragédiája, 1862

Köszönetnyilvánítás

Szeretnék köszönetet mondani mindazoknak akik közvetlen vagy közvetett segítséget nyújtottak Monorierdő Község Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának elkészítésekor.

Külön szeretném kiemelni a Türr István Képző és Kutató Intézet munkatársát

Dr. Makkos Nándor mentort

aki emberiességével, szakmai hozzáértésével, tanácsaival, végtelen türelmével és kitartásával sarkallt ezen irat elkészítésére.

Tartalom

Tartalom	4
Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	5
Bevezetés	5
A település bemutatása	6
Értékeink, küldetésünk	18
Célok	19
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	21
1. Jogszabályi háttér bemutatása	21
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	23
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	26
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	64
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	81
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	88
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	94
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	100
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	102
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	103
1. A HEP IT részletei	103
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	122
3. Megvalósítás	128
4. Elfogadás módja és dátuma.....	133

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Monorierdő Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés a Helyi Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

Az esélyegyenlőség a társadalom számára fontos érték. Segíti elérni azt a célt, hogy megkülönböztetés nélkül mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a karrierre, a jó minőségű szolgáltatások elérésére, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékkal élő, milyen a származása vagy anyagi helyzete, illetve kora.

Az egyenlő bánásmód elvének betartása az Európai Unió és a hazai társadalom elvárása. Az Országgyűlés elismerte minden ember jogát ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen, hogy hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára. Kinyilvánította, hogy az esélyegyenlőség előmozdítása elsősorban állami feladat.

Fentiek figyelembe vételével Monorierdő Község Önkormányzata a társadalmi esélyegyenlőtlenségek csökkentése érdekében már 2007-ben megfogalmazta Esélyegyenlőségi Programját, amelyben elemezte a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását és meghatározta az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő célokat, a célok eléréséhez szükséges feladatokat, forrásokat és a végrehajtáshoz szükséges határidőket.

Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testület által már korábban elfogadott Esélyegyenlőségi Program alapot képez a jövőben végrehajtandó feladatokhoz és a társadalmi esélyegyenlőtlenségek csökkentése érdekében fogalmazta meg és ...../2013.(XII.12.)Kt.határozatával fogadta el a 2013-2018. időszakra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programját.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

A település bemutatása

Helyünk az Országban

Monorierdő Pest megye középső részén, Budapeستől 42 km-re, Dél – Dél-kelet irányban, a 4. számú főközlekedési út 41. kilométerszelvényének és a Budapest – Cegléd vasútvonal 44. kilométerszelvényének érintkezési pontjában, a Gödöllő-Ceglédberceli dombság és a Duna-Tisza közti Homokhátság találkozásánál helyezkedik el. Monor és környéke két nagytáj, az Észak-magyarországi-középhegység és az Alföld határán terül el. Monor északi határában szelíd dombvidék, a Cserhát-hegység déli nyúlványa, a Gödöllő-ceglédberceli-dombság, amely folyamatosan simul az Alföldre. A város belterülete már az Alföldön fekszik. Monor külterületének délnyugati részén végződik a Duna jégkori hordalékkúpja, a Pesti hordalékkúp-síkság. Monorierdő és vele a külterület keleti része a Pilis-alpári-homokháthoz tartozik, ahol a Dunából kifújó vékony lepelhomok fedí a felszínt.

Földtörténet

A területen agyagos rétegek fejlődtek ki, melyek helyenként a felszínre kerültek. Az agyagra harmadkori folyami (Ős-Duna) homok települt nagy vastagságban. A harmadkor végén megindult hegységképződés magasba emelte a területet és fiatal eróziós dombság alakult ki. A felszíni formák nagy egységeit a nagyobb kiterjedésű lapos felbontások és a kisebb-nagyobb törések-vetődések határozzák meg, amelyek a hosszabb patakvölgyeket követik.

A felszínt nagyjából lösz, illetve löszös homok, kisebb részben futóhomok fedí, melyeken löszös és agyagos, zömében jó minőségű talajok alakultak ki. A legkiterjedtebb futóhomokos terület a 190 m magas Strázsa-hegy, ami 130 méterig az egykori monori Ős-Dunavölgy felszínéig húzódik. (A hagyomány szerint a domb a nevét a török időben kapta, amikor a lakosság innen kémlelte a környéket.)

Ez a peremi homokterület már a Duna-Tisza-közi homokhátsággal köti össze a Gödöllői-ceglédberceli-dombságot.

A sok homokhordalék miatt a löszös területek anyaga is igen homokos, s néhol a löszben a homokpászták jól kivehetők. Sok a fiatal, meredek lejtő, a területet eróziós barázdák és vízmosások szántották fel. A mély bevágású völgyek a vízfolyások formáló munkájának eredményei. A határ nyugati, déli része síkvidéki felszínének kialakulásához a levantei - ópleisztocén süllyedés játszott jelentős szerepet, ahová az ősi Duna hordta törmelékét. A felszínét a pleisztocén végén és a holocénban képződött futóhomok borítja.

Vízrajz

A környék vízföldtani vonatkozásban átmeneti területen alakult ki a Gödöllő-ceglédberceli-dombság és a Duna-Tisza közti síkvidék között.

A Gödöllő-ceglédberceli-dombság kedvezőtlenebb, az utóbbi jobb vízföldtani adottságú.

Ezen a tájon halad át a Duna és a Tisza fő vízválasztója. A Duna vízgyűjtőterületéhez a Pesti hordalékkúp-síkságon eredő kisebb patakok, a Tisza vízgyűjtőterületéhez a Gödöllő-ceglédberceli-dombság és a Pilis-alpári-homokháton eredő időszakos vízfolyások tartoznak.

Éghajlat

Éghajlata átmeneti az alföldi és a hegyvidéki éghajlat között. A magasabb fekvésnek megfelelően valamivel kisebb a középhőmérséklet értéke (10 °C), és a napsütéses időszak (évi 1950-2000 óra), mint az alföldi részeken. A legmagasabb hőmérséklet sokévi átlaga 34,2 - 34,6°C körül mozog, míg a minimumok sokévi átlaga -14,8°C és -17,3°C körül alakul.

A csapadék 530-580 mm, szeszélyes területi eloszlásban. Uralkodó szél a nyugati, észak-nyugati.

Az ország több tájegységén a ködös napok száma 40 nap körül alakul. Monor és vidéke körzetében kis távolságon belül is szeszélyesen változik, mozaik szerűen helyezkedve el: 34- 49 nap között számolható.

Élővilág

A természetes növénytakaró is átmenetet képez a hegyvidéki és az alföldi flóraidék között. A dombságokon dombvidéki és alföldperemi erdős puszták, a síksági részeken mérsékeltén száraz, illetve száraz erdős puszták találhatók. A Pesti hordalékkúp-síkság és a Pilis-alpári-homokhát növénytakarója az Alföld flóraidékén belül a Duna-Tisza közti síkvidék flórajárásába tartozik. A Gödöllő-ceglédberceli-dombság keleti része alföldies növényzete miatt az Alföldhöz, a Gödöllői-dombság pedig a Mátra flóraidékhez tartozik.

A Bogárd mintegy 150 ha-os kiterjedésével Monorierdő környékének egyik legértékesebb területe, a hajdani, homokpusztagyepekkel borított buckavidék egyik utolsó, közel természetes állapotban megmaradt darabkája. Élővilága az egykori sokszínűséget idézi, több védett, fokozottan védett növény- és állatfajjal büszkélkedhet.

A lőszvegetáció főként lőszpusztarét, törpemandulás. A hajdani őstölgyesek már csak nyomokban maradtak meg. A lőszhátak erdőszyepp-erdeje a tatár-juharos tölgyes. A medencékben gyakoriak a gyertyános bükkösök elemei is. A mélyen bevágódott, patak nélküli völgyekben gyertyános-tölgyesek húzódnak. A száraz, meleg déli oldalakon mészkedvelő tölgyesek tenyésznek, főleg molyhos-tölgy állománnyal. Elterjedtek a vízi, mocsári és lápi társulások is. A homoki beerdősödés során a pusztai tölgyes és gyöngyvirágos tölgyes, a gyertyános, a nyíres, a szürke nyár és a szomorúfűz egyaránt kialakult. Állatvilágának jellemző fajai az őz, nyúl, fácán, fogoly, fűrj.

Településünk történelme

Monorierdő történelme, mint önálló település, a közelmúltig nyúlik vissza. Monor város részeként azonban már az utolsó eljegesedést követően történt benépesüléssel dicsekedhet. Monorierdő történelme szorosan egybefonódik Monoréval.

A teljesség igénye nélkül, de meg kell említeni a közös, valamint a település közelmúltja visszatekintő múltját.

Az emberi kultúra legrégebbi nyomai (a városi helytörténeti kiállításon látható esiszolt kőbalták) az újkőkorból származnak. 1911-ben és 1928-ban a Forrás felé vezető út mentén mamut és ősszarvas

csontok kerültek elő, egy részük a Nemzeti Múzeumba került. 2001-ben, az új szennyvíztisztító építéskor rézkori (i. e. 3200-2000) telep és kultikus temető nyomait ásták ki. A rézkor késői szakaszában telepedett meg **Monor környékén** a bádai (péceli) kultúra népe, valamint a bronzkor középső szakaszában (i. e. 1700–1300) vándorolt a város területére a vatyai kultúra népe, amelynek cserépedényeit a Pozsonyi úti lakótelep helyén tárták fel.

A honfoglaló magyarok földműveléssel és állattartással foglalkozó közösségei – a korábbi korszakok népeihez hasonlóan – valószínűleg ezen a kedvező adottságokkal bíró vidéken is megtelepedtek. A középkori Monor nagy valószínűséggel a mai város központjában, a könyvtár környékén lehetett. Monor első okleveles említése III. Béla király uralkodása idejéből (1173–1196) való. Vidékünk Árpád-kori települései a tatárjárás idején elpusztultak, és ezt követően csak egy részükön alakult ki új falu. A késői Árpád-korban – Pest megye más vidékein szerzett régészeti tapasztalatok alapján – **Monor és Monorierdő területén** 3-5 település állhatott, falvanként 50-200 lakossal. Monor ósán kívül **Monorierdő területén** megtalálták Újfalu (Wyfalu, Vyfalu, Nova) maradványait is.

Monor elnevezésének eredete még ma sem tisztázott, de a település neve a ma leginkább elfogadott elmélet szerint a török eredetű, „kőd” jelentésű személynévből származik.

Monor (Monar) nevének első hiteles írásbeli említésével egy 1398. március 25-én kelt oklevélben találkozunk, amelyből megismerhetjük Monor akkori hűbérurát, Maróthy János székely ispánt.

A település a török időkig lassan fejlődött. A több mint 150 éves török uralom Monort és környékét is sanyargatta, hiszen a Duna-Tisza köze a hódoltság területére, a török haderő felvonulási útvonalába esett. A település lakói volt földesuruknak, az egri káptalannak illetve az egri várnak is adóztak és robotoltak. Az itt élő népesség helyzetét tehát a hadi veszélyek mellett a kettős adózás is nehezítette. A török hódoltság időszakában Monor többször elpusztult illetve elnéptelenedett. Az 1661-es bécsi hadjárat után lett ismét „Desertium ad loca remotiora” – azaz lakatlan pusztaság, s tíz évig nem is szerepelt az adójegyzékekben. A felszabadító háború idején a falu lakói ismét elmenekültek. A török kiűzése után a feldúlt falvakba visszaszivárogtak az elbujdosott lakosok, és új telepések érkeztek az ország más részeiből is. **1696-ban már újra lakott helyként említették** Monort.

A reformáció korán hívekre talált itt. 1546-tól már protestáns prédikátor hirdette tanait a szomszédos Újfaluban, és 1567-ben a református iskolai tanítás is megkezdődött Monoron. Az ellenreformáció mégsem törte meg a lakosok hitét, a többség Kálvin követője maradt. A 18. században telepedtek meg a Monor környéki falvakban, Péterin, Pilisen, Bényén és Albertin az evangélikus vallású szlovákok.

A 18. századi Monor gazdasági életének legjelentősebb ága a mezőgazdaság (gabona- és takarmánytermesztés, bortermelés, legeltető állattenyésztés) volt.

Monorierdőt, mint Monor részét a 19. században ekként említik:

"Monor Mező Város határában még pedig **annak alsó szélén határ melletti részén egy ős erdő áll, melly mai napig Újfalusi erdőnek neveztetik, - ezen erdő, és környéke hajdan Aranyos Újfalu nevű község volt**, mellynek romjaira még a' most életben lévő emberek is emlékeznek, állitilag azonban a' Török hadjárat pusztitványa. Ezen aranyos újfalu határába, melly most Monorhoz van kebelevezve, jelvényei azonban még láthatók, a' mostani Száraz hegyi, Pipis halmi, Kankó halmi, Város réti, és vas úti dűllök, és a' legellőnek egy része van, - a' Pipis halmi, Kankó halmi, Város réti, és vas uti dűllökön 1845ik évben történt tag osztály óta tanya épületek vannak, 's ez a' gazdák tagosított birtokjok. — Szárazhegyi dűllő az egri főkáptalan mint földes úrnak a legellővel együtt esett birtokába. Ezen legeilön áll a' Káptalannak egy nagy szerű három szegű birka majorja, és egy nagyobb csösz és pásztor háza. Kelt Monoron 1863. dec 18. János bíró" (Pesty Frigyes kéziratos helynévtárából)

Újfalú (Wyfalu)[1] első okleveles említése (1324. Március 23.). (Bártfai)

A terület az 1930-as évekig volt az egri káptalan birtokában. A kegyúr 1932-ben kezdeményezte a mai Monorierdő helyén lévő erdőterület parcellázását. Egy pénzcsoport vállalta a parcellázás lebonyolítását. A földművelési miniszter a terület felének, 180 holdnak a kimérését engedélyezte.[3] 1200 db, egyenként 150 négyszögöles üdülőtelket alakítottak ki úgy, hogy az erdő 60%-át lehetett csak kivágni. Az 1933-as parcellázás után Monorierdő üdülőterületként szerepelt.

A 19. században Monoron is megkezdődött a modernizálódás, különösen a század végén fejlődött igen gyorsan, ezzel párhuzamosan népessége a háromszorosára növekedett. A mezőgazdaságban a legfontosabb művelési ág a szántóföldi növénytermesztés lett. A művelési ágak közül a legnagyobb növekedést a **kert és gyümölcsös**, valamint a **szőlő** mutatta.

1847-ben adták át – az országban másodikként – a Pest-Cegléd-Szolnok vasútvonalat, szeptember 1-jén haladt át az első három vonat Monoron. Monorierdőn a vasút modernizációjára 1934-ig vártatt magára. Ekkor létesült a vasúti megállóhely, és egy vendéglő is az ide látogatók ellátását szolgálta. 2005. május 19-én reggel egy kamion bennragadt a felújított vasúti átjáróban. A Cegléd felől érkező tehervonat 70 km/h-s sebességgel ütközött a kamionnal, amit 100 méteren keresztül tolt maga előtt. A kamion roncsa elsodorta a fénysorompót és a pénztárépület sínek felé eső falát. A helyiségben tartózkodó pénztárhozó nagy szerencséjére kisebb sérülésekkel megúszta az esetet. Az 1934-ben létesített műemlék állomásépületet később lerombolták.

Monor az egykorú iratokon az 1870-es évektől városként és járási székhelyként szerepelt, ahol a főszolgabírószágon kívül járásbírószágon, adóhivatal, közjegyzőség, pénzügyőrség, posta, táviráda és csendőrség működött. A társadalmi élet megélénkülését jelezte, hogy a kiegyezés és az első világháború közötti békés időszakban 23 egyesület és társadalmi kör alakult.

Az első világháború négy éve alatt a lakosság nagy nyomorban tengette életét. Monorról több százan vonultak be a hadseregbe, és a háborúnak 252 ismert monori katonai áldozata lett.

A két világháború között a lakosságszám enyhén (1920 és 1941 között 692 fővel) emelkedett. A gazdasági szerkezet lényegében megmerevedett. Az ipari üzemek ugyanazok voltak, esetleg tulajdonosváltás és névváltoztatás történt. Több száz főt tett ki azonban a kisiparban és kereskedelemben dolgozók száma. Az 1929-ben kitört gazdasági válság következtében sok család tönkrement. A helyi iparosság a monori lakosságot, valamint – vásárolva – a környéket is ellátta termékeivel. Az 1920-as évek végén Monoron 41 szakmában több mint 300 iparos dolgozott. A legnagyobb létszámú mesterségek a cipész (36), a csizmadia (32) és a hentes (26) voltak, de dolgozott itt képfestő, mézeskalácsos és szítás is. 1930-ban már az új szakmák (autogén hegesztő, fényképész, szikvízgyártó, villanyszerelő) is megjelentek. A mezőgazdaságban tovább csökkent a legeltető állattenyésztés, növekedett viszont a kertgazdálkodás, ill. a gyümölcs- és szőlőtermesztés részesedése. Ebben az időszakban gazdag egyesületi és kulturális élet folyt Monoron.

Monornak az 1930. évi népszámláláskor 15770 lakosa volt. A szocializmus évtizedeiben a község lassan, de folyamatosan gyarapodott. Lakosságszáma az 1949. évi 13606-ról 1990-ig 18483 főre nőtt. 1970-ben elnyerte a nagyközségi rangot, majd az elmúlt rendszer utolsó évében, 1989. március 1-jén várossá avatták. Monor lélekszáma 1999-ben már meghaladta a 20 ezer főt (21059). A legutolsó években a halálozás mértéke meghaladja a születéseket, viszont a kedvező helyen fekvő városba jelentős a bevándorlás, ami a lakosság számának szerény emelkedését eredményezte.

A városban ma egyetlen olyan gazdasági vállalkozás sem működik, amely jelentősen meghatározná a helyi foglalkoztatottság szerkezetét. Nagyobb ipartelepítés az elmúlt évtizedekben nem történt. Monori viszonylatban fontos szerepe van az élelmiszeriparnak, valamint a szolgáltató- és kereskedelmi tevékenységnek. Jelentős gazdasági erőt képviselnek a településen a kisiparosok is, a 4-es út mentén pedig autószalonok, benzinkutak, különböző lerakatok, éttermek és fogadók

találhatók. Monorierdő legrégebbi, patinás múltat idéző vendéglője az Autós csárda, amely a vasútállomás építésével egyidős. Az Autós-csárda neve kezdetben csak Vendéglő, majd Csingilingi-csárda volt. A csárda még ma is áll, a vasútállomás épületét már sajnos elbontották.

Monorierdő Erdőnyaraló mivoltában kiemelkedő szerepe volt az 1935-ben kezdett monorierdői strandfürdő építésének, melyet 1937. július 10-én nyitottak meg. A strand vízellátását egy 430 méter mély kútból biztosították.

1926. szeptember elsején kezdődött meg az iskolai oktatás Monorierdőn. A tanítás Magócsi Zoltán házában (Beton út 69.) indult el. Az 1927/1928. tanévben már az egri Káptalan által felajánlott telken a vasút mellett felépült egytantermes iskolában folytatódott a tanítás. Az 1943/1944-es tanévben megszűnik tagiskola lenni. Az intézmény hivatalos neve: Monorierdei Állami Népiskola. Igazgatója: **Oláh István**, a **monori József Attila Gimnázium gimnázium alapítója**. Itt említendő meg, hogy 1917 novemberétől 1918 februárjáig József Attila Monoron élt nevelőszülőknél: „Anyám már betegeskedett, méhdaganata támadt, s ekkor én magam jelentkeztem a Gyermekvédő Ligánál –, így rövid időre Monorra kerültem.” – írta később erről a „Curriculum vitae” című önéletrajzában. Rövid tartózkodásának emlékére Monoron az Alkotmány u. 2. sz. ház falán levő emléktábla, a helyi József Attila Gimnázium neve és a költő mellszobra őrzi.

A településrész útja az önálló községgé válásig:

A település a világháború előtt csak gazdag budapestiek nyaralóhelyeként funkcionált, a háború után sok otthonatlan család költözött be a szép és csinos elhagyott nyaralókba. A településrész fejlődése ezután Monor község, majd város ambíciójától függött, de ezt a kényszerhelyzetet csak a rendszerváltás utáni, önállósulást célzó, civil szerveződés oldotta meg végérvényesen.

1963-ban a falu központi részén kezdtek hozzá az új iskola építéséhez. 1994-re alakult ki az iskola épületegyüttesének jelenleg állapota.

Az 1970-es évektől üdülő jellege egyre csökkent, és folyamatosan nőtt az állandóan ott élő lakosság száma.

A készülő rendszerváltást megelőlegezendő: az 1985-ös "demokratikus ellenzék" számára egészében sikeresnek nem mondható választások után egy héttel, 1985. június 14–16. között, a monorierdői kempingben zajlott le a "monori találkozó", a Kádár-rendszer értelmiségi ellenzékének első összejövedele. Itt találkozott 45 magyar értelmiségi, hogy kicserélje gondolatait a magyar gazdaság és társadalom helyzetéről, fejlesztési lehetőségeiről. A résztvevők az akkori nem hivatalos ellenzék rendkívül különböző irányzatot képviselő tagjai voltak. A rendszerváltás előkészítésében nagyon fontos szerepet játszott ez az esemény. A népi írók, a szabadságjogokért küzdő demokratikus ellenzék és a reformközgazdászok találkoztak egymás jobb megismerése végett Monorierdőn. Többen közülük közösen vettek részt már a Bibó-émlékkönyv megírásában, félretéve a népi-urbánus ellentétet. Senki sem sejtette 1985-ben, hogy a rendszerváltás békessége lesz a tét három évvel később. A házigazda Donáth Ferenc volt, a vitairatot pedig négyen írták: Csurka István, Csoóri Sándor, Bauer Tamás és Kis János.

Az 1990-es évektől intenzív fejlődés következett be. 1994-ben kiépült a telefonhálózat, majd bevezették a földgázt, korszerűsítették a közvilágítást, 2003-ra kiépült az ivóvíz- és csatornahálózat. 2003-ban a lakosság szám meghaladta a 3000 főt. Általános iskola, óvoda, orvosi rendelő és több üzlet áll az itt lakók rendelkezésére, sőt néhány helyi buszjáratral Monorra is lehet utazni. A víz-csatorna hálózat kiépülése után a rossz állapotú földutakat folyamatosan aszfaltozott utak váltották fel. Monorierdő településrész képviselőjét 2 fő választott képviselő látta el, valamint külsős tagokkal a Településrész Önkormányzat (TÖNK) hozott döntéseket és javaslatokat.

2001. január 25-én az iskola Fekete István író nevét vette fel.

2001. október 24-én Monorierdőnél a biztosítóberendezés meghibásodása miatt összeütközött két személyvonat. A balesetnek 37 sérültje volt. A baleset sajnos nem volt sz. egyetlen, 2008. október 06-án újra megismétlődött. Az áldozatokra a vasútállomáson állított kopjafánál emlékeznek a hozzátartozók és lakosok.

2003-ban a lakosságszám 3000 főt meghaladó volt.

Monorierdő, mint településrész 2006-ig Monorhoz tartozott. 2011. június 4-én felavatták a település

rovásos helynévtábláját: , 2008-ban Szent István mellszobrát, valamint 2012 júniusában a Trianoni kisparkot.

Az 1990-es évek elején létrejött „Tiszta Lappal” Társadalmi Egyesület tagjainak szervezésében 1993-ban és 1995-ben is volt egy sikertelen népszavazás a leválás érdekében. Az egyesület és az akkori monori vezetés létrehozta a „Leválást Előkészítő Bizottság”-ot, amely – többek között – a település mai nevét is eldönthette az MTA Nyelvtudományi Intézetének szakbizottságával.

(Erre azért volt szükség, mert, egyrészt: törvény írja elő a véleményeztetést, másrészt pedig: néhány monorierdői lakos azon a véleményen volt, hogy a településnek a történelem során „előtelepülésének” tekinthető Wyfalu (azaz Újfalu), vagy egy másik – szerintük – szintén „előtelepülésének” tekinthető(?) Zsiga nevet kell adni.)

Monorierdő térképe a III. katonai felmérés korából, (1869-1887)

Forrás: http://hu.wikipedia.org/wiki/Monorierd%C5%91#cite_note-5, 2013.11.21.

2004-ben megalakult a „Monorierdőért Egyesület”, amelynek tagjai úgy gondolták, hogy lakóhelyükért akkor tudnak tenni valamit, ha újra kezdeményezik a különválást. A szükséges jogi lépéseket meg is tették, és az önkormányzat – amelynek 16 monori és 2 monorierdői tagja volt – a „Monorierdőért Egyesület” kezdeményezésére a vonatkozó jogszabályok rendelkezéseire tekintettel 2005. április 3-ára népszavazást írt ki Monorierdő településrész leválása és új község alakításának az ügyében.

A népszavazás eredményes és érvényes lett. Monorierdőn a 2006-os önkormányzati választás volt az az időpont, amikor a két település végérvényesen szétvált. Monor a 21 ezer lakosú településből 18 ezer lakosú településsé vált.

„A Képviselő-testület a „Monorierdőért Egyesület” kezdeményezésére a vonatkozó jogszabályok rendelkezéseire tekintettel 2005. április 3.-ára (vasárnap) népszavazást írt Monorierdő településrész leválása és új község alakításának az ügyében. A népszavazás napján 6.00 és 19.00 óra között az alábbi kérdésre lehet majd szavazni: „Akarja-e, hogy Monor várostól leváljon és Monorierdő néven önálló községként működjön a település?” A népszavazás érvényes, ha a választópolgárok több mint a fele szavazott, és eredményes, ha a szavazóknak több mint a fele a megfogalmazott kérdésre azonos választ adott. Érvényes és eredményes népszavazás esetén - a Köztársasági Elnök határozata

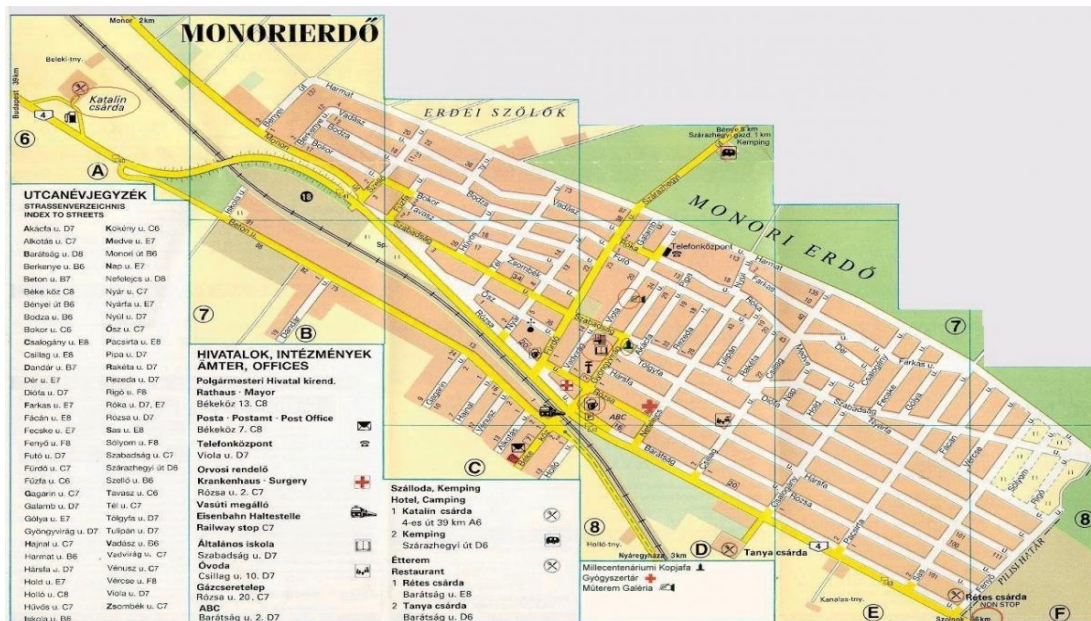
után - a 2006. évi önkormányzati választás napjától válhat önálló településsé Monorierdő.” - Monor város képviselő-testülete

A köztársasági elnök 2005-ben hozott határozata alapján, Monor város Monorierdő elnevezésű településrésze, 88/2005. (VI. 29.) KE hat., 2006. október 1-jétől önálló községgé vált.

„Az idei évben történt egy különleges pillanat. Monor közel 20 ezer lakosú településéből Monorierdő lakossága az idei év tavaszán úgy döntött, hogy nem kíván Monorral együtt funkcionálni. Népszavazás történt, ahol a helyi lakosság úgy szavazott, hogy Monorierdő néven új települést kívánnak kialakítani. Monor elérte azt, hogy Monorierdő mint településrész olyan infrastrukturális ellátottságba kerüljön, hogy az ott élők a saját fenntartásukat meg tudják oldani. Monor nem jár rosszul a településrész kiválásával. A köztársasági elnök aláírta az önálló település létrehozását. **Sok szerencsét kívánok Monorierdőnek ahhoz, hogy önállóan, saját maguk megéljenek!**” - Strázsa - Monor városi önkormányzat lapja

Ettől az időponttól kezdődik Monorierdő, mint önálló település történelme.

Monorierdő napjainkban az esélyegyenlőség tükrében

Az elmúlt években Monorierdőn kialakult a teljes infrastruktúra, és kiépítették a szilárd burkolatú utakat. Van óvoda, iskola, orvosi és gyermekorvosi rendelő, vasúti megálló, posta, gyógyszertár, önkormányzati épület. Tehát minden megvan ahhoz, hogy önálló élet éljen a település.

1. Lakosság – demográfiai mutatók

Monorierdő lakossága dinamikusan növekszik. 2001-es népszámlálás adatai szerint kb. 3000 főt számláltak. Ez a szám már a 2007-évi adatokat figyelembe véve 3415 fő. Az 1.sz. táblázat a lakosságszám változását mutatja évről évre.

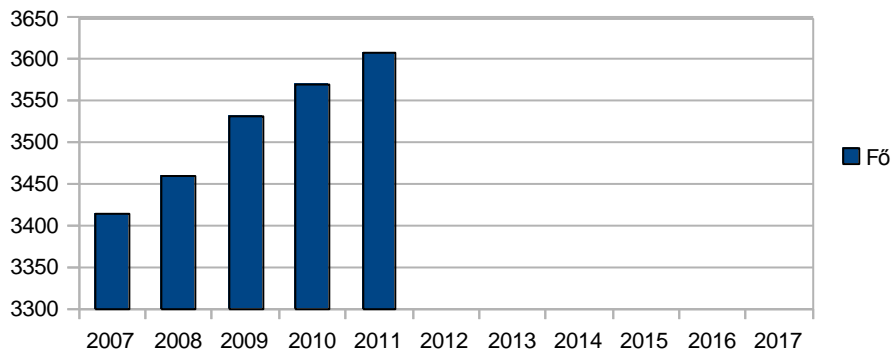
1. számú táblázat - Lakónépesség

	Fő	Változás
2007	3415	
2008	3459	101%
2009	3531	102%
2010	3569	101%
2011	3607	101%
2012	n.a.	#ÉRTÉK!
2013	n.a.	#ÉRTÉK!
2014	n.a.	#ÉRTÉK!
2015	n.a.	#ÉRTÉK!
2016	n.a.	#ÉRTÉK!
2017	n.a.	#ÉRTÉK!

Dinamikus viszonyszámok közül a lánviszonyszámok mutatják meg az adatok változását az előző időszakhoz véve. A fenti táblázat tartalmazza a lakosságszám változás mértékét %-ban, amely növekvő tendenciát mutat. Az 1.számú táblázat adatai oszlopdiagramba foglalva láthatóak az alábbiakban.

A diagram látványosan ábrázolja a lakónépesség számát (fő), amely évről évre folyamatosan emelkedik. A 2011. évi adat a 2007. évihez képest 5,6%-os lakónépesség-növekedést mutat.

Lakónépesség

Az állandó lakónépesség közötti nemek eloszlását mutatja be a 2.számú táblázat 2011. évi adatok alapján.

2. számú táblázat - Állandó népesség

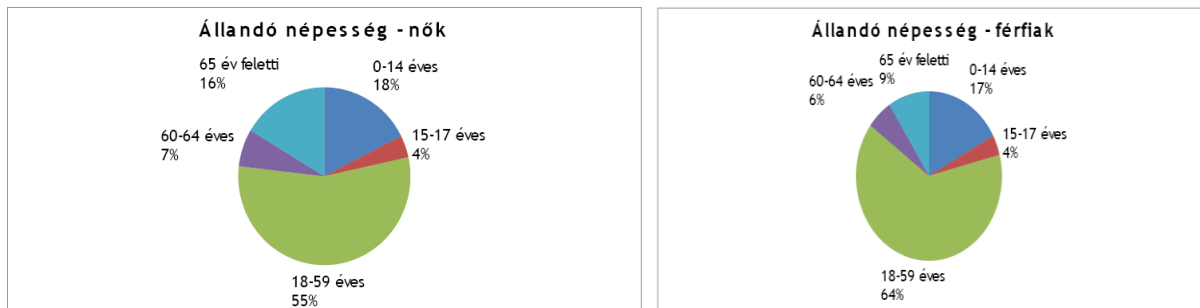
	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
nő	2254	2181	4435	51%	49%
0-2 évesek			139		
0-14 éves	364	374	738	49%	51%
15-17 éves	84	84	168	50%	50%
18-59 éves	1147	1400	2547	45%	55%
60-64 éves	141	125	266	53%	47%
65 év feletti	340	198	538	63%	37%

Forrás: TelR, KSH-TSTAR

Monorierdőn is, csakúgy mint ahogy az országos statisztikák mutatják, a nők aránya meghaladja a férfiak arányát. Érdekes módon a 0-59 éves korcsoportban a férfiak száma több vagy azonos a nők számával. Drasztikus változás a 60 év feletti korcsoportban, a férfiak számánál figyelhető meg,

tekintettel a férfiak alacsonyabb várható élettartamára. A férfi lakosságot érintő egészségmegővő és prevenciós vizsgálatok, ismeretterjesztések minél szélesebb körű alkalmazására van szükség.

Az alábbi diagramok a férfiak és a nők korcsoport szerinti megoszlását mutatja be.

Az öregedési index alapján látható, hogy Monorierdőn a lakosság, csakúgy mint országos szinten, öregszik. Szerencsére lassú ütemben, amely a beköltöző fiatal lakosoknak köszönhető.

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2001	n.a.	n.a.	#ÉRTEK!
2008	477	716	66,6%
2009	495	713	69,4%
2010	512	730	70,1%
2011	538	738	72,9%

A lakosság összetétele gyorsan változik a betelepülések miatt. Monorierdő települési sajátosságaiból adódóan (volt üdülőtelep mivoltának fokozatos kiszorulása) az állandó lakosok száma az állandó jellegű odavándorlások és az elvándorlások pozitív egyenlegéből adódik. A 4.számú táblázat tartalmazza ez erre vonatkozó adatokat.

4. számú táblázat - Belföldi yándorlások

Év	állandó jellegű odavándorlás	elváándorlás	egyenleg
2008	184	130	54
2009	183	139	44
2010	149	99	50
2011	155	73	82

Nem a gyermekvállalási kedv okozza a lakosságszám növekedését, hiszen az alábbi táblázatból (5.számú táblázat) kiténik, hogy az halálozások száma meghaladja az élve születések számát. A lakosságszám növekedése kizárólag az állandó jellegű odavándorlásokból adódik. Cél a gyermekvállalások számának növelése, a gyermekneveléshez szükséges infrastruktúra színvonalának emelésével.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2008	29	26	3
2009	30	47	-17
2010	38	30	8
2011	37	40	-3

A természetes szaporodás adatait tartalmazó táblázatot drámaian mutatja be az alábbi diagram:

2. Infrastruktúra - energia, közlekedési, telekommunikációs, mezőgazdasági

A főváros közelsége (Ferihegy 22 km), jó autóutak, a jól megszervezett tömegközlekedés (a reggeli órákban Monorierdőről, és a késő délutáni órákban Budapestről 20 percnként közlekedik vonat, és 42 vagy 52 perc alatt lehet beérni a Nyugati pályaudvarra, vagy vissza Monorierdőre, attól függően, hogy a zónázó, vagy a minden megállóhelyen megálló személyvonatot választja az utas.)

A kiváló háttér-infrastruktúra elősegíti Monorierdő gyors fejlődését.

3. Intézmények, szolgáltatások

- ◆ **Monorierdő Község Önkormányzata – Monorierdői Polgármesterei Hivatal** (2213 Monorierdő, Szabadság u. 50/A.). Az Önkormányzat és a Hivatal az új épületet 2013. májusától használja. Az ügyfelek kiszolgálása már sokkal komfortosabb körülmények között történik. Az épület **akadálymentesített**, tehát a **mozgássérültek, idősek, gyermekek, várandósok** könnyebben juthatnak, mozoghatnak az épületen belül és kívül. Az épület ad helyet a Teleháznak, a körzeti megbízottnak, a polgárvédelemnek, a családsegítőnek, a teleháznak, a községi könyvtárnak, a védőnői szolgálatnak, valamint a járási ügysegédnek. Az elhelyezett ellátók ismeretében az épület multifunkcionális volta nyilvánvaló. A multifunkcionalitás segíti a lakosságot minél szélesebb körű ügyeinek elintézésben. Az intézmény saját esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.
- ◆ **Csicsergő Óvoda** (2213 Monorierdő, Csillag u. 16-18.). Az Önkormányzat részére kötelezően ellátandó feladatként írja elő a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény. Az oktatási infrastruktúra keretén belül az óvoda jó infrastrukturális adottságokkal rendelkezik. A gyermekek fejlődését különféle számítástechnikai (kakaóbiztos számítógép), mozgáskoordinációt segítő eszközök segítik. Az intézmény saját esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.
- ◆ **Monorierdei Fekete István Általános Iskola** (2213 Monorierdő, Szabadság u. 43.). 2013. január 01-től Monorierdő Község Önkormányzata működtetője az iskolának. Az intézményfenntartói jogokat, ettől az időponttól fogva, a Klebersberg Intézményfenntartó Központ gyakorolja. Az oktatási infrastruktúra keretén belül az óvoda jó infrastrukturális adottságokkal rendelkezik. A gyermekek fejlődését különféle számítástechnikai és egyéb eszközök segítik. Az intézmény saját esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.

- ◆ **Monorierdő Község Önkormányzat Konyhája** (2213 Monorierdő, Gyöngyvirág u.11.). A térségben egyedülálló módon az Önkormányzat saját konyhát tart fenn. A konyha felszerelése modernizációra szorulna, de ennek ellenére jól felszerelt, és a felkészült dolgozóknak köszönhetően megfelel mind a jogszabályi (tisztasági, minőségi), mind a feladatbeli követelményeknek (mindennapos étkeztetés, rendezvények). Kiváló minőségben látja el minden nap az óvodás gyermekek, az iskolai diákok, valamint a szociálisan rászorultak étkeztetését. Az Önkormányzat által a **hátrányos helyzetűeknek** szervezett ételosztásban is aktívan részt vesz.
- ◆ **Monorierdő Község Önkormányzat – Teleház** (2213 Monorierdő, Szabadság u. 50/A.). Informatikai infrastruktúráisan megfelel a mai kor követelményeinek. Jól felszerelt, nagy sebességű internet-hozzáféréssel rendelkezik. A számítástechnikai eszközök elhelyezésére szolgáló helyiség tiszta, világos, meleg. Kiválóan alkalmas hátrányos helyzetben lévők információs esélyegyenlőségének elősegítésére. Üzembe helyezése jelenleg még nem történt meg, az előkészítése munkálatok folynak. Nyitása 2013.év vége felé várható.

4. Beruházások

Új beruházások indultak, számtalan formájú „tőkebevonásban” gondolkodik a település polgármestere és választott képviselői. Felmerült olyan befektetési lehetőség is, hogy a meglévő meleg vizes kútra, valamint a kemping területét felhasználva valamilyen termálfürdő - gyógyfürdő komplexumot hoznának létre, és ezzel együtt több helybeli lakosnak tudnának megélhetési lehetőséget biztosítani.

- ◆ **Európai Unió**s pályázaton nyert összeg került ráfordításra a preferált helyen lévő **Gyöngyvirág utca szilád burkolatának** felújítására. Forgalomlassítók segítik a közlekedést a **gyermekek, idősek, kisgyermekesek** számára.
- ◆ Nyertes pályázat – szintén Európai Unió - segítségével felújításra került a **Makkos Park**, amely a lakosság elégedettségét és komfortérzetét növeli. Az Európai Unió szabványoknak megfelelő játékok a rajtuk játszó gyermekek biztonságát segítik elő. A kialakított park ad helyet az Önkormányzat által szervezett állami ünnepekre való megemlékezésnek, valamint az egyéb alkalmakkor esedékes rendezvényeknek. A park kialakításakor **kiemelt figyelmet kapott az akadálymentesített kialakítás, hogy idősek, fogyatékosok, babakocsit toló kisgyermekesek** is könnyen megközelíthessék és használhassák rendeltetészerűen a parkot. E követelménynek tesz eleget a parkot körülvevő - a felújítást megelőzően sáros, göröngyös – két útszakasz útburkolatának kialakítása is. A nyertes pályázat keretein belül került sor a **Konyha épületének felújítására**. A régi, elhasználódott, gazdaságtalan épület új szigetelést, tetőjavítást, nyílászárókat és a településközpontnak megfelelő szintet kapott. Az épület felújítása elengedhetetlen volt, mivel a **konyha biztosítja** az óvodás korú gyermekek, a diákok, valamint a **szociálisan rászorultak (gyermekek, idősek, fogyatékosok) étkeztetését**. Az épület akadálymentesítése is megtörtént ezzel segítve elő a **mozgássérültek** közlekedését.
- ◆ Saját beruházásból történt a **helyi temető kialakítása**. A lakosság rég óhajtott igénye volt, hogy Monorierdőnek saját temetője legyen. Az Önkormányzat számára, Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvényben foglaltak alapján, kötelezően ellátandó feladat a köztemető fenntartása. A helyi temető működtetése, egy szolgáltató bevonásával, 2012-től folyamatos, a lakosok „hazahozhatták” szeretteiket. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló törvényben meghatározott feltételekkel a haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzat polgármestere gondoskodik az elhunyt személy közkölségen történő eltemetéséről bizonyos esetekben. A települési önkormányzat a rendeletében

szabályozottak szerint a megtérítési kötelezettség alól részben vagy egészben különös méltánylást érdemlő körülmények fennállása esetén mentesítheti az eltemettetésre köteles személyt. A különös méltánylást érdemlő helyzetekben az esetek nagy többségében, de már magában a köztemetést igénylést tényében, **hátrányos helyzetben lévő családok** fordulnak segítségért. Az Önkormányzat számára kötelezően teljesítendő feladat a köztemető fenntartása, és a rászorultaknak nyújtott segítségnyújtás egyik formája a köztemetés.

- ◆ A Magyar Vidékfejlesztési Minisztérium által kiírt pályázaton nyert Monorierdő Község Önkormányzata a **helyi piac létesítése** céljából. A beruházás elkészült a helyi piac és szeretettel várja a lakosságot és az árusítókat. A vásár megléte már a korai korokban is egy hely, helység fejlődését vonzotta magával. A piac a település életében fontos szerepet tölt be. Egyrészt közösségformáló hatása van, másrészt az áruk mind szélesebb köre, kínálata kedvezőbb vásárlási lehetőséget szolgáltat a lakosság egészének, azon belül a **hátrányos helyzetben lévőknek**.
- ◆ Közép-Magyarországi Operatív Program keretén belül jöhetett létre Önkormányzat épületének kivitelezése. Az épület építésére a lakosság minél szélesebb kiszolgálása érdekében volt szükség. A régi önkormányzati épület sem méretében, sem komfortosságában nem elégítette ki a mai megnövekedett lakossági igényeket. Szükség volt egy európai színvonalú épület megépítésére. A pályázat keretén belül az esélyegyenlőség kiemelt figyelmet kapott. Az **akadálymentesített épület** alapfeltétel volt már a tervezés során. Az Önkormányzat az esélyegyenlőséget maximálisan figyelembe véve önként vállalta a Teleház létesítését, teret adva ezzel a **hátrányos helyzetben lévő gyermekeknek, felnőtteknek** az információhoz való jutás elősegítésének érdekében. Az Önkormányzat és a Hivatal az épületet 2013. májusában birtokba vette, a Teleház és ezzel együtt a községi könyvkincsek is az év folyamán a lakosság részére elérhetőek, igénybe vehetőek lesznek.

5. Egészségügy – szociális ellátás

- ◆ **Monorierdő Község Önkormányzat Védőnői Szolgálat** (2213 Monorierdő, Rózsa u.5.). Monorierdő község közigazgatási területén két védői körzet található. 2012. januárjáig, az országban jellemző védőnő hiány Monorierdőn is éreztetve hatását, 1 fő védőnő látta el a két körzetben a védőnői feladatokat. 2012. január hóban sikerült felvenni még egy fő védőnőt ezzel csökkent a védőnők leterheltsége és az ellátottakra jutó időegység is megnövekedett. A védőnői szolgálat folyamatosan nyomon kíséri és ellátja a bel-és külterületi gyermekeket, a terhes kismamákat, az oktatási-nevelési intézménybe járó gyermekeket és diákokat, különös tekintettel a hátrányos helyzetben lévőkre. Az ellátottak érdekeit figyelembe véve a védőnői szolgálat elhelyezése 2014.évtől várhatóan az új önkormányzati épületben történik.
- ◆ A gyermekek orvosi ellátását a Praxis Duo Kft. végzi, a védőnői szolgálattal közös épületben. A gyermekorvosi ellátást kiemelt figyelmet fordít a hátrányos helyzetben lévőkre, szoros együttműködésben az Önkormányzat szociális ellátóhálózatával. Ebben az ellátási formában van lehetőség arra, hogy a gyermekszegénység keretein belül küzdjön az Önkormányzat az éhezés és az alultápláltság ellen. Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testülete tárgyévi költségvetésében előirányzatot biztosít, a polgármester számtalan esetben állapít meg méltányossági alapon pénzbeli és természetbeni (gyógyszer, élelem, tápszer) segélyt.
- ◆ Monorierdő lakosságának fogorvosi szolgálat keretei között történő ellátása Monoron folyik, dr. Poncz Lajos Monorierdő Község Önkormányzata folyamatosan keresi azokat a lehetőségeket, hogy az ellátást Monorierdőre hozza. A helyben történő ellátás kiemelten

prioritást élvez, mivel a szociálisan rászorultak ellátáshoz való hozzájárása egészségi állapotuk megőrzéséhez elengedhetetlen.

- ◆ Monorierdő területén élő felnőtt lakosság orvosi ellátása egy háziorvosi körzetben történik. Az ellátásra Monorierdő Község Önkormányzata a Medi Pacis Bt.-vel kötött szerződést. A II. felnőtt háziorvosi kialakítása folyamatosan foglalkoztatja a Képviselő-testületet, jövőbeli kialakításán fáradozik. Kiemelt prioritást élvez, mivel az ellátás fontossága, hogy minden rászorulóhoz a lehető legrövidebb időn belül eljusson.
- ◆ Az sürgősségi orvosi ügyeleti ellátás Pilisen történik az Emergency Service Kft.-vel kötött szerződés alapján. Az ellátás az azonnali orvosi segítségre irányul elsődlegesen, a nem sürgősségi esetek rontják a sürgősségi ellátás minőségét és hatékonyságát.
- ◆ Ellátási Szerződésbe foglaltak szerint a Gerogondex Öreggondozó és Ellátó Nonprofit Betéti Társaság látja el a házi segítségnyújtás megszervezését és működtetését, a szociális étkeztetés biztosítását, önálló szakmai egységként, a szakosított ellátási feladatok közül a nappali ellátás működtetését.
- ◆ Kistérségi és Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat látja el Monorierdő területén a családsegítő és gyermekjóléti feladatokat. A Szolgálatot 1998-ban Monor Város Önkormányzat Képviselő-testülete hozta létre, azzal a céllal, hogy a kistérség még ellátatlan településein (Monor, Gomba, Bénye, Káva, Csévharaszt, Mende, Sülysáp, Péteri) intézményi társulás keretében biztosítsa a családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatásokat. 2007-ben a szolgáltatások működtetése átkerült a Monor és Térsége Többcélú Önkormányzati Kistérségi Társulás fenntartásába, valamint a kistérség átrendeződésével az intézmény ellátási területében is változások történtek. A Szolgálat **jelenleg családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatást biztosít** Monor, Pilis, Nyáregyháza, Csévharaszt, Gomba, **Monorierdő**, Péteri, 2013. augusztus 1. napjától Bénye, Káva és Vasad települések közigazgatási területén, valamint idősek nappali ellátása, házi segítségnyújtás és szociális étkeztetés szakfeladatokat valósít meg Pilis Város közigazgatási területén.

6. Egyéb

- ◆ Monorierdő Község Önkormányzat akadálymentesített weblapot üzemeltet a vakok és gyengén látók információhoz való jutása érdekében
- ◆ Monorierdő Község Önkormányzat kedvezményes terembérlettel támogatja az Ifjúsági Jujutsu Kör, mivel a sportkör tevékenysége során kiemelten figyelemmel kíséri a hátrányos helyzetben lévő gyermekeket és támogatja őket.
- ◆ Monorierdő Község Önkormányzat szociális ellátásokról szóló rendeletében a köztemetés, a temetési segély, szociális kölcsön elemei is megtalálhatóak.
- ◆ A Képviselő-testület ruhagyűjtési akciókkal, ételosztással segíti a hátrányos helyzetben lévőket.

Értékeink, küldetésünk

Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testülete a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok esélyegyenlőségének biztosítására fokozottan ügyel. A Képviselő-testület tagjai között van olyan, aki családsegítő szolgáltatónál, egészségügyi területen, vagy oktatásban dolgozott/dolgozik, ezáltal közvetlenül találkozik a hátrányokkal rendelkező, induló gyermekekkel, felnőttekkel. Az Önkormányzatnak széles ismeretei okán könnyebb a problémák feltárása és megoldása.

Magyarország Kormányának és az Önkormányzatoknak az esélyegyenlőség fenntartására és az esélyegyenlőtlenségek felszámolására intézkedéseket kell tenniük. Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testülete az esélyegyenlőség felszámolásával kapcsolatos intézkedéseinek alapjául alkotja meg Helyi Esélyegyenlőségi Programját, bevonva a településen lévő civil szervezeteket, önkormányzati intézményeket, különféle szociális feladatokat ellátó szervezeteket, rendfenntartó szerveket és a lakosságot.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Monorierdő település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

Helyi Esélyegyenlőségi Programunk célja a helyi viszonyokhoz igazodó, a hátrányos helyzetben élő monorierdői polgárokat segítő, támogató feladatok megszervezése, ütemezése, az eddig jól bevált hagyományok megőrzésével, megtartásával.

Ezen belül:

- Összetartó, szolidáris, a hátrányos megkülönböztetéstől mentes helyi társadalom erősítése.
- Összehangolt együttműködés a foglalkoztatási, közoktatási, közművelődési, szociális igazgatási, egészségügyi, területfejlesztési komplex tevékenység-rendszerben, a szubszidiaritás elvének figyelembe vételével.
- Egyenlő bánásmód biztosítása a hátrányos helyzetű csoportok számára.
- A mindenkori jogszabályoknak megfelelő pénzügyi, természetbeli juttatásokhoz, valamint a különböző közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz: EU 2020 stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia, Roma Integráció Évtizede Program, Nemzeti Ifjúsági Stratégia.

Az EU 2020 stratégia²

Az Európa 2020 az Európai Unió 10 évre szóló növekedési stratégiája, a 2000-ben megkezdett Lisszaboni Stratégia folytatása, annak tapasztalatait beépítő új, közösségi gazdaságpolitikai célrendszer és ahhoz tartozó intézkedésterv. Célja nem csupán a válság leküzdése, a stratégia az uniós növekedési modell hiányosságait hivatott megszüntetni, és az intelligensebb, fenntarthatóbb és befogadóbb növekedés feltételeit kívánja megteremteni. Az esélyegyenlőség szempontjából releváns célkitűzések, melyeket 2020-ra az EU egészének teljesítenie kell két területen is megjelenik. Az oktatásban a lemorzsolódási arányt 10% alá kell csökkenteni. A szegénység/társadalmi kirekesztés ellen ható intézkedések sora pedig azt célozza, hogy legalább 20

² A Bizottság közleménye a Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a Régiók Bizottságának és az Európai Beruházási Banknak – Intézkedések a stabilitás, a növekedés és a munkahelyteremtés érdekében, Brüsszel, 2012. május 30.

millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent.

Nemzeti Reform Program³

Az Európa 2020 stratégia megvalósításának legfontosabb eszközét tagállami szinten a nemzeti reformprogramok jelentik, melyeket a tagállamoknak minden év áprilisában, a stabilitási/konvergencia programokkal együtt kell elkészíteniük. A nemzeti reformprogramok rögzítik az uniós kiemelt célok alapján megfogalmazott nemzeti célokat, továbbá ismertetik, hogyan kívánják a kormányok a célokat teljesíteni, illetve a növekedést hátráltató akadályokat leküzdeni. A dokumentumok azt is meghatározzák, hogy kik, mikor, milyen intézkedéseket hoznak majd, s hogy ennek milyen költségvetési vonzatai lesznek.⁴ A Nemzeti Reform Program az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzetének javításának szempontjából közvetlen jelentőséggel bíró célkitűzéseket és intézkedéseket tett.

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia⁵

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (NTFS) az Európai Bizottság által 2011-ben jóváhagyott „A nemzeti roma integrációs stratégiák uniós keretrendszere 2020-ig” című dokumentumban foglaltakhoz illeszkedik. Az NTFS a szegénység elleni fellépés érdekében megfogalmazott felzárkózáspolitikát helyezi középpontba, emellett hangsúlyos célja a roma közösségek kirekesztése ellen ható folyamatok megelőzése, felszámolása. A stratégia célja, hogy a szegénység szempontjából meghatározó problématerületek – gyermekszegénység, romák helyzete, hátrányos helyzetű térségek – hosszú távú elképzeléseinek integrálását, kiegészítését, egységes célrendszerben történő kezelését kívánja előmozdítani, figyelemmel, a többi, a társadalmi felzárkózás szempontjából releváns stratégiára, így a gazdaságfejlesztéssel és foglalkoztatáspolitikára, a vidékfejlesztésre, az egészségügyi, szociálpolitikai, közigazgatási elképzelésekre.

„Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia⁶

A Legyen Jobb a Gyerekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

Roma Integráció Évtizede Program⁷

Az Országgyűlés 2007. június 25-én fogadta el a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozatot, amely a Kormány feladatául tűzi, hogy a Stratégiai Terv végrehajtására készítsen rövid távú, kétéves időszakokra szóló intézkedési terveket. A Stratégiai Terv négy prioritási területen (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy), az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatban, továbbá a kultúra, a média és a sport területén határoz meg átfogó célokat, a célokhoz kapcsolódó konkrét feladatokat, az ezekhez rendelt

³ A következő lépés – A Széll Kálmán terv 2.0, Magyarország Kormánya, 2012. április [www.kormany.hu/download/3/e8/80000/1-A_k%C3%B6vetkezo%20%C5%91_l%C3%A9p%C3%A9s%20\(SzKT%2020\).pdf](http://www.kormany.hu/download/3/e8/80000/1-A_k%C3%B6vetkezo%20%C5%91_l%C3%A9p%C3%A9s%20(SzKT%2020).pdf)

⁴ Európai Bizottság, Európa 2020 http://ec.europa.eu/europe2020/documents/related-document-type/index_hu.htm

⁵ Nemzeti Társadalmi és Felzárkózási Stratégia – mélyszegénység, gyermekszegénység, romák (2011-2020.) Budapest, 2011. november <http://romagov.kormany.hu/nemzeti-tarsadalmi-felzarkozasi-strategia>

⁶ 47/2007. (V. 31.) OGY határozat a „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégiáról, 2007-2032.; www.biztoskezdet.hu

⁷ A Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervéről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozat; Szociális és Munkaügyi Minisztérium, 2008.

mutatókat, továbbá a feladatok eléréséhez szükséges intézkedéseket. A nemek közötti esélyegyenlőség megteremtését a négy prioritási területen megfogalmazottakhoz kapcsolódó feladatokon és intézkedéseken keresztül kívánja megvalósítani.

Nemzeti Ifjúsági Stratégia

Az Országgyűlés 2009-ben fogadta a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról készült dokumentumot (88/2009. (X. 29.) OGY határozat). A Stratégia az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos állami felelősség összefoglalása a 2009-2024. időszakra vonatkozóan. Részletezi az ifjúságpolitika hosszú távú társadalmi céljait, megvalósításukhoz az egyes területeken a horizontális és specifikus célokat, valamint ezekhez kapcsolódó részcélokat határoz meg. A Stratégia megvalósítása kétéves cselekvési tervek mentén történik, a 2012-2013. évi cselekvési tervről az 1590/2012. (XII. 27.) Korm. határozat rendelkezik.

Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testületének célja, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Program megalkotásával és végrehajtásával Monorierdő olyan településsé váljon, amely élhető és biztonságos, ahol a hátrányos megkülönböztetés bármilyen formája elutasításra kerül, ahol a gyermek és a felnőtt lakosságnak esélye van az egyenlő bánásmódra, a munkára, a jelenre a jövőre, ahol biztosított az egyenlő hozzáférés a helyi szinten jelenlévő kormány, az önkormányzat és intézményei által nyújtott szolgáltatásokhoz.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program alapidokumentum, amely utat mutat a meglévő és megszerzhető források minél magasabb szintű esélyegyenlőségi elvű felhasználására.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Monorierdő Község Önkormányzata a társadalmi esélyegyenlőtlenségek csökkentése érdekében már 2007-ben megfogalmazta Esélyegyenlőségi Programját, amelyben elemezte a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását és meghatározta az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő célokat, a célok eléréséhez szükséges feladatokat, forrásokat és a végrehajtáshoz szükséges határidőket.

Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testület által Az Önkormányzat Esélyegyenlőségi Programjának elfogadásáról szóló 3/2008. (I.14.) Kt. határozatával már korábban elfogadott Esélyegyenlőségi Program alapot képez a jövőben végrehajtandó feladatokhoz és a társadalmi esélyegyenlőtlenségek csökkentése érdekében fogalmazta meg és ...../2013.(XII.12.)Kt.határozatával fogadta el a 2013-2018. időszakra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programját.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Az alábbiakban az Önkormányzatnak, jogszabályi rendelkezések által előírt, kötelezően elkészítendő és Monorierdő Község Önkormányzat által elkészített dokumentumok, koncepciók, tervek kerülnek felsorolásra, feltüntetésre azzal, hogy az egyes dokumentumokban leírtak miként szolgálják az településen az esélyegyenlőség megvalósítását.

- **Költségvetési koncepció** – az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 24. § értelmében a jegyző, által elkészített, a következő évre vonatkozó költségvetési koncepciót a polgármester november 30-áig - a helyi önkormányzati képviselő-testület tagjai általános választásának évében legkésőbb december 15-éig - benyújtja a képviselő-testületnek. Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testülete 6 igen - egyhangú – szavazattal az önkormányzat 2014. évi költségvetési koncepciójáról szóló 72/2013.(IV. 25.)Kt.határozattal döntött. A hátozat alapján: "- A helyi szociális rendeletben és egyéb rendeletekben meghatározott önkéntes önkormányzati juttatások felülvizsgálata. - Az önkormányzat 2014. évben is fontos feladatának tartja a helyi társadalmi szervezetekkel való együttműködést, melyek általában kulturális, polgári védelmi, sport területekre terjednek ki. - 2014. évben is fontos célkitűzés a pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése, és a lehetőségek kihasználása."
- **Gazdasági program** - a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a értelmében a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős. Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testülete 1/2011.(I.27.)Kt. Határozatával hagyta jóvá a Monorierdő Község Önkormányzatának 2010-2014. évre vonatkozó Gazdasági Programját.
- **Szolgáltatástervezési koncepció** – a szociális igazgatásról és a szociális ellátásról szóló 1993. évi III. törvény 92. §-a szerint a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít. Monorierdő Község Önkormányzata Szociális Kerekasztalt működtet a szociális igazgatásról és a szociális ellátásról szóló törvény 58.-§ (2) bek alapján, melyről rendeletet alkotott. A koncepció kialakítása a Szociális Kerekasztal feladata.
- **Köznevelés-fejlesztési terv**⁸ – A helyi önkormányzati feladat-ellátási rendszerben minden községi, városi, fővárosi kerületi önkormányzatnak feladata, kötelezettsége volt, hogy gondoskodjék a településen élők részére arról, hogy az óvodai nevelés és az általános iskolai nevelés és oktatás a rendelkezésükre álljon anélkül, hogy annak igénybevétele a szülők, illetve gyermekeik részére aránytalan teherrel járna. A köznevelésről szóló törvény alapján az állam gondoskodási kötelezettsége – az óvodai nevelés kivételével – megfogalmazódik. Az oktatási hivatal s feladata az is, hogy a köznevelés-fejlesztési terv elkészítésekor a nemzetiséget érintő kérdésekben beszerezze az érintett települési, területi és országos nemzetiségi önkormányzatok egyetértését (Mnkt. 24. §). Törvényi szabályozás alapján az Önkormányzat részére a feladat nem releváns.
- **Településrendezési terv** – Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban 1997. évi LXXVIII. tv.) 6. §-a alapján a települési önkormányzat – a fővárosban a fővárosi és a kerületi önkormányzatok a külön jogszabályban meghatározott hatáskörük szerint – a településrendezési feladatukat a helyi építési szabályzat, valamint a településrendezési tervek elkészíttetésével és azok elfogadásával látják el. Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testülete a Helyi Építési Szabályzatáról a 20/2008.(XII.01.)Kt.rendeletet alkotta. A településrendezési terv a Helyi Építési Szabályzat részét képezi.

- **Településszerkezeti terv** - Az 1997. évi LXXVIII. törvény 10. §-a szerint a településszerkezeti terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területrészek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, az országos és térségi érdek, a szomszédos vagy a más módon érdekelt többi település alapvető jogainak és rendezési terveinek figyelembevételével a környezet állapotának javítása vagy legalább szinten tartása mellett. Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testülete a Helyi Építési Szabályzatáról a 20/2008.(XII.01.)Kt.rendeletet alkotta. A településrendezési terv a Helyi Építési Szabályzat részét képezi.
- **Településfejlesztési koncepció** - az 1997. évi LXXVIII. törvény értelmében a fejlesztés összehangolt megvalósulását biztosító és a településrendezést is megalapozó, a település közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati településfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló, önkormányzati határozattal elfogadott dokumentum, amely a település jövőbeni kialakítását tartalmazza. A fejlesztési koncepció elsősorban településpolitikai dokumentum, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, a gazdasági, a környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszernek van döntő szerepe. Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testülete Monorierdő településfejlesztési koncepciójához adatszolgáltatásról a 266/2012. (XII.14.) Kt.határozatot hozta.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény 87.§-a értelmében a helyi önkormányzatok képviselő-testületei megállapodhatnak abban, hogy egy vagy több önkormányzati feladat- és hatáskör, valamint a polgármester és a jegyző államigazgatási feladat- és hatáskörének hatékonyabb, célszerűbb ellátására jogi személyiséggel rendelkező társulást hoznak létre.

Monorierdő területén a Kistérségi és Családsegítő és Gyermejköléti Szolgálat látja el a családsegítő és gyermekjöléti feladatokat. A Szolgálatot 1998-ban Monor Város Önkormányzat Képviselő-testülete hozta létre, azzal a céllal, hogy a kistérség még ellátatlan településein (Monor, Gomba, Bénye, Káva, Csévharaszt, Mende, Sülysáp, Péteri) intézményi társulás keretében biztosítsa a családsegítő és gyermekjöléti szolgáltatásokat. 2007-ben a szolgáltatások működtetése átkerült a Monor és Térsége Többcélú Önkormányzati Kistérségi Társulás fenntartásába, valamint a kistérség átrendeződésével az intézmény ellátási területében is változások történtek. A Szolgálat jelenleg családsegítő és gyermekjöléti szolgáltatást biztosít Monor, Pilis, Nyáregyháza, Csévharaszt, Gomba, Monorierdő, Péteri, 2013. augusztus 1. napjától Bénye, Káva és Vasad települések közigazgatási területén, valamint idősök nappali ellátása, házi segítségnyújtás és szociális étkeztetés szakfeladatokat valósít meg Pilis Város közigazgatási területén.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítése során felhasznált adatok lekérdezése az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszeren (TEIR), valamint a Központi Statisztikai Hivatal honlapjának Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program (OSAP) szerinti adatgyűjtésre vonatkozó oldalán keresztül történt.

A helyi adatgyűjtések egy része már korábban rendelkezésre állt az Önkormányzatnál vagy annak Hivatalában. Azok a helyi adatgyűjtést igénylő információk amelyek nem álltak rendelkezésre az Önkormányzatnál az információ jellegének meghatározása után a megfelelő formában kerültek

begyűjtésre. Az adatgyűjtés egy részét a táblázatok kitöltésével, másik részét nyomtatvány kiküldésével és visszajuttatásával sikerült végrehajtani. További információgyűjtés történt az Önkormányzat honlapjáról, a Képviselő-testület jegyzőkönyveiből, rendeleteiből, archívumából, valamint a polgármesteri hivatal és az intézmények nyilvántartásaiból adatgyűjtéseiből.

Sajnálatos módon vannak olyan információk, melyek nem vagy csak csekély mértékben hozzáférhetőek, vagy nem hivatalosak és ezáltal nem felhasználhatóak.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek. A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira -, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakóközösség (a szegények több mint fele községekben él).

A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt.

A roma népességre vonatkozó hivatalos adat kevés. **Monorierdőn jelenleg 0 fő vallotta magát cigány származásúnak.** Ennél a számnál azonban jóval többen élnek a községünk területén elszórtan, kb. 800 fő (nem hivatalos adatok az oktatási intézmények statisztikai adatai és a szociális támogatások alapján). Az alacsony regisztráció oka feltehetően a diszkriminációtól való félelem.

A községben élő roma népesség nagy része az általános normák szerint él családi házas területeken, többnyire saját tulajdonú ingatlanban, 5-10 % -a albérlőként. (Egy kisebb csoport ingázó: pár hónapig itt él, majd elköltözik, s ez ismétlődik évente többször is). Az idős- és középkorú generációra az alulképzettség jellemző. A fiatalabbak közül egyre többen végzik el a nyolc általános iskolát (általános iskolák 8. osztályos statisztikai adatai alapján), többen szakképesítést szereznek.

Az Önkormányzat kiemelten foglalkozik az itt élő roma lakosság foglalkoztatásának elősegítésével a Pest Megyei Munkaügyi Központ Monori Kirendeltségével együttműködve.

A közoktatási intézményekben nincs szegregáció. Az óvodában, iskolában évtizedek óta az integráció, a felzárkóztatás határozza meg a pedagógiai munkát.

Intézményeink alapítványai külön segítséget nyújtanak a nehéz sorsú gyermekek részére (étkezés, táboroztatás, stb). A gondos gyermekvédelmi ellátásnak, a széles körű szociális háló védelmi rendszerének köszönhetően diszkriminációnak minősíthető panasz nem érkezett az önkormányzathoz. Az ösztöndíj programok tovább javíthatják a közép- és felsőfokú végzettségű roma fiatalok arányát.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A monori és közvetve a monorierdői térség fejlődését az M0 határozza meg. Az iparterületek, ipari parkok kijelölése ellenére a gyűrű övezetén nem terjeszkedett túl az ipari, kereskedelmi övezet, illetve nem eredményeztek jelentősebb gazdasági növekedést a városközponti területeken (Monor), vagy a főutak (4-es) mentén. Vállalkozásintenzitási szempontból átlag alattinak számít a Monori térség. A gazdasági fejlettség kistérségi bontásban elérhető legjobb mutatója az egy lakosra jutó személyi jövedelemadó-alapot képező jövedelem és a vállalkozássűrűség szoros korrelációt mutat.

Az alacsony keresetek miatt egyre több embert fenyeget a szegénység kockázata. Az egyén szempontjából az elszegényedés bekövetkezhet folyamatosan, vagy hirtelen. A hirtelen történt elszegényedés oka lehet személyes, vagy a gazdasági körülményekben hirtelen, rövid időn belül bekövetkezett piaci vagy/és jogszabályi változások, melyek kihatással és összefüggésben vannak az emberek életszínvonalával. A folyamatos elszegényedés nem egyik pillanatról a másikra történik, hanem fokozatosan, az egyén közvetlen környezetében, életkörülményeiben, életvitelében történik változás, a gyakran többszörösen előforduló személyes és külső változások összességének az eredménye. A folyamatosan alacsony kereset, a kereset évről évre csökkenő reálértéke a teljes nincstelenséghez vezet. Az alacsony keresetnek több oka lehet. A munkavállalók alapvetően a nettó kereseteik vásárlóerejének, a reálbéreknek az alakulásában érdekeltek. Ezt három tényező befolyásolja: a bruttó bér emelkedése, az elvonások alakulása, és az infláció.

Az egyenlőtlenségek kialakulásában szerepet játszik a nettó jövedelem eloszlása is. A KSH összehasonlította a 1995-ös és a 2004-es évet a nettó jövedelem eloszlása szerint, a lakosság körére vonatkozóan. Az egy főre jutó nettó jövedelem szerint sorba rendezett teljes népesség felső 5%-ának átlagos egy főre jutó nettó jövedelme (240 ezer háztartásban 500 ezer személy) mindkét vizsgált évben 11,6-szer volt magasabb, mint az alsó 5%-é (134 ezer háztartásban 500 ezer személy). Ez utóbbiak alkotják a tartósan leszakadó szegények csoportját. A népesség legfelső 10%-ának átlagos egy főre jutó nettó jövedelme 7,5-szer magasabb volt, mint az alsó 10%-é, mely lényegében azonos az 1995-ben kimutatott aránnyal. A nemzetközi összehasonlításban általánosan használt mutató: a felső 20% átlagos egy főre jutó nettó jövedelme 4,8-szer volt magasabb, mint az alsó 20%-é.

A jövedelmi feltételek arra a kérdésre is választ adnak, hogy az adott társadalmi-gazdasági feltételek mellett kik és hányan minősülnek szegénynek. Az ún. szegénységi küszöbnek nincs általánosan elfogadott definíciója. Elméleti megközelítését tekintve két alaptípusa az abszolút (az összes fogyasztási szükségletből vagy annak egy részéből kiinduló) és a relatív (a jövedelmi vagy kiadási adatokhoz viszonyító) küszöb.

Az elmúlt néhány évben több olyan gazdasági-társadalompolitikai intézkedés volt, amelyek a munkaerőpiacról kiszorultak társadalmi juttatásainak bővítésére, ezek színvonalának növelésére szolgáltak, azaz a legelesettebbek, legszegényebbek életszínvonal emelését célozták meg (pl. az özvegy nyugdíjasok részére adott nyugdíj-kiegészítés, a rendszeres pénzbeni és természetbeni gyermekvédelmi támogatás bevezetése stb.).

Az alacsony szociális juttatások egyre kevésbé jelentenek megélhetési lehetőséget. Az indexálás hiánya miatt (a nyugdíj kivételével) évről évre veszítenek értékükből, emelésük esetleges, s ezért növelik a támogatásra szoruló helyzetének bizonytalanságát, kiszolgáltatottságát.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

Jogi szabályozás szerint a helyi önkormányzat az a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991.évi IV. törvény 8.§-a értelmében külön törvényben meghatározott foglalkoztatási feladatainak ellátása során

- a) közfoglalkoztatást szervez,
- b) figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását,
- c) döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai következményeit,
- d) az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

A helyi önkormányzat a Mötv. 15. §-a szerint feladat- és hatásköreinek ellátása során – törvényben meghatározott módon és mértékben – biztosítja a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személy feladatellátásba történő bevonását.

A község kedvező körülményei (főváros közelsége) és az önkormányzat munkalehetőséget teremtő tevékenysége következtében a hivatalos (és nem hivatalos) munkanélküliek aránya csökkent. Míg 2006-ben a lakosság számát figyelembe véve 78 fő, 1,9 % volt, 2007-ben ez az arány csökkent 68 fő, 1,7 %-ra (fő).

A regisztrált munkanélküliek közül 39 fő, 57 % nő, összetétel tekintetében a 45 éven felüliek aránya 27 fő, 40% (a Pest Megyei Munkaügyi Központ Monori Kirendeltsége adatai alapján). A munkaügyi központ számos eszközzel igyekszik az elhelyezkedést támogatni (pl. képzések szervezése, vállalkozóvá válás támogatása, bértámogatás, közhasznú foglalkoztatás támogatása, stb).

Továbbra is megállapítható, hogy a foglalkoztatáspolitikai szempontjából hátrányos helyzetű csoportok, megváltozott munkaképességűek egyre tartósabban szorulnak ki a munkaerő-piacról, egyre nagyobb számban kerülnek ki a munkaügyi regisztrációból, s ezzel elveszítik a szervezett segítségnyújtás legfontosabb esélyét. Az esélyegyenlőséget megerősítő pozitív intézkedések azért is szükségesek, mert a nyilvántartásból kiszoruló csoportok a munkaerő-piacon összetett szemléletbeli hátrányokkal küzdenek, így aktív támogatásban a munkanélkülieken belüli arányuknál kisebb százalékban vesznek részt.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya⁹

Ezek az adatok arra mutatnak rá, hogy a teljes lakónépességhez képest milyen arányú a nyilvántartott foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, ez miként változott az elmúlt években, illetve, hogy milyen az arány a férfiak és nők között a vizsgált területen.

Amint a táblázatból kitűnik a nyilvántartott álláskeresők nemek szerinti megoszlásánál a 2009-2010. években a férfi álláskeresők aránya a lakónépességben belül a női álláskeresők arányához

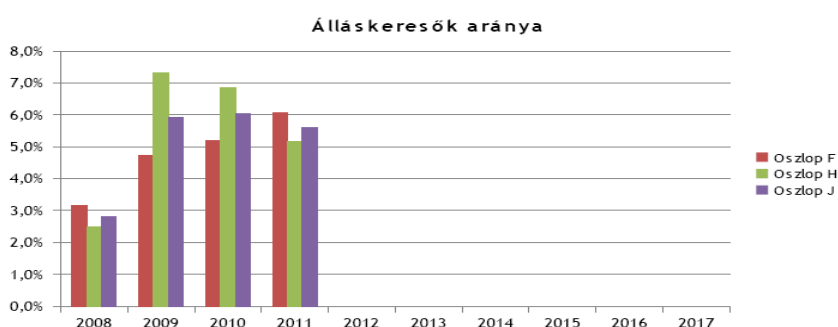
⁹ Annak ellenére, hogy azt a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet nem tartalmazza, e pont esetében javasolt a nyilvántartott álláskeresők számára, arányára vonatkozó információkat is rögzíteni a HEP-ben. Ld. a sablonhoz tartozó 3.2.1. sz. adattáblát.

képest jelentősen megemelkedett. Elkeserítő a helyzet a 2008-as évhez viszonyítva a 2011-es évet, mivel a lakónépéségen belüli nyilvántartott álláskeresők aránya 2,8%-ról 5,6%-ra emelkedett 2011-re.

3.2.1. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	1487	1559	3046	47	3,2%	39	2,5%	86	2,8%
2009	1506	1283	2789	71	4,7%	94	7,3%	165	5,9%
2010	1559	1577	3136	81	5,2%	108	6,8%	189	6,0%
2011	1580	1609	3189	96	6,1%	83	5,2%	179	5,6%

Az alábbi diagram jól szemlélteti a fenti táblázat adatait.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint

nyilvántartott álláskeresők száma Összesen	fő	2008	2009	2010	2011
		száma Összesen	86	165	189
20 éves és fiatalabb	fő	3	5	8	10
	%	3,5%	3,0%	4,2%	5,6%
21-25 év	fő	8	24	25	19
	%	9,3%	14,5%	13,2%	10,6%
26-30 év	fő	14	20	23	22
	%	16,3%	12,1%	12,2%	12,3%
31-35 év	fő	11	27	26	16
	%	12,8%	16,4%	13,8%	8,9%
36-40 év	fő	11	18	28	29
	%	12,8%	10,9%	14,8%	16,2%
41-45 év	fő	11	13	20	22
	%	12,8%	7,9%	10,6%	12,3%
46-50 év	fő	7	15	16	17
	%	8,1%	9,1%	8,5%	9,5%
51-55 év	fő	12	24	17	19
	%	14,0%	14,5%	9,0%	10,6%
56-60 év	fő	9	19	25	23
	%	10,5%	11,5%	13,2%	12,8%
61 év felett	fő	0	0	1	2
	%	0,0%	0,0%	0,5%	1,1%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 3.2.2. számú táblázat adataiból kimutatható, hogy az egyes korosztályokat tekintve a jelenlegi problémakezelés nem elégséges, további beavatkozásokat szükséges tervezni.

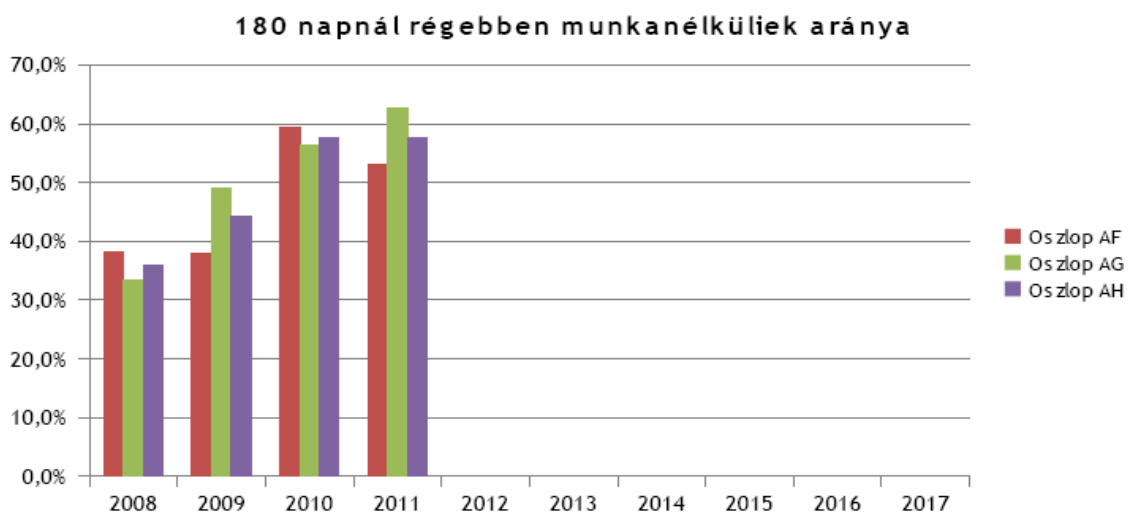
A legmagasabb regisztrált munkanélküliek száma és aránya a 36-40 éves korcsoportban található. Magyarázat lehet a jelenlegi gyermekvállalási szokások, mely szerint a nők későbbi korra (30 éves kortól) teszik a gyermekszülést, és az esetlegesen két gyermek vállalása után a visszatérés a munkába megnehezül. 2008. évről 2009-re megkétszereződött az álláskeresők száma!!!

A 3.2.3. számú táblázat adatai a tartós munkanélküliekről és a tendenciákról nyújtanak információkat, melyek szintén fontosak a település gazdasági potenciáljának jellemzésekor, és a jövőbeli folyamatok tervezésekor. Minél magasabb a tartós munkanélküliek számaránya, annál inkább szükséges a beavatkozások tervezése. Ez esetben is figyelembe kell venni a nemek közötti különbséget, illetve a területi és országos arányokat.

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál régebben munkanélküliek száma és aránya

év	munkanélküli			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	Nő	férfi	összesen
2008	47	39	86	18	13	31	38,3%	33,3%	36,0%
2009	71	94	165	27	46	73	38,0%	48,9%	44,2%
2010	81	108	189	48	61	109	59,3%	56,5%	57,7%
2011	96	83	179	51	52	103	53,1%	62,7%	57,5%

A tartós munkanélküliek aránya igen magas a 2011-es évben több mint 20%-kal emelkedett a 2008-as évhez viszonyítva. Érdekes megfigyelni, hogy amíg a munkanélküliek száma 2008-ról 2009-re robbanásszerűen megemelkedett, addig a tartós munkanélküliek aránya az álláskeresőkön belül olyan mértékben nem emelkedett, mint a 2009-ről 2010. évre vonatkozóan.

A tartós munkanélküliek arányát mutatja meg a fenti diagram.

A tanulmányok idő előtti abbahagyása azon életút-események közé tartozik, amelyek tipikusan hosszú távon fejtik ki negatív hatásait, és ez a negatív hatás igen tartós, erőteljes és egyértelmű. Az oktatási boom következtében ma már talán azt állíthatjuk, hogy az érettségivel nem járó középfokú tanulmányokat végző fiatalok helyzete igen nehéz lesz a munkaerőpiacon, hosszú távon kiemelkedő szegénységi kockázatokkal számolhatnak.

A 3.2.4. számú táblázatból nyert adatok (országos és területi adatokkal való összevetésben) egy fontos munkaerő-piaci helyzetre, a pályakezdőkre irányítja a figyelmet. A későbbiekben az e korosztálynak szervezett foglalkoztatási programok feltérképezésénél is fontosak lesznek e mutatók.

A diagramon a barna szín a nőket, a zöld a férfiakat jelöli. Elmondható, hogy amíg 2008-ban összesen 3 fő pályakezdő munkanélkülit tartottak nyilván, addig ez a szám 2010-re 17 főre emelkedett, majd a 2011-es évre 12 főre csökkent. A nemek közti arányra elmondható, amint az a diagramon is kitűnik, hogy a 2008-as évet kivéve a nők aránya jelentősen meghaladja a férfiakét.

b) alacsony iskolai végzettségűek¹⁰ foglalkoztatottsága

Az érintettek számának meghatározása nagyban függ attól, hogy hol húzzuk meg azt a határt, amely alatt valaki alacsonyan iskolázottnak számít. Ez a határ folyamatosan és jelentősen felfelé tolódott az elmúlt időszakban. A 80-as években és még a kilencvenes évek első felében is, azokat sorolhatjuk az alacsonyan iskolázottak köré, akik csak nyolc osztályt, vagy annyit sem végeztek. Akkoriban az érettségivel nem járó szakmunkás-bizonyítvány megszerzése nem számított különösen alacsony iskolai végzettségnek. A középfokú, érettségit nem adó szakképzés (a mai szakiskolai hálózat) szerepe, funkciója az ezredforduló előtti években a középfokú oktatás általánossá válásával párhuzamosan azonban megváltozott, leértékelődött. Mivel 1998 óta gyakorlatilag 18 éves korig tankötelezettség van érvényben és már 1996 óta a 16 évesek több mint 90 %-a középfokú oktatás nappali rendszerű képzésében vesz részt, minden valószínűség szerint nem esünk túlzásba, ha úgy ítéljük meg, ma már gyakorlatilag mindenki, aki úgy lép ki az iskolapadból, hogy nem szerez érettségit, alulképzettnek tekinthető.

A szegénység és az alacsony iskolai végzettség között szinte társadalomtól és időtől függetlenül erős az összefüggés.

A 3.2.5.számú táblázat adatsora az alacsonyan iskolázott népességről használható a foglalkoztatottság résznel, de a HEP több más fejezeténél is fontos alap-adatsor. Sajnos Monorierdő tekintetében nem található adatok, így ez a táblázat nem elemezhető.

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végeztek száma			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma					
	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	Összesen		nő		férfi	
							fő	%	fő	%	fő	%
2001	#ÉRTEK!	n.a.	n.a.	#ÉRTEK!	n.a.	n.a.	#ÉRTEK!	#ÉRTEK!	#ÉRTEK!	#ÉRTEK!	#ÉRTEK!	#ÉRTEK!
2011	2852	1499	1353	#ÉRTEK!	n.a.	n.a.	#ÉRTEK!	#ÉRTEK!	#ÉRTEK!	#ÉRTEK!	#ÉRTEK!	#ÉRTEK!

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

¹⁰

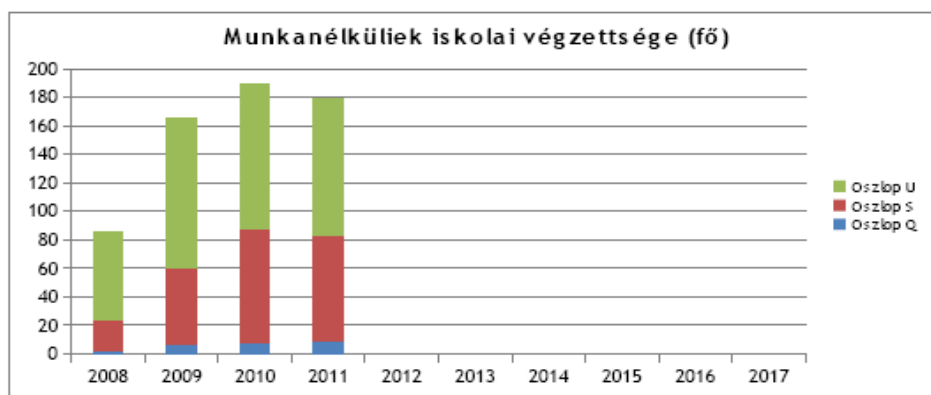
Aki nem szerzett középfokú végzettséget vagy szakképesítést (ISCED 3), ld. Ft. hátrányos helyzetű munkavállalói meghatározása

A 3.2.6. számú táblázat adatbázisában a regisztrált munkanélküliek megoszlása végzettségük szerint a település gazdasági, foglalkoztatói szerkezetének elemzésekor fontos. A minta iskolázottsági megoszlása fontos szempont a helyi képző programok tervezésekor, hiszen látjuk, milyen képzettségű csoportoknak kell programokat létrehozni.

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

év	nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		fő	%	fő	%	fő	%
2008	86	2	2,3%	22	25,6%	62	72,1%
2009	165	7	4,2%	53	32,1%	105	63,6%
2010	189	8	4,2%	80	42,3%	101	53,4%
2011	179	9	5,0%	74	41,3%	96	53,6%

A táblázatból kitűnik, hogy a nyilvántartott álláskeresőkön belül legmagasabb a 8 általánosnál magasabb iskolai végzettségű álláskeresők száma. Sajnálatos az előfordulása annak a ténynek, hogy a 8 általános iskolát sem sikerül elvégeznie valakinek. Az iskolázottság hiánya egyenes út a mélyszegénység felé. Fontos feladatként tekintendő olyan képzés szervezése, amely legalább az általános iskolai tanulmányok sikeres befejezését célozza.

Hasonlóan fontosak e téren a 3.2.7.számú és a 3.2.8.számú adattáblák, melynek adatai arra mutatnak rá, hogy mennyire sikerül az iskolázatlanok bevonása a felnőttoktatásba. Amennyiben az alacsony iskolázottság probléma a településen, és eközben a felnőttoktatás ezen a területen nem jelenik meg, akkor a későbbiekben egy beavatkozási terület lehet. Ha a településen nincs általános iskolai felnőttképzés, célszerű felmérni az erre vonatkozó igényt és partnerek bevonásával megszervezni.

Monorierdő tekintetében a fentebb említett két táblázat adattartalma 0 érték, valamint nem tartalmaz adatokat. Saját adatgyűjtéssel még az Önkormányzat nem rendelkezik. A jövőben a terület feltárandó az esetleges intézkedések végett.

3.2.7. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők

év	általános iskolai felnőttoktatásban résztvevők száma	8. évfolyamot felnőttoktatásban eredményesen elvégzők száma	
	fő	Fő	%
2009	0	0	#ZEROOSZTO!
2010	0	0	#ZEROOSZTO!
2011	0	0	#ZEROOSZTO!
2012	n.a.	n.a.	#ERTEK!

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

év	középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők		szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők		gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők	
	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2009	#ERTEK!	0	#ERTEK!	0	#ERTEK!	n.a.	#ERTEK!
2010	#ERTEK!	0	#ERTEK!	0	#ERTEK!	n.a.	#ERTEK!
2011	#ERTEK!	0	#ERTEK!	0	#ERTEK!	n.a.	#ERTEK!
2012	#ERTEK!	n.a.	#ERTEK!	n.a.	#ERTEK!	n.a.	#ERTEK!

c) közfoglalkoztatás

Magyarországon a 90-es évek elején jött létre a foglalkoztatáspolitikai megvalósításának legfontosabb intézménye, az Állami Foglalkoztatási Szolgálat (ÁFSZ). Az intézményrendszer működését meghatározó Foglalkoztatási Törvény 1991-ben született meg. Az ÁFSZ működéséhez és fejlesztéséhez szükséges forrásokat a munkaadók és munkavállalók által befizetett járulékokból képződő Munkaerőpiaci Alap biztosítja. Az ÁFSZ mellett a helyi önkormányzatok is közreműködnek a munkanélkülieket támogató, közfoglalkoztatási programok működtetésében, és rászorultság esetén segítyt nyújtanak azok számára, akik már kimerítették a munkanélküli járadékokra való jogosultságukat, mindehhez a Munkaerőpiaci Alap pénzügyi nyújt támogatást. A hátrányos helyzetű emberek munkaerőpiaci integrációjának elősegítésében fontos szerepet játszanak még, a nem kormányzati szervezetek is.

A munkaerő-piaci programok jelentős része kifejezetten a romák munkaerő-piaci helyzetének javítását szolgálja, a közmunkaprogramok is elsősorban a hátrányos helyzetű, tartósan munkanélküli vagy inaktív romák számára biztosítanak átmeneti munkalehetőséget. Az elmúlt néhány évben több PHARE program is támogatott olyan kezdeményezéseket, amelyek a tartósan munkanélküli és rendszeres szociális segélyből élő halmozottan hátrányos helyzetű csoportok, különösen a romák munkaerő-piaci integrációját segítették. 2003-ban indult az a program, amely a Munkaerő-piaci Alap pénzügyi forrásaiból roma munkanélküliek foglalkoztatását és képzését támogatja a közoktatási intézményekben. A program a résztvevők munkaerő-piaci integrációja mellett elősegíti az iskolákban tanuló roma gyermekek eredményesebb képzését, a roma közösség és az iskola közötti kapcsolat javulását.

2004 márciusában a Kormány 2004-2006-ra szóló középtávú cselekvési tervet fogadott el a romák társadalmi integrációjának elősegítésére, amelynek keretében évente átfogó intézkedési terv kidolgozására kerül sor. A program célja a romák helyzetének javítását

szolgáló erőfeszítések összehangolása, a szereplők minél szélesebb körének bevonásával. Az intézkedési terv kiemelt területe többek között az oktatás és képzés, valamint a foglalkoztatás. A megvalósuló intézkedések általános célja a tartós munkanélküliség csökkentése és a munkaerő-piaci integráció elősegítése a romák körében, a felnőttképzésbe való bekapcsolódás támogatása, valamint az aktív munkaerő-piaci eszközök hatékonyságának javítása a roma munkanélküliek ellátása során.

Az ÁFSZ 2004-es munkaerő-piaci programjai keretében a munkaügyi központok 3,8 milliárd forintot fordítottak az alacsony iskolai végzettségű vagy nem piacképes szakképzettséggel rendelkező emberek, a romák, megváltozott munkaképességű emberek, idősek, pályakezdő fiatalok, tartós munkanélküliek, hajléktalanok, büntetés-végrehajtási intézményből szabadulók munkaerő-piaci integrációjának támogatására. 2004-2006 között 10 milliárd forintot fordított a civil szervezetek azon kezdeményezéseinek támogatására, amelyek célja a hátrányos helyzetű emberek munkaerőpiacra való belépésének segítése és foglalkoztathatóságának javítása. Ezek a kezdeményezések személyre szabott foglalkoztatási szolgáltatásokat, képzést és a foglalkoztatást ötvöző programokat biztosítanak a munkaerőpiacon leginkább hátrányos helyzetben lévő emberek részére, akiket a munkaügyi szervezet sok esetben nem ér el (például a roma emberek, a megváltozott munkaképességű emberek, a szakképzettséggel nem rendelkező, az iskolából lemorzsolódott fiatalok, a büntetőeljárásban terheltnek minősülő emberek).

A 2009-ben elindított Út a Munkához Program (ÚMP) deklarált célja a leghátrányosabb helyzetű kistelepüléseken élő alacsony iskolai végzettséggel rendelkező munkanélküliek jövedelemhez juttatása és visszavezetése a nyílt munkaerőpiacra. Ennek fő eszköze az önkormányzatok által szervezett közfoglalkoztatás támogatási keretének jelentős bővítése volt. Az ÚMP első évében a közcélú foglalkoztatottak éves átlagos létszáma 60 ezerre nőtt (míg a közhasznúé 5 ezerre esett vissza), így az előző évi másfélszeresére nőtt a közfoglalkoztatásba bevontak aránya (a segélyezettekhez viszonyítva).

A közfoglalkoztatás eddigi rendszerét 2011. évtől kezdődően a Nemzeti Közfoglalkoztatás Programja váltotta fel, amelynek legfőbb célja, hogy minél több munkára képes és kész aktív korú szociálisan rászoruló ember számára biztosítson munkalehetőséget. A Nemzeti Közfoglalkoztatási Program lényege, hogy pályázat keretében igényelhető támogatások felhasználásával valósult meg. A benyújtott költségvetés 64 milliárd forintot tervezett fordítani erre a célra. A települési önkormányzatok, és az állami infrastruktúrát kezelő gazdálkodó szervezetek mellett a program keretében a kis- és közepes vállalkozások is részesülhettek a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó támogatásból.

2011. január 1-től megszűnt a közcélú foglalkoztatás, a munkaügyi kirendeltségek által támogatott közhasznú munkavégzés és a hagyományos központi közmunkaprogram. Az új rendszer a munkaügyi kirendeltségekkel való szoros együttműködést, folyamatos párbeszédet feltételezett, hiszen a szociálisan hátrányos álláskeresőkről való gondoskodás közös felelősségen alapult. A közfoglalkoztatás csak a munkaügyi kirendeltség közvetítésével valósulhat meg.

A Nemzeti Erőforrás Minisztériuma az önkormányzatok számára évente meghirdeti közmunka programját, melynek keretében hátrányos helyzetű, rendszeres szociális segélyben részesülő tartós munkanélküli, elsődlegesen roma ember átmeneti foglalkoztatása valósul meg. Ezenkívül más tárcákkal együttműködésben is indulnak közmunkaprogramok, amelyek meghatározott célokhoz kapcsolódva (akadálymentesítés, erdőtelepítés stb.), illetve állami infrastruktúrafejlesztési programokhoz kapcsolódva biztosítják hátrányos helyzetű emberek átmeneti foglalkoztatását. A munkaerő-piaci integráció elősegítése szempontjából fontos szerepe van a szociális ellátások területén dolgozó szakembereknek is, akik rendszeresen kapcsolatban vannak hátrányos helyzetű, tartósan munka nélkül lévő emberekkel. Ezért pályázati program keretében lehetőség van a szociális területen dolgozó szakembereknek olyan képzési programok támogatására, melyek célja, hogy

fejlessze a szociális segítő szakmákban dolgozók munkaerőpiaccal, álláskereséssel kapcsolatos ismereteit.

A hátrányos helyzetű emberek munkaerő-piaci integrációját és társadalmi befogadását szolgálta a Magyar Információs Társadalom Stratégia (MITS) e-ernyő programja, amely úgynevezett e-esély pontok hálózatának létrehozásával és információs technikai segítő (IT-mentorok) képzésével és szolgáltatásuk elérhetőségének biztosításával javítja a hátrányos helyzetű csoportok információs társadalomban való részvételét.

A roma emberek foglalkoztatási programokban való részvételének érdekében évek óta kialakult gyakorlat roma referensek, mentorok, foglalkoztatás-szervezők alkalmazása a munkaügyi központokban és a programok irányításában.

A Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program (HEFOP) egyik prioritása a társadalmi összetartozás elősegítése, a szegénység és a társadalmi kirekesztődés megelőzése és leküzdése a munkaerő-piacra való belépés, a foglalkoztatás segítségével. Az újonnan induló programok többsége, a roma népesség társadalmi befogadásának előmozdítását horizontális szempontként kezeli. A programok a hátrányos helyzet kialakulását okozó tényezők (alacsony iskolai végzettség, települési hátrány, stb.) befolyásolásával valamennyi hátrányos helyzetű csoportra vonatkoznak, ám ezen belüli részaránya miatt a roma népesség kiemelt figyelmet kap.

A hátrányos helyzetű emberek foglalkoztathatóságának javítása program, különös tekintettel a roma népességre, olyan intézkedéseket támogat, melyek a képzés, a munkaerő-piaci szolgáltatások és a pszicho-szociális támogatások elemeit ötvözve nyújtanak személyre szabott támogatást a hátrányos helyzetű embereknek. Az intézkedés célcsoportja az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező hátrányos helyzetű emberek, különös tekintettel a romákra, megváltozott munkaképességű emberekre, büntetőeljárással terheltnek minősülő személyekre, lemorzsolódó fiatalokra, 45 év felettiekre, illetve gyógyult szenvedélybetegekre.

A Regionális Fejlesztési Operatív Program (továbbiakban: ROP) Helyi foglalkoztatási kezdeményezések támogatása intézkedés keretében a négy leghátrányosabb helyzetű magyarországi régióban lehetőség nyílik helyi foglalkoztatási stratégiák kidolgozására, valamint a szociális gazdaságban megvalósuló foglalkoztatási projektek támogatására. A foglalkoztatási komponens célcsoportjai a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű, inaktív vagy tartósan munkanélküli emberek. A programba évente 10-14 ezer személyt bevonására kerül sor.

A magyar EQUAL Közösségi Kezdeményezés olyan innovatív megközelítések és módszerek kidolgozását és elterjesztését támogatja, amelyek hozzájárulnak a munkaerőpiachoz kapcsolódó diszkrimináció és egyenlőtlenségek megszüntetéséhez. A program keretében kidolgozásra kerülő új módszerek és bevált gyakorlatok hosszabb távon is formálni fogják a hazai foglalkoztatáspolitikát, bővítik annak eszköztárát.

Ez vizsgálati irány a 3.2.9. számú adattáblában arra világít rá, mekkora szerepe van a helyi munkaerő foglalkoztatásában az önkormányzat közfoglalkoztatási programjának. Összevetve a táblázat első oszlopának adatait a település aktív korú népességének nagyságával, látszik a közfoglalkoztatás szerepe. Összevetve az adatot az állástalanok számával megfigyelhető, tudja-e pótolni a foglalkoztatási forma a hiányzó munkalehetőségeket. E tényezőket figyelembe kell venni a helyi program tervezése során. Ugyanezen összehasonlítások elvégezhetők a roma aktív korú munkaerő, illetve a roma aktív korú munkanélküliek száma és a közfoglalkoztatásban részt vevő romák száma között. Monorierdő Község Önkormányzata 2010., 2011. és 2012. évben nem vett részt a közmunkaprogramban, így az arra vonatkozó adatok nem relevánsak. 2013. évben az Önkormányzat jelentős rész vállalt a téli közfoglalkoztatásból (35 fő) és a hagyományos közfoglalkoztatásból. A táblázatban szereplő közfoglalkoztatottak száma arányosított szám teljes évre átszámolva (úgy mintha a foglalkoztatás egész évben folyt volna).

3.2.9. számú táblázat - Közfoglalkoztatásban résztvevők száma

év	közfoglalkoztatásban résztvevők száma	aránya a település aktív korú	résztvevő romák/cigányok	romák aránya az aktív korú
2010	nem releváns	#ÉRTÉK!	n.a	n.a
2011	nem releváns	#ÉRTÉK!	n.a	n.a
2012	nem releváns	#ÉRTÉK!	n.a	n.a
2013	15	1%	n.a	n.a

Kissé furcsa képet mutat a közfoglalkoztatás diagramja, de annak tudatában, hogy nem volt közfoglalkoztatás a 2013-at megelőző években az oszlopdiaagram elfogadható. A közfoglalkoztatásban részt vevő cigányságra nem történt adatgyűjtés.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A 3.2.10. táblázat adatainak összegyűjtése és elemzése révén a helyi munkalehetőségek alakulásának tendenciái láthatóak, illetve az, hogy mennyire illeszkedik az a helyi munkaerő és állásnélküli munkaerő lélekszámának alakulásához, és szakképzettségi szerkezetéhez. A regisztrált vállalkozások, kiskereskedelmi üzletek, valamint vendéglátóhelyek számának változása jelzi a település helyi gazdasági potenciáljának alakulását, tendenciáit.

Az állami szektorban (önkormányzati intézmények, állami fenntartású intézmények, helyi kirendeltségeik) dolgozók összeírása, köztisztviselői, közalkalmazotti létszámaik alakulási folyamatának vizsgálatával kimutatható, mekkora szerepe van a helyi munkaerő foglalkoztatásában az állami szektornak. Monorierdő viszonylatában látható, hogy csekély, mivel az állami/önkormányzati fenntartású intézményekben a lakosság számhoz képest elenyésző a helyi lakosság foglalkoztatása. Ez Monorierdő sokáig üdülőtelepként való funkcionálásának köszönhető. Üdülőtelepként más települések lakosai vásároltak itt telkeket, olyanok akiknek máshol lakásuk és munkahelyük volt, majd idősebb, leginkább nyugdíjas korukra költöztek az itt lévő nyaralójukba. Az újonnan betelepülő fiatalabb korosztály pedig főként a fővárosból jön az olcsóbb élet reményében, és ők vagy Budapesten találnak munkát, vagy szakképzetlenek. Kialakult hagyománya az állami/önkormányzati foglalkoztatásnak nincs a településen. A lakosság helyben történő oktatása, képzése, továbbképzése kihívást jelent. Mindamelllett megemlítendő, hogy az önkormányzati szektorban dolgozók száma (beleértve a nem helyi lakosokat is) a 2008-évtől 2012-évig állandó. 2013. január 01-től az állam az iskolai intézményt tankerületi szintre hozta, így az ott foglalkoztatott közalkalmazott pedagógusok kikerültek a helyi önkormányzati létszámból. Igaz, hogy ez településszinten nem okozott változást.

A kivetett és befizetett iparüzési adó a település gazdasági helyzetének alakulását tükrözi. A foglalkoztatási programok száma és az azokban részt vevők létszáma a helyi munkaerő foglalkoztatási integrációjához esetlegesen hiányzó szakképzettségek megszerzési lehetőségére utal.

Monorierdő Község Önkormányzata a tervezett beruházásokat Gazdasági Programjában rögzíti, fedezetét éves költségvetésében hagyja jóvá. Beruházásai a helyi munkaerő potenciálra sajnos nincsenek hatással. Munkaerő-piaci megtartó, fejlesztő ereje nincs, mivel újonnan létrejött településként először az állam által meghatározott feladatok ellátásához szükséges intézmény és épületrendszert kell kialakítania.

3.2.10. számú táblázat - A foglalkozáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - vállalkozások

év	vállalkozások száma	alkalmazottak száma	rendelkezésre álló munkahelyek száma	foglalkoztatottak	kivetett iparüzési adó	befizetett iparüzési adó	programok száma	programokban
2008	154	35	14	23	14736	18167	0	0
2009	183	36	15	23	19731	16292	0	0
2010	203	34	14	23	21749	20016	0	0
2011	232	39	16	24	25019	36869	0	0
2012	n.a.	n.a.	n.a.	25	21808	23168	n.a.	n.a.
2013	n.a.	n.a.	n.a.	23	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2014	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TELK, I-Star, önkormányzat adatai

A 3.2.11. adattábla segítségével a település munkaerőpiaci helyzetének a közlekedési lehetőségekkel való összefüggéseit tárhatjuk fel.

3.2.11. számú táblázat - A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - közlekedés

	átlagos ideje	járatpárok száma	átlagos átlazati távolság	átlagos száma	átlagos átlazati távolság	közlekedési úton való megközelíthetőség	átlagos átlazati távolság
Legközelebbi centrum	8	0	10	33	5	nem	nem releváns
Megye-székhely	40	0	45	33	40	nem	nem releváns
Főváros	40	0	45	33	40	nem	nem releváns

Amint a táblázatból kitűnik a legközelebbi centrum (Monor), a megyeszékhely/főváros (Budapest) elérhetősége Monorierdőről nagyon kedvező. A település a 4. számú főközlekedési úton jól megközelíthető, elérhetősége közúton: a 4. sz. főközlekedési út (E 60), vasúton: Budapest-Szolnok villamosított, kétvágányú vasútvonalon.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A munkanélküliség jelentősebb mértékben érinti a fiatalokat (részben az emelkedő beiskolázási arány és a tanulmányok időtartamának növekedése következtében), mint a felnőtteket, de ugyanakkor ígéretes, hogy a fiatal munkanélküliség az átlagnál nagyobb mértékben csökkent. Ennek eredményeként 2001-ben az összes munkanélkülinek csupán 3,7%-a volt 15 és 24 év közötti, ami nagyjából az EU átlag fele (7,1%). Ugyanakkor az is igaz, hogy a 10,8%-os hagyományos

munkanélküliségi rátájuk csaknem kétszerese a felnőttekének, de lényegesen alacsonyabb, mint a közösségi átlag (14,9%). A fiatalok foglalkoztatása különösen Magyarország északkeleti régiójának elmaradott és stagnáló területein nehéz. A fiatalok jelentős száma továbbra is képzettség nélkül vagy olyan képzettséggel lép a munkaerőpiacra, amely nem felel meg a munkaerőpiac igényeinek.

A munkáltatók továbbra sem szívesen alkalmaznak munkahelyi tapasztalattal nem rendelkező iskolaelhagyókat, valamint képzést igénylőket.⁹A 3.2.12. számú adattábla tartalma sajnos nagyon lehangoló, mivel folyamatos a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja a fiatalok számára nincs. Eseti jelleggel nyújt segítséget a diákmunka program, amely lentebb kifejtésre kerül.

3.2.12. számú táblázat - A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - fiatalok

	van/nincs	Felsorolás
fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a településen	nincs	
fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a vonzásközpontban	nincs	
az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településről a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a vonzásközpontban	nincs	
átmenetet megkönnyítő programok a vonzásközpontban	nincs	

Forrás: helyi adatgyűjtés

Itt említendő meg, hogy a környező településeken (Pilis, Monor, Maglód) képzési lehetőségek nyílnak a fiatalok számára. Az érettségi vagy szakma kitarató szorgalommal megszerezhető.

A 3.2.13. számú adattáblák a településen élő fiatalok munkaerő-piaci lehetőségeiről gyűjtenek tájékoztató adatokat és segítenek feltérképezni a helyi lehetőségeket, meglévő potenciálokat. A táblázatban a nyári diákmunka adatai kerültek összegyűjtésre.

Monorierdő Község Önkormányzata részt vett a Nyári diákmunka programban. A 2013. július 01-től augusztus 31-ig történő foglalkoztatásban 19 diák vett részt. A foglalkoztatás feltétele volt a tanulói, illetve a hallgatói jogviszony. Mivel a helyi lakcím nem volt feltétel, így az Önkormányzat olyan diákot is tudott fogadni, akinek saját településén nem volt szervezett diákfoglalkoztatás (1 fő). A program először nehezen indult, nem jelentkeztek a fiatalok, de utána akkora sikert aratott, hogy az addigi 8 órás foglalkoztatást osztani kellett, hogy az esélyegyenlőség jegyében minden jelentkező munkát, és ezzel együtt esélyt is kapjon. Az Önkormányzat minden igényt igyekezett kielégíteni, a meglévő források szűkülése miatt a program végén sajnos nehezen ment. A program így is sikerrel zárult, minden évben várjuk vissza őket! Munkájuk által szebb, tisztább rendezettebb lett a település.

3.2.13. számú táblázat - A foglalkozáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - programokon résztvevő fiatalok száma

év	megkönnyítő programok a		megkönnyítő programok a		átmenetet megkönnyítő programok		való átmenetet megkönnyítő	
	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő
2008	0	0	0	0	0	0	0	0
2009	0	0	0	0	0	0	0	0
2010	0	0	0	0	0	0	0	0
2011	0	0	0	0	0	0	0	0
2012	0	0	0	0	0	0	0	0
2013	10	9	0	0	0	0	0	0

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A felnőttek munkaerő-piaci integrációját segítő szervezetek és szolgáltatások listája a 3.2.14. segédtáblában találhatóak. Monorierdő település sajnos nem tartozik a végtelen lehetőségekkel rendelkező települések közé. A környező települések által nyújtott kínálat került feltüntetésre.

3.2.14. számú táblázat - A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - felnőttek

	van/nincs	Felsorolás
felnőttképző programok a településen	nincs	
felnőttképző programok a vonzasközpontban	van	szakiskola, szakközépiskola, gimnázium
egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások a településen	nincs	
egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások a vonzasközpontban	nincs	
Helyi foglalkoztatási programok a településen	nincs	
Helyi foglalkoztatási programok a vonzasközpontban	nincs	

Forrás: helyi adatgyűjtés

A felnőttképzési és a foglalkoztatási programokon résztvevők száma, fontos mutató a településen élő munkanélküliek perspektívájára és helyzetükből való kitorésre vonatkozóan. Saját adatgyűjtés nem áll rendelkezésre.

3.2.15. számú táblázat - A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - programokon részvevő felnőttek száma

év	programok a		programok a		piaci szolgáltatások a		piaci szolgáltatások a		programok a		programok a	
	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő
2008	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2009	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2010	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2011	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2012	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2013	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2014	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: helyi adatgyűjtés

g) mélyszegénységben élők és romák¹¹ települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Szegénynek vagy kirekesztettnek (depriváltak) tekintjük mindazokat, akik jövedelmi szegénységben élnek, vagy rendkívül alacsony munkaintenzitású háztartásokban élnek, vagy anyagi deprivációban élnek. A rendkívül alacsony munkaintenzitású háztartásokban élők körében nagy

¹¹ Azt a személyt tekintjük romának, aki annak vallja magát. Valamely nemzetiségi csoporthoz tartozás (roma származás) vállalása és kinyilvánítása az egyén kizárólagos és elidegeníthetetlen joga, ezért a kisebbségi csoporthoz tartozás kérdésében nyilatkozatra senki sem kötelezhető, kivétel, amennyiben a törvény vagy a végrehajtására kiadott jogszabály valamely nemzetiségi jog gyakorlását az egyén nyilatkozatához köti (ld. a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 11. § (1)-(3) bekezdését).

arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek, a kistelepüléseken, hátrányos térségekben élők, és a romák. A munkaerő-piacra jutás fő akadályai: a regionálisan egyenlőtlen munkahelykínálat, rugalmatlan munkaerőpiac, alacsony iskolázottság, tartós munkanélküli létből fakadó motiváltsági problémák, gyermekek, egyéb gondozásra szoruló hozzátartozók gondozási szolgáltatásainak hiánya.

E dokumentumban már korábban kifejtésre került a mélyszegénység fogalma. Mindenek előtt a cigány családok azok, amelyek legkomolyabban érintettek a szegénység által. Ezekre a családokra vonatkozó szegénységi ráták nagyon magasak – abban az esetben, ha a legalsó jövedelem kvartilis felső határát vesszük szegénységi küszöbnek, akkor az összes cigány háztartás 69%-a, a cigány háztartásfővel rendelkező családoknak pedig 72%-a szegény. A részletes vizsgálatok azt mutatják, hogy minél szigorúbb szegénységi definíciót alkalmazunk, annál magasabb lesz a szegénységben élő cigányok aránya, ezáltal a cigány családoknak esélyük sincs arra, hogy a szegénységből kilábalhassanak.

A roma népesség felülreprezentált a szegénység kockázatának kitett, és különösen a tartósan szegény népesség körében. Az alkalmazott számítási módszertől függetlenül a roma népesség több mint fele szegénynek, illetve depriváltnak minősíthető. Ha azokat tekintjük romának, akik magukat annak vallják, akkor a szegények egytizede cigány ember. Ha a külső személy megítélését vesszük alapul, akkor a jövedelmeket, illetve lakáskörülményeket tekintve a szegény népesség egyötödét teszik ki a romák. Körükben a különböző szegénységkockázati tényezők – alacsony iskolázottság, munkanélküliség, magas gyermekszám – kumulálódnak, ennek ellenére a roma származás már önmagában is szignifikánsan növeli a szegénnyé válás valószínűségét.

A romák halmozottan hátrányos helyzete (iskolázottság, munkapiaci helyzet, egészségi állapot), valamint az átlagot meghaladó családnagysága visszatükröződik a szegények arányában is: a romák között a szegények aránya kiugróan magas, a roma háztartásfőjű háztartások 37 százaléka szegény. Ez az arányszám ugyanakkor arra is utal, hogy a cigány etnikum nem azonosítható a szegénységgel, és a roma társadalom az ország egészéhez hasonlóan igen tagolt belülről. A rendszerváltás bő öt évében a roma népesség foglalkoztatása drámai módon összeomlott. 1993-ra a rendszerváltás előtt foglalkoztatottak fele elveszítette az állását, és kevés jel utalt akkoriban arra, hogy a munkaerőpiacról kiszorult, illetve az újonnan piacra lépő generációk képesek lennének ezen a helyzeten változtatni.

A roma népességre vonatkozó hivatalos adat kevés. Monorierdőn jelenleg 0 fő vallotta magát cigány származásúnak. Mivel az előzőekben kifejtésre került, hogy a mélyszegénység egyik okozója az iskolázatlanság, ezáltal az Önkormányzat által fenntartott intézményekben, a képzettség hiánya miatt, a foglalkoztatás kizárólag közmunkaprogram keretén belül történik.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Legszembetűnőbb hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatásban, kimondva-kimondatlanul, a romákat, a nőket és az idősebbeket érintik.

A roma foglalkoztatás eróziója már a rendszerváltás előtti fél évtizedben megkezdődött: 1984 és 1989 között nem kevesebb, mint 10 százalékkal csökkent a 15–49 éves romák körében a munkával rendelkezők aránya. A rendszerváltás drámai éve alatt ezt viharos sebességű állásvesztési hullám követte. Több mint 35 százaléknyi ember – az állásban levő férfiak közül 45, a nők közül 30 százalék – kiszorult a foglalkoztatásból. Hogy pontosan mi történt 1993 és 2003 között, azt nem tudhatjuk. Az azonban bizonyos, hogy az ezredforduló körüli évekre nem nagyon módosultak az 1993 körüli években kialakult rendkívül alacsony foglalkoztatási arányok. 2003-ban nagyjából ugyanolyan százalékban rendelkeznek a cigány munkavállalók munkával, mint tíz évvel ezelőtt.

Szelényi István értekezése szerint vannak olyan társadalomtudósok, akik azzal érvelnek, hogy nemcsak bizonyos etnikai csoportokat sújt a szegénység jobban, mint az etnikai többséget, hanem a nők is nagyobb arányban találhatók a szegények között, mint a férfiak, tehát a szegénység "feminizálódik". A szegénység feminizálódása azt jelenti, hogy azok a háztartások, melyekben a családfő nő, nagyobb valószínűséggel lesznek szegények, mint a férfi családfővel rendelkező családok, illetve a szegény háztartásokon belül a nők inkább viselik a szegénység terheit, mint a férfiak. Régóta tartó vita folyik arról, hogy ez vajon a nők munkapiaci diszkriminációjából vagy a munkavállalási hajlandóságot érintő preferenciák nemek közti különbözőségéből fakad. Fontos probléma származhat azonban abból a tényből, hogy a nők munkanélkülisége lényegesen és folyamatosan növekszik: amíg a férfiak körében tapasztalt munkanélküliség erős szezonaritást mutat, de a kiigazított pálya stabilnak látszik, addig a nőkre vonatkozó adatok komoly aggodalomra adnak okot. A nők körében a munkanélküliség 2003 második negyedéve óta folyamatosan növekszik.

Arra a kérdésre, hogy a nyugdíjrendszer milyen mértékben képes megakadályozni az időskori elszegényedést, a szegénységi kockázatok alakulása adhat választ. Ehhez azonban nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a tényt, hogy Magyarországon az objektív szükségletekre alapozott megélhetési minimum és az 1 főre jutó átlagos jövedelem meglehetősen közel helyezkedik el egymáshoz, a jövedelmek eloszlása miatt az átlagos és minimális jövedelem közötti rés csekély (az utóbbi években a felfelé differenciálódás a jellemző).

Az elmúlt 10-15 évben a nyugdíjasok jövedelmi helyzete a gyermekes családokéhoz képest viszonylagos javulást mutat annak ellenére, hogy a nyugdíjmelés mértéke a '90-es években kismértékben elmaradt az átlagkereset-emelkedés ütemétől, a nyugdíjasok relatív jövedelempozíciója az aktívakhoz képest romlott és a nyugdíjak vásárlóereje a keresetekhez képest később, 2003-ban érte el az 1989-es szintet. Ennek háttérében a romló inaktivitási ráta áll, amelynek következtében nőtt az aktív keresőkre jutó eltartottak száma, ez magyarázza a nyugdíjasok relatív jövedelempozíció romlása mellett javuló jövedelmi helyzetét, az 1 főre jutó jövedelmet vizsgálva.

A '90-es éveket megelőzően a nyugdíjas státuszba kerülés sokak számára a lecsúszást, a szegénységet jelentette. Ez a helyzet a 90-es évektől megfordult, mivel a rendszerváltás jelentős életszínvonal romlással járt, de a nyugdíjasok jövedelmi helyzete az aktívakénál kevésbé romlott. 1997-ig a nyugdíj reálértéke is jelentősen csökkent, amely a nyugdíjasok életkörülményeit is nagymértékben rontotta, de a nyugdíjasok stabil jövedelme relatíve előnyös helyzetet jelentett a tömeges munkanélküliséggel sújtott, gyermekeket eltartó aktív korosztályhoz képest.

A 90-es évek elején a munkanélküliség előli menekülés egyik útja az államilag ösztönzött korai és rokkantsági nyugdíjba vonulás jelentette. Az évtized második felére azonban a korengedményes nyugdíj előfeltételeit fokozatosan megszigorították, és így, 1998 óta csökkent az egészségügyi vagy foglalkoztatáspolitikai okok miatt nyugdíjazott munkavállalási korúak száma. A korábbi tömeges nyugdíjba vonulás eredményeképpen azonban az 55 év felettieknek csupán igen kis csoportja van jelen a munkaerőpiacon. A gazdasági helyzet javulása a foglalkoztatás bővüléséhez vezetett és az idősebb munkavállalók könnyebben találtak foglalkoztatást (az 55-64 évesek foglalkoztatási rátája 23,7%-ra nőtt 2001-ben. EU: 38,5%). Az idősebbek munkaerő-piaci reintegrációját akadályozza, hogy nehezebben alkalmazkodnak a megváltozott követelményekhez, amihez gyakran a munkáltatók előítéleten alapuló diszkriminációja is párosul. A fentieknek megfelelően a munkaerőn belüli egyes csoportoknál nemcsak az alacsony foglalkoztatási ráta, hanem az inaktivitás is létfontosságú szerepet játszik munkaerő-piaci lehetőségeikben.

E kényes téma a személyes interjúk, beszélgetések során csak érintőlegesen merült fel. Tapasztalat, hogy a beszélgetések során a téma az érintett népcsoport részéről heves felháborodást kelt. A probléma megoldása nem egyszerű, mindenképp a két oldal – munkavállaló és foglalkoztató – együttműködése szükséges.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

E fejezetben kiemelésre kerülnek a pénzbeli és természetbeni szociális támogatások, valamint a munkaerő-piaci szolgáltatásokat és az álláskeresőket számára elérhető támogatásokat.

Hazánkban a szociális védelem rendszere négy nagy alrendszerből tevődik össze: a kötelező társadalombiztosítás (nyugdíj- és egészségbiztosítás), a munkanélküliség kezelését szolgáló rendszer, az univerzális családtámogatási rendszer, és a szociális támogatások rendszere. Ez utóbbit a pénzbeli és természetbeni segélyek, illetve a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatási formák alkotják.

A társadalom szociális helyzetére és a szociális védelmi rendszerre vonatkozó jelentés rögzíti, hogy a szociális ellátó rendszer feladata, hogy a társadalomban felmerülő szociális szükségletekre hatékony választ adjon, biztosítsa a kirekesztődés megelőzését, illetve nyújtson hatékony segítséget a kirekesztettség megszüntetéséhez.

A mai helyzetben és a belátható jövőben a szociális ellátórendszer különösen kiemelt feladatának kell tekinteni

1. a foglalkoztatáson kívül-rekedtek,
2. lakhatásukban veszélyeztetettek,
3. a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek,
4. a szociális vagy egészségi állapotuk miatt segítségre szoruló időskorúak,
5. a mentálhigiénés támogatásra szoruló személyek,
6. a tartósan egészségkárosodottak és a fogyatékossgal élők életfeltételeinek a támogatását.

Ez a támogatás legtöbbször nem valósulhat meg másként, csak a pénzbeli (illetve természetbeni) juttatások és a személyes gondoskodást nyújtó ellátások közötti összhang megteremtésével.

Az ellátórendszer helyzetét ma ennek az összhangnak viszonylag alacsony szintje jellemzi. A szociális védelem alrendszerei az indokoltnál sokkal inkább szétagoltak, miközben egyes ellátásokban hiányok mutatkoznak, az ellátásokhoz való hozzáférés tekintetében pedig súlyos egyenlőtlenségek vannak. A segélyezési rendszer egyszerűsítésre szorul. A személyes szolgáltatások intézményrendszerét egyrészt a szétagoltság és a területi egyenlőtlenségek jellemzik, másrészt a finanszírozás teljes elszakadása a szolgáltatásban testet öltő szakmai teljesítménytől, harmadrészt pedig nagy területei aránytalanságok jellemzik, különösen a kistélepléseken és a leghátrányosabb helyzetű településeken.

Az elkövetkező évek egyik kihívása, hogy megtörténjen a társadalom legszegényebb rétegeit érintő szociális ellátórendszer megújítása, beleértve a pénzbeli ellátások korszerűsítését, a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatások hozzáigazítását a valós igényekhez, illetve mindezekkel összhangban a szociális igazgatás és finanszírozás átalakítását.

A Szt. 25. §-a és 47. §-a alapján a szociálisan rászoruló személyek részére a következő pénzbeli és természetbeni ellátási formák adhatók:

- Pénzbeli ellátások: időskorúak járadéka, foglalkoztatást helyettesítő támogatás, rendszeres szociális segély, ápolási díj, lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély.
- Egyes szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formájában is nyújthatók, így lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély, rendszeres szociális segély, foglalkoztatást helyettesítő támogatás.
- Természetbeni ellátás továbbá a köztemetés, közgyógyellátás, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság, adósságkezelési-szolgáltatás.

A 3.3.1.számú tábla az álláskeresési támogatásban részesülők számáról nyújt információt és segít abban, hogy adatait összevegyessük a munkanélküliségi adatokkal. Az elemzéshez segítségül beillesztésre került nyilvántartott álláskeresők számát tartalmazó táblázat (3.2.1.számú táblázat).

3.2.1. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

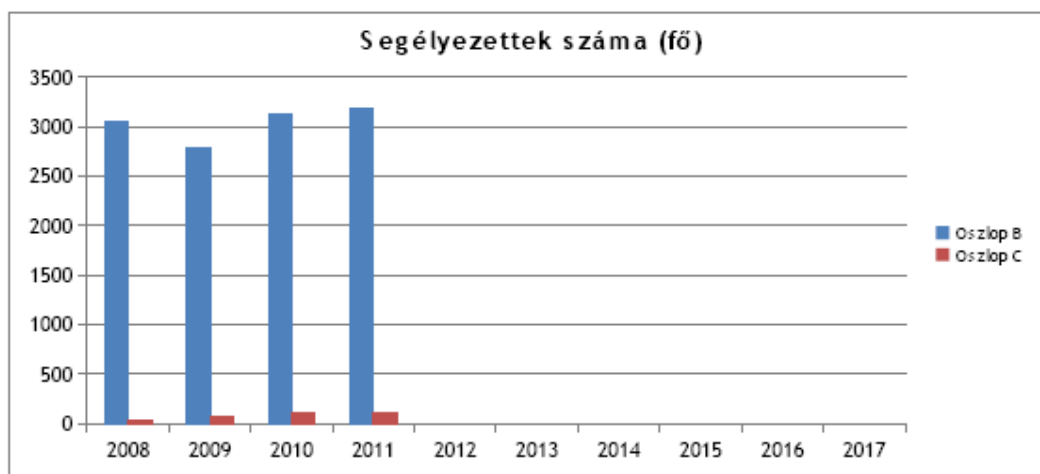
év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	1487	1559	3046	47	3,2%	39	2,5%	86	2,8%
2009	1506	1283	2789	71	4,7%	94	7,3%	165	5,9%
2010	1559	1577	3136	81	5,2%	108	6,8%	189	6,0%
2011	1580	1609	3189	96	6,1%	83	5,2%	179	5,6%

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresési segélyben részesülők száma

év	15-64 év közötti lakónépesség száma	segélyben részesülők fő	segélyben részesülők %
2008	3046	31	1,0%
2009	2789	73	2,6%
2010	3136	109	3,5%
2011	3189	103	3,2%

A két táblázatot elemezve láthatjuk, hogy nyilvántartott álláskeresők száma és a segélyben részesülők száma hogyan arányul 15-64 év közötti lakónépesség számához. 2008.évben az nyilvántartott összes álláskeresők aránya a lakónépesség számának 2,8%-a. A nyilvántartott álláskeresők közül 35,71% részesül álláskeresési segélyben. Ez a szám 2009-ben 44,07%, 2010-ben 58,33%, 2011ben pedig 57,14%. Az adatokból egyértelműen látszik, hogy a nyilvántartott álláskeresők közül évről, évre többen részesülnek álláskeresési segélyben.

Az alábbi oszlopdiagram az álláskeresési segélyben részesülők száma táblázat adataiból készült.

A 3.3.2.számú táblázat a Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek számának alakulásáról nyújt hasonlóan fontos információt. E adatsor elemzése során az adatokat idősorosan is figyelni kell, hogy nőtt vagy csökkent a járadékra jogosultak aránya.

A munkanélküli segély 2013 és 2014-ben nagy valószínűséggel semmilyen lényegi változáson nem megy át. Pontos megnevezése ma már álláskeresési járadék. Az elnevezésből bizonyos mértékig

kitűnik, hogy mire is utal az új elnevezés. Elsősorban arra, hogy az a célja többek között a járadéknak, hogy ne legyenek rejtett munkanélküliek, hanem egyrészt lehetőleg mindenki jelentkezzen be az állami ellátórendszerbe, másrészt ezzel is bizonyítsák, hogy szeretnének dolgozni, és készek arra, hogy visszakerüljenek a munkaerő piacra. A járandóságra ezért azok jogosultak, akik álláskeresők, akiknek a munkahelyük elvesztését megelőző 3 évben legalább 360 nap jogosultsági idővel rendelkeznek, illetve dolgozni szeretne, de önállóan folytatott álláskeresése nem vezetett eredményre. Jogosultsági időtartamnak számít az az idő, amikor az igénylő munkaviszonyt folytatott, amikor közfoglalkoztatottként tevékenykedett, illetve ha egyéni vagy társas vállalkozást folytatott. Az álláskeresési járadék maximálisan 90 nap ellátást biztosít. A folyósítás kezdő napja, amikor az igénylő regisztrálja magát a munkaügyi kirendeltségen. A járadék fizetésének 90 napra rövidítése önmagában is ösztönzőleg hat az álláskeresőkre, de ezt tovább fokozza a törvény a következőkkel. Amennyiben az álláskereső a 90 nap lejártá előtt elhelyezkedik legalább 4 órás munkakörben, akkor lehetősége van arra, hogy a fennmaradt járadék 80 %-át egy összegben felvehesse. Az erre irányuló kérelmét a járadék folyósítás lejárata napjától számított 30. napon lehet benyújtani, a munkáltató igazolásával egyetemben. A munkanélküli segély 2014-ben szerkezetileg nem, de összegben jelentős változás elé nézhet.

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosultak száma

év	nyilvántartott álláskeresők száma	álláskeresési járadékra jogosultak	
	fő	fő	%
2008	86	31	36,0%
2009	165	73	44,2%
2010	189	109	57,7%
2011	179	103	57,5%

A 3.3.3. táblázat adatsora azt jelzi, hogy az adott településen a szociális segély és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, mint az aktív korúak támogatása milyen mértékben van jelen. Rendszeres szociális segélyt az az aktív korú személy kaphat az önkormányzattól, aki: nem munkavállaló, vagy egészségkárosodott, vagy támogatott álláskereső, vagyis olyan hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek részére nyújtott támogatás, akik nem rendelkeznek rendszeres, megélhetést biztosító jövedelemmel. A foglalkoztatást helyettesítő támogatást csak álláskereső személy veheti igénybe. Önmagában az adat nem értelmezhető, szükséges összevetni az aktív korúak és a munkanélküliek számával.

Figyelembe kell venni, hogy 2011 január 1-től bérpótló juttatásra (BJP), illetve 2011 szeptember 1-től foglalkoztatást helyettesítő támogatásra (FHT) jogosult, aki korábban rendelkezésre állási támogatásban (RÁT) részesült, ám a jogosultságot évente felül kell vizsgálni. 2012-től csak annak folyósítható az ellátás, aki a jogosultság felülvizsgálatát megelőző évben legalább 30 nap munkaviszonyt tud igazolni közfoglalkoztatásban vagy a munkaerőpiacon. Amennyiben a feltételeknek nem tud eleget tenni, mert számára nem tudtak közfoglalkoztatás körébe tartozó munkát felajánlani, illetve a 30 nap munkavégzést egyéb módon sem tudta teljesíteni, akkor a 30 nap számításánál az általa teljesített közérdekű önkéntes tevékenység időtartamát is figyelembe kell venni. A bérpótló juttatásban részesülő a munkaügyi szervezettel nyilvántartott álláskeresőként köteles együttműködni. Január elsejétől közfoglalkoztatásban csak a kirendeltség által közvetített álláskereső, elsősorban bérpótló juttatásra jogosult személyek foglalkoztathatóak, akik a felajánlott munkalehetőséget az iskolai végzettség és szakképzettség figyelembevételével nélkül kötelesek elfogadni, emellett az önkormányzat rendeletben előírhatja jogosultsági feltételként, hogy a juttatásban részesülő a lakókörnyezetét tartsa rendben. A BJP/FHT összege a mindenkori öregségi minimálnyugdíjhoz igazítva, több mint négy évig változatlanul 28 500 forint volt, majd ez lecsökkent 22 800 forintra.

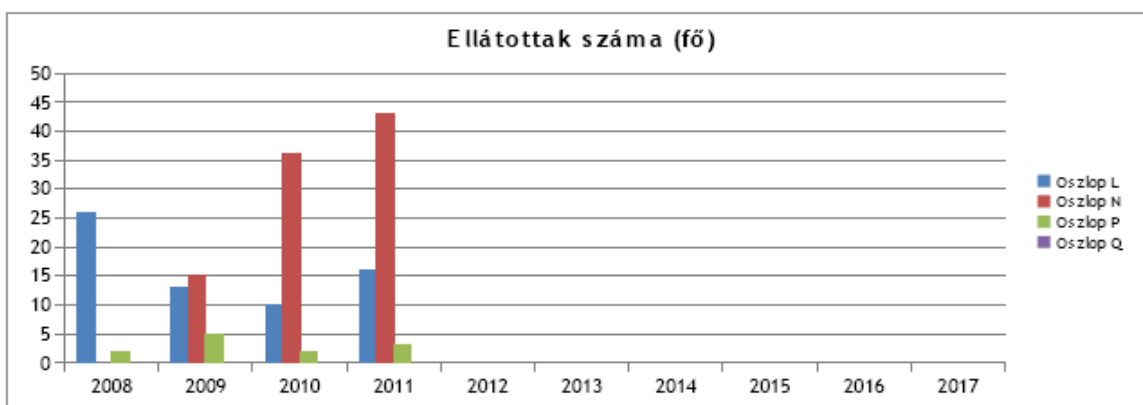
A regisztrált munkanélküliek számának csökkentése érdekében az állami szerepvállalás elengedhetetlen. Az álláskereső támogatása csak ideiglenes megoldás. Az álláskereső munkanélküli visszakérülésének érdekében jogszabályban (Flt.) meghatározott támogatási formákra van szükség. Támogatott képzésben részesíthető személyek körét és a képzési támogatásként adható juttatásokat törvény rögzíti. A hátrányos helyzetű személyek foglalkoztatásának bővítését szolgáló támogatások nyújthatók a munkaadó részére a törvényben rögzített feltételek esetén. Az álláskereső vállalkozóvá válását elősegítő támogatás nyújtható a legalább három hónapja folyamatosan álláskeresőként nyilvántartott, vagy rehabilitációs járadékban részesülő magánszemélyek számára, legfeljebb hat hónap időtartamra, havonta a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) összegéig terjedő vissza nem térítendő formában, pályázati eljárás keretében. A munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés támogatása vissza nem térítendő munkahelyteremtő támogatással a munkavállalók létszámának növelésével tartós foglalkoztatást biztosító munkáltató részére. Álláskeresői járadék folyósítható annak az álláskereső személynek, aki megfelel a törvény e rendelkezése szerinti feltételeknek. Az álláskereső kérelmére nyugdíj előtti álláskeresői támogatást kell megállapítani a jogszabályban rögzített feltételek esetén. Az álláskereső részére járó álláskeresői járadék, álláskeresői segély megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatos helyközi utazási költségtérítés állapítható meg.

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

év	rendszeres szociális segélyben részesülők		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresői támogatás)		Azoknak a száma, akik 30 nap munkaviszonyt nem tudtak igazolni és az FHT jogosultságtól elesett	Azoknak a száma, akiket helyi önkormányzati rendelet alapján megvontak a támogatást
	fő	%-ában 15-64 évesek	fő	%-ában munkanélküliek		
2008	26	0,85	n.a.	n.a.	2	0
2009	13	0,47	15	9,09	5	0
2010	10	0,32	36	19,05	2	0
2011	16	0,50	43	24,02	3	0
2012	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2013	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2014	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TelK, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Amint a táblázat mutatja és az adatai alapján megállapítható, hogy a rendszeres szociális segélyben részesülők száma a 15-64 éves lakosság számhoz viszonyítva 1% alatti értéktartományban mozog, a 2008-2011-ig vizsgálat alá vont években. A foglalkoztatást helyettesítő támogatás (előző években bérpótló juttatás, rendelkezésre állási támogatás) elemzésekor megállapítható, hogy jelentős emelkedés 2009-ről 2010-re történt. 2011. évben szembevetve, hogy amíg az előző években a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesültek aránya a munkanélküliekhez viszonyítva viszonylag alacsony (2009-ben 9,09%), úgy ez az arányszám 2011-re eléri a munkanélküliek számának majd 1/4-ét (24,02%).

Az oszlopdiaagram kék színnel jelöli a rendszeres szociális segélyben, barna színnel a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülőket, és zöld színnel azokat akik nem tudták igazolni 30 nap munkaviszonyt és az ellátástól emiatt elesettek. Az oszlopok magasságát összehasonlítva látható, hogy az e módon ellátatlan lakosok száma az ellátott rászorulóknak számához képest igen alacsony. Egy évben – 2009-ben – mutatkozik egy kissé az emelkedés, amely a következő években az előző évek szintjére esik vissza.

A vizsgált időszakban Monorierdő tekintetében megállapítható, hogy a rendszeres szociális segély és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás meghatározó mértékben jelenik meg a település alacsony jövedelmű lakosságának körében.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

Az önkormányzati törvény az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás (és helyiség) gazdálkodást. A törvény rögzíti az önkormányzatok számára a hajléktalanság megelőzésének, és a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának kötelezettségét 2013. január 1-jétől.¹²

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A jegyző a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a távhő-szolgáltatás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a lakáscélú pénzügyi kölcsön törlesztő-részletéhez, a közös költséghez, illetve a tüzelőanyag költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújt. A lakásfenntartási támogatás alapnyilvános jogon, normatív alapon állapítható meg.

¹²

Éves jelentés a lakhatási szegénységről, 2011. Habitat for Humanity Magyarország, 2012. június

1990 óta számos kutatás bizonyítja a cigányság sokszor tragikusan rossz körülményeit, az erőfeszítések ellenére növekvő kirekesztettségét. A második Nemzeti Fejlesztési Terv így foglalja össze a mai helyzetet: „A hazai cigány népesség átlagos életszínvonala, lakhatási körülményei, egészségi állapota, foglalkoztatottsága, iskolázottsága lényegesen rosszabb a társadalom egészénél.” A cigányság mint anyanemzet nélküli kisebbség, valamennyi országban, ahol él, az egyes országok lakosságától eltérő, sajátos életmódbeli, kulturális, társadalmi, gazdasági meghatározottsággal rendelkezik. Politikai, gazdasági ereje, munkalehetősége, kulturális, egészségügyi állapota, lakáshelyzete messze elmarad nemcsak az egyes országok többségét kitevő állampolgároktól, hanem az adott országban élő nemzeti kisebbségektől is. A cigányságnak az egyes társadalmi rendszerekből való kirekesztettségével indokolható, hogy a körülbelül hét-nyolcmillió európai cigányságnak nincs írott történelme.

Kazár Klaudetta által publikált vizsgálat az önkormányzatoknál keresett választ a roma lakosság életkörülményeire, valamint annak ismeretére. A roma lakosság számának kérdésére az adott településeken, hétszázalékos (37 település) nem válaszolási arány mellett mindössze 24 település válaszolta azt, hogy nincs a birtokában semmilyen adat a helyi cigányság lélekszámáról. Az önkormányzatok legnagyobb része (65 százalék) a becslés módszerével élt, és megpróbált valamilyen adatot konstruálni a helyi cigányság számáról. A roma népesség területi elhelyezkedése településméret és régiók szerint nem egyenletes. A cigányság lakáshelyzetét a válaszadók leginkább közepes mértékű problémának tekintik, hiszen 47 százalék a „megfelelő is meg nem is” kategóriát választók aránya. Az önkormányzatok 23 százaléka nem tartja megfelelőnek a romák lakáshelyzetét. Csupán 5 százalékuk tartja egyáltalán nem megfelelőnek, leginkább a dél-dunántúli 500 fő alatti kisközségek, ahol nem működik a településen cigány kisebbségi önkormányzat. A romák lakásügyét mindössze a válaszolók 6 százaléka tartotta teljesen elfogadhatónak, bár ezeken a területeken is kevés arányú (50 fő alatti) roma lakosról beszélhetünk.

Az Magyar Tudományos Akadémia 1993/94-es kutatása alapján a romák 13,7 százaléka él elkülönült telepeken. Míg a községekben élő romák 14,5 százaléka lakott telepeken 1993-ban, 1971-ben még több mint kétharmaduk, élt ugyanitt. Ugyanakkor 1993-ban a romák csaknem egyharmada lakókörnyezetében kizárólag, vagy zömmel roma családok laktak, további 30 százalékuk pedig olyan környéken lakott, ahol többé-kevésbé egyenlő arányban laknak romák és nem-romák.³²

1971-ben a romák lakásainak 61 százaléka volt földes padlójú, 1993-ra ez a lakások 10,1 százalékára igaz. 1971-ben a romák lakásainak 38,8 százalékában 100 méteren túlról kellett hordani a vizet, 1993-ban ez az arány 5,3 százalék. 1993-ban a lakások 32,8 százaléka egyszobás, 42,7 százaléka kétszobás, és 24,4 százaléka három vagy több szobás, (ugyanezek az adatok 1985-ben jellemezték az összlakosság legalacsonyabb jövedelmű csoportjainak lakásait).

2003-ban a cigányok 6 százaléka, vagyis 36 ezer ember él telepeken. A telepek nagy többségének felszámolása csökkentette, de nem szüntette meg a cigányok szegregációját. A községek és a városok külterületéről a belterületre költözött a cigányok négyötöd része, de a belterületen a szegregáció új formái jöttek létre. A „CS”-házakat többnyire egymás szoros szomszédságában, a településnek erre a célra kijelölt részén építették, és ezáltal újratermelték a korábbi elkülönítettséget. Régi parasztházak megvásárlására azokban a községekben volt lehetőség, amelyekben a megélhetési viszonyok romlottak, és ezért a nem cigányok kezdtek elvándorolni. Ugyanilyen folyamatok zajlottak és zajlanak le a nagyközségekben, a kisvárosokban és a nagyvárosokban is. Cigányok oda tudnak beköltözni, ahonnan a nem cigányok elköltöznek, vagyis a települések hanyatló, leromló részeibe.

A 2003. évi felmérésben is rögzítésre került, hogy a kérdezett családok közvetlen környezetében milyen arányban élnek cigányok. A válaszok a szegregálódás nagymértékű fokozódását mutatják. A szegregáció mértékét mutatja, hogy a megkérdezett cigány családok 50 százaléka lakik a település belsejében, 42 százaléka a település szélén, de közvetlenül a településhez illeszkedve, 2 százaléka a

településtől távol, és, mint láttuk, 6 százalék elkülönült cigány telepen. Ennek a megoszlásnak alapján azt gondolhatnánk, hogy 51 százalék lakik szegregáltan.

1971-ben a cigányok kétharmada élt telepeken, igen erős elkülönítettségben. Az 1993-as felmérés idejére az elkülönítettség nagymértékben visszaszorult. 2003-ban újra az 1971-es elkülönítettségi arányokkal találkozunk. A forma más, mert telepek már csak kis mértékben vannak, a szegregáció mértéke azonban ma is ugyanakkora.

A lakhatás körülményeiben jelentkező társadalmi egyenlőtlenségek igen jelentősek. A piacot korrigáló lakáspolitikát még kiforratlan, s ez gyakran társadalmi kirekesztést eredményez. A rendszerváltozást követően végbement lakásprivatizáció eredményeképpen a magyarországi lakások mintegy 92%-a tulajdonos által lakott lakás (EU átlag 62%). A lakástulajdonosok egy rétege nem tudja kifizetni a közüzemi díjakat és/vagy a banki kölcsönök részleteit, így adósságot halmoz fel, sokuk képtelen hozzájárulni lakóházuk renoválásának költségeihez, amely tulajdonuk folyamatos leromlását és értékcsökkenését eredményezi. A KSH 1999-es, lakhatási helyzetet vizsgáló felmérése szerint a bérlakások (a magán, illetve helyi önkormányzati tulajdonban lévő lakások) aránya az EU átlagához (EU: 33%) viszonyítva igen alacsony (8%). A bérlakások döntő hányada – közel kétharmada – helyi önkormányzati tulajdonban van. Az önkormányzat által birtokolt bérlakásoknak két típusa létezik: az államilag támogatott és az állami támogatásban nem részesülő bérlakások. Az előbbi szociális célú bérlakás, melynek esetén a helyi önkormányzat a bérlőt – anyagi helyzete alapján – lakásfenntartási támogatásban részesítheti. A helyi önkormányzat a bérlők szociális és az önkormányzat anyagi helyzete alapján dönt a támogatás összegéről. Az utóbbi bérlakástípus az államilag nem támogatott bérlakás, melynek fenntartásához a bérlők nem kapnak támogatást, a bérleti díj azonban jóval a piaci ár alatt van. Adósság-felhalmozás e bérlakástípussal kapcsolatban is tapasztalható.

A bérlakásokban élő emberek szegénységi kockázata duplája az országos átlagnak, az egyéb jogcímen, vagy jogcím nélkül lakók szegénységi aránya még magasabb, 26%. A bérlakás tehát a szegénység egyik fontos ismérve, de nem azért, mert az jutott bérlakáshoz, aki szegény, hanem fordítva: az maradt bérlakásban, aki a privatizáció során nem volt olyan jövedelmi helyzetben, hogy a kedvező feltételek ellenére megvegye otthonát. Magyarországon a lakhatási támogatási rendszer gyenge, a háztartásoknak csupán 5-7%-át elérő ellátások nagyrészt alkalmasszerűek, illetve természetbeni ellátások. Mértékük a GDP 2-3 ezrelékét teszi ki. (Az EU országokban a háztartások 18%-a kap lakhatási támogatást és a lakhatási költségek támogatására a GDP 1%-át fordítják.) A helyi önkormányzatok által nyújtott lakásfenntartási támogatás gyakran nem jut el a rászorulókhöz a helyi jogosultsági feltételek és adminisztrációs okok miatt. Sajátos problémát jelent a lakhatási költségek magas aránya a háztartási kiadások között, a lakhatással kapcsolatos eladósodás, valamint a lakáshoz jutás nehézségei. Szakértői becslések szerint mintegy 500 ezer háztartásnak van behajtható kamattartozása és közüzemi tartozása és számuk évről évre növekszik.

Külön kiemelő az aprófalvakban, hátrányos helyzetű térségekben élők lakáshelyzete, akik közt felülreprezentáltak az idős korú és a roma népesség. A Bizottsági törvénykezésnek megfelelően, tilos mindenfajta faji diszkrimináció a lakhatás, a javakhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés terén és ezeknek a fentebb említett antidiszkriminációs irányelveknek az átvétele és a hatékony alkalmazása során kell Magyarországnak az etnikai és más hátrányos helyzetű csoportok integrációjának stratégiáját kidolgozni.

Abban, hogy a romák települési- és lakásvizonyai korábbi helyzetükhöz képest jelentősen javultak, az 1960-as években elkezdett és 1988-ig folytatott telep-felszámolási programnak van nagy szerepe. Az 1993-94-es felmérés szerint a roma népesség 13,9%-a (körülbelül 70.000 ember) élt elégtelen közműellátású, hiányos infrastruktúrájú, elkülönült településeken vagy szegényes városi kolóniában. Egy másik, 2000-ben lefolytatott vizsgálat eredménye alapján a roma népesség körülbelül 20%-a (100.000 ember) élt szegregált telepeken. Az 1993-94-es és a 2000-es adatok közti különbség a népesség legszegényebb rétege növekvő szegregációjával és marginalizációjával

magyarázható. A 2000-es adatok szerint a roma népesség mintegy 60%-a ma is hátrányos helyzetű, munkalehetőséget nem biztosító településeken, falvakban él.

Az utóbbi időben indított szociális lakásépítési program és a hozzá kapcsolódó kedvezményes hitelkonstrukció javított ugyan a helyzeten, ám a lakások komfortmutatói még mindig igen kedvezőtlenek, messze elmaradnak az országos átlagtól. Sok hátrányos helyzetű roma családnak okoz gondot a közüzemi díjak hátralékainak fizetése és a korábbi építkezések megemelt kamatú hiteleinek törlesztése. A Bizottság ösztönzi Magyarországot, hogy tegyen nagyobb erőfeszítést a romák nem szegregált területeken történő lakáshoz jutási esélyeinek növelésére.

A bérlakások arányának növelésével, valamint az otthonteremtés és megtartás támogatásával kapcsolatos elképzelések nagy mértékben megváltoztak: nincs nagy volumenű állami vagy önkormányzati bérlakásépítés és a nemzeti lakásprogram lekerült a politika napirendjéről.

a) bérlakás-állomány

Monorierdő Község Önkormányzata nem rendelkezik bérlakás-állománnyal, amint azt a lentebb látható táblázat mutatja. Lakhatás jellemzője: - családi házas épületek. A településen található lakásállomány száma (db) dinamikusan, évről évre növekszik.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

év	lakásállomány		bérlakás-állomány		szociális lakásállomány		használt nem lakás célú ingatlanok
	(db)	körülményeket	(db)	körülményeket	(db)	körülményeket	
2008	1314	n.a.	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2009	1341	n.a.	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2010	1355	n.a.		n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2011	1365	n.a.	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

A Képviselő-testület 137/2013. (VI.27.) Kt. határozatával döntött a MNV Zrt. által állami ingó és ingatlan vagyonelemek ingyenes önkormányzati tulajdonba való átvételi lehetőségnek áttekintéséről.

b) szociális lakhatás

A szociális bérlakás fogalma: A jogosultság/rászorultság szempontjából definiálva minden olyan lakhatási lehetőség (támogatás), amely azokat segíti, akik a piaci körülmények között nem tudnak lakáshoz jutni.

A lakásprobléma természete megváltozik a rendszerváltás után – a lakásrendszer és a jóléti rendszer összekapcsolódik. A mai lakáspolitikai egyik leggyengébb eleme, hogy a kormányzatnak nincs kontrollja a programok megvalósítása felett – részint nincs kapacitás, részint senki nem érdekelt benne. A lakásrendszer piaci folyamatokon és intézményi beavatkozásokon keresztül járulhat hozzá vagy csökkentheti a hátrányos helyzetű csoportok elszigetelődését.

A lakáspolitikai beavatkozás növeli a társadalmi különbségeket, és ezáltal hozzájárul a hátrányos helyzetű csoportok elszigetelődéséhez; régi hitelek rendezése, lakásprivatizáció, hitelek kamattámogatása, magánbérlakásrendszer pénzügyi hátrányai; gyengíti a különbségeket, de közvetett módon a piaci mechanizmusok révén a hátrányos csoportok helyzete tovább

romlik; „szocpol” támogatás, „félszocpol”, bérlakások elosztása, megalapozatlan hitelezés; mérsékli a különbségeket és csökkenti a hátrányos helyzetű csoportok elszigetelését a panelprogram, a lakásfenntartási támogatás és a lakbértámogatás; a lakáspolitikai beavatkozás hiánya teret ad szélsőséges (kriminalitással összefonódó) megoldásoknak.

Monorierdő Község Önkormányzata szociális lakhatást nem tud biztosítani.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Az elégtelen lakhatási feltételekkel rendelkező lakást, házat sokkal könnyebb beazonosítani, ha előbb a megfelelő lakás fogalmát tárgyaljuk meg.

Az ENSZ Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Bizottsága (General Comment No. 4, the UN Committee on Economic, Social and Cultural Rights) 1991-ben egy indoklást adott ki, melyben értelmezte a megfelelő lakás fogalmát, amely bármely ország lakáspolitikájának kiinduló pontja kell, hogy legyen. Ez a következő elemeket tartalmazta:

1. a lakhatás jogi biztonsága, azaz védelem az erőszakos kilakoltatás ellen;
2. alapszolgáltatásokhoz és infrastruktúrához való hozzáférés (ivóvíz, energia, szennyvízcsatorna, fűtés, világítás, stb.);
3. megfizethetőség (a lakhatással kapcsolatos költségeknek olyan szinten kell lennie, hogy más alapvető szükséglet kielégítését vagy megszerzését ne veszélyeztesse);
4. lakás alapvető minőségi és mennyiségi elemei (alapterület, fűtés, stb.);
5. biztosítani kell az elesett csoportok lakáshasználatának lehetőségét (idősek, gyerekek, mozgáskorlátozottak, halálos betegek, HIV fertőzöttek, természeti katasztrófák áldozatai, stb.);
6. elhelyezkedés (a megfelelő lakásnak olyan helyen kell lennie, amely lehetővé teszi a munkába járást, valamint egészségügyi szolgáltatás, iskola, és egyéb szociális szolgáltatások igénybe vételét);
7. kulturális megfelelés (a lakás megépítési módjának és az építéshez használt anyagoknak alkalmasnak kell lennie a kulturális identitás és különbözőség kifejezésére).

Az ezen tényezőknek meg nem felelő lakásokat tekintjük elégtelen lakhatási feltételeknek.

A Monorierdőn eddig végzett környezettanulmányok, adatgyűjtések nem megfelelően számszerűsítik az elégtelen lakhatási feltételekkel rendelkező lakásokat, házakat. Pedig biztos van. Monorierdő Község Önkormányzata e program keretein belül felméri és számszerűsíti a településen nem megfelelő lakhatási feltételek között élőket és segítséget nyújt a megfelelő lakhatási körülmények kialakításában.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

A 3.4.2. táblázat mutatja meg a településen az elmúlt években feltárt veszélyeztetett lakhatási helyzetekre és a hajléktalanságra vonatkozó adatokat. Az adatok elemzésekor az adott helyzetszámnál az érintettek száma egyedállók esetében azonos, családostok esetében több, mint az esetszám.

3.4.2. számú táblázat - Veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

év	Feltárt veszélyeztetett lakhatási helyzetek száma	Hajléktalanok száma
2008	1	0
2009	2	0
2010	1	0
2011	1	0
2012	n.a.	n.a.
2013	n.a.	n.a.
2014	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.

Forrás: önkormányzati adatok

Kijelenthető, hogy Monorierdőn a hajléktalanok száma jelenleg és az elmúlt években is 0 fő. Egy fő fekszik és alszik rendszeresen az utcán, de ő is saját házzal rendelkezik, kizárólag a nem megfelelő életvitele miatt tartózkodik a köztereken alvás céljából. Az Önkormányzat dolgozói nyomon kísérik, felébresztik ha kell haza is kísérik az érintettet.

2008 évben a feltárt veszélyeztetett lakhatási helyzetek száma 1 db. Ekkor az Önkormányzat úgy segített az adott családon (1 fő szülő, 3 gyermek), hogy faházat vásárolt, beszigeteltette, víz-csatorna díjat kifizette és kéményt csináltatott. A családot rendszeresen eseti segélyben részesítette, majd amikor a kiköltözés megtörtént (más településre költözött a család) a teljesen lelakott, leamortizált házat (veszélyeztetett állaga miatt) lebontatta, elszállította, az ott hagyott szemetet, hulladékot elvitette. Az Önkormányzat dolgozói tevőlegesen is részt vettek a munkálatokban. A Képviselő-testület a segítségnyújtás formáját testületi ülésen többször tárgyalta. Ezek az intézkedések több évet érintettek, de a táblázatban már új esetként nem került feltüntetésre.

2009-ben egy újonnan beköltöző lakos felismerte, hogy az általa vásárolt ház tetője nem biztonságos és szociális kölcsönért folyamodott a Képviselő-testülethez. A testület azonnal segített 100.000 Ft szociális kölcsönben részesítette. Ezen felül az Önkormányzat dolgozói tevőlegesen is részt vettek a munkálatokban és a lakost rendszeresen eseti segélyben részesítette. A Képviselő-testület a segítségnyújtás formáját testületi ülésen többször tárgyalta.

Ez évben egy lakáshoz egészségügyi fertőtlenítést kellett rendelnie az Önkormányzatnak, mivel a szomszédok bejelentették, hogy a szomszédságukban lévő ház elhanyagolt és erősen szennyezett. Az egészségügyi szolgáltató kiment és a jogszabály előírt módon fertőtlenítette az emberi fekáliával és egyébekkel szennyezett területet.

2010 és 2011 években is 1-1 db egészségügyi szolgáltató által végrehajtott egészségügyi fertőtlenítést eredményező feltárt veszélyeztetett lakhatási helyzet esetében került sor intézkedésre.

e) lakhatást segítő támogatások

Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testülete alakulását követően azonnal megalkotta a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátásokról szóló 10/2006.(X.01.)Kt.rendeletét, melyet folyamatosan aktualizál. A rendelet tartalmazza azokat a lakhatást segítő támogatásokat is.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993.évi III. törvény (továbbiakban Szt.) alapján a lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaiak viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A támogatás iránti kérelmeket a lakóhely szerinti település önkormányzatának jegyzőjéhez kell bejelenteni. A jegyző a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a távhő-szolgáltatás, a

csatornahasználat és a személyszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a lakáscélú pénzügyi költsön törlesztőrészletéhez, a közös költséghez, illetve a tüzelőanyag költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújt a törvényben meghatározott feltételek szerinti jogosultnak (normatív lakásfenntartási támogatás), vagy az adósságkezelési szolgáltatásban részesülő személynek.

Normatív lakásfenntartási támogatásra jogosult az a személy, akinek a háztartásában az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250%-át (2013.-ban 71 250 forintot), és a háztartás tagjai egyikének sincs vagyona. Az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelem megegyezik a háztartás összjövedelmének és a fogyasztási egységek összegének hányadosával. [Szt. 38. § (2)] A lakásfenntartási támogatás tekintetében fogyasztási egység a háztartás tagjainak a háztartáson belüli fogyasztási szerkezetet kifejező arányszáma, ahol

- a háztartás első nagykorú tagjának arányszáma 1,0,
- a háztartás második nagykorú tagjának arányszáma 0,9,
- a háztartás minden további nagykorú tagjának arányszáma 0,8,
- a háztartás első és második kiskorú tagjának arányszáma személyenként 0,8,
- a háztartás minden további kiskorú tagjának arányszáma tagonként 0,7. [Szt. 38. § (2a)]

Ha a háztartás nagykorú tagjainak valamelyike magasabb összegű családi pótlékban vagy fogyatékosági támogatásban részesül, vagy kiskorú tagjainak valamelyikére tekintettel magasabb összegű családi pótlékot folyósítanak, a rá tekintettel figyelembe vett arányszám 0,2-del növekszik. [Szt. 38. § (2b)] Ha a háztartásban gyermekét egyedülállóként nevelő szülő - ideértve a gyámot, a nevelőszülőt és a hivatásos nevelőszülőt - él, a rá tekintettel figyelembe vett arányszám 0,2-del növekszik. [Szt. 38. § (2c)] A normatív lakásfenntartási támogatás esetében a lakásfenntartás elismert havi költsége az elismert lakásnagyság és az egy négyzetméterre jutó elismert költség szorzata. Az egy négyzetméterre jutó elismert havi költség összegét - az energiaárak várható alakulására figyelemmel - az éves központi költségvetésről szóló törvény határozza meg. [Szt. 38. § (3)]

Központi költségvetésről szóló 2012. évi CCIV. törvény 56. § (5): az egy négyzetméterre jutó elismert havi költség 2013. évben 450 forint.

A normatív lakásfenntartási támogatás esetében elismert lakásnagyság

- ha a háztartásban egy személy lakik 35 nm,
- ha a háztartásban két személy lakik 45 nm,
- ha a háztartásban három személy lakik 55 nm,
- ha a háztartásban négy személy lakik 65 nm,
- ha négy személynél több lakik a háztartásban, a 65 nm felett minden további személy után 5-5 nm, de legfeljebb a jogosult által lakott lakás nagysága.

Az adósságkezelési szolgáltatásban részesülő személy a szolgáltatás időtartama alatt lakásfenntartási támogatásra jogosult. Az e jogcímen lakásfenntartási támogatásban részesülő személy egyidejűleg normatív lakásfenntartási támogatásra nem jogosult. A támogatás összegének kiszámítására a normatív lakásfenntartási támogatásra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. Azon személy esetében, akinél előrefizetős gáz- vagy áramfogyasztást mérő készülék működik, a lakásfenntartási támogatást vagy annak meghatározott részét természetben, a készülék működtetését lehetővé tévő formában kell nyújtani. [Szt. 38. § (5)]

A normatív lakásfenntartási támogatás egy hónapra jutó összege

- a lakásfenntartás elismert havi költségének 30%-a, ha a jogosult háztartásában az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 50%-át (2013.-ban 14 250 forintot),
- a lakásfenntartás elismert havi költségének és a támogatás mértékének (TM) szorzata, ha a jogosult háztartásában az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 50%-át meghaladja,

de nem lehet kevesebb, mint 2500 forint, azzal, hogy a támogatás összegét 100 forintra kerekítve kell meghatározni. [Szt. 38. § (6)]

A lakásfenntartási támogatás iránti kérelmet 21 napon belül kell elbírálni. [Szt. 38. § (7a)] és egy évre kell megállapítani. [Szt. 38. § (8)]. A települési önkormányzat rendeletében a normatív lakásfenntartási támogatásra való jogosultság egyéb feltételeként előírhatja, hogy a kérelem benyújtója, illetve az ellátás jogosultja a lakókörnyezete rendezettségének biztosítására vonatkozó, a rendeletében megállapított feltételeket teljesítse. A lakókörnyezet rendezettségének biztosítása körében a kérelmező vagy jogosult által életvitelszerűen lakott lakás vagy ház és annak udvara, kertje, a kerítéssel kívül határos terület, járda tisztán tartása, az ingatlan állagának és rendeltetésszerű használhatóságának, valamint higiénikus állapotának biztosítására irányuló kötelezettség írható elő. Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testülete lakókörnyezet rendezettségének biztosítására nem kötelezte az igénylőket.

Lakásfenntartási támogatás ugyanazon lakásra csak egy jogosultnak állapítható meg, függetlenül a lakásban élő személyek és háztartások számától.

3.4.3. számú táblázat - Támogatásban részesülők

év	lakásfenntartási támogatásban részesültek száma	adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
2008	38	0
2009	30	0
2010	51	0
2011	78	0
2012	n.a.	n.a.
2013	n.a.	n.a.
2014	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.

Forrás: TelR, KSH Istar

A táblázatból jól kitűnik, hogy a lakásfenntartási támogatásban részesülők száma évről évre jelentős emelkedést mutat, mely több oka lehet, egyrészt a gazdasági válság hatása, mely időszakban többen maradtak munka nélkül, valamint bővült a lakásfenntartási támogatásra jogosultak köre, mivel a normatív lakásfenntartási támogatás esetében korábbi 42.750,-Ft / fő jövedelemhatárt 71.250,-Ft/ fogyasztási egységre emelkedett.

A táblázat adatait híven mutatja az alábbi diagram.

Működik a településen, és a segélyezettek nagy száma árulkodik az intézkedés népszerűségéről, hogy előrefizetős áramszolgáltatást, illetve gázszolgáltatást mérő készüléket vesznek igénybe. Az áramszolgáltatóknál mára gyakorlatilag rutin eljárássá vált az előrefizetős fogyasztásmérők felszerelése. Jó megoldás a jelent ez a szolgáltatóknak, de nem biztos, hogy megoldást jelent a nehéz anyagi helyzetbe került díjhátralékos fogyasztóknak, mivel ezzel a problémája csak részben oldódik meg.

A nagycsaládosok nagycsaládos földgáz árkedvezményt tudnak igénybe venni. A nagycsaládos kedvezmény csak egy felhasználási helyen vehető igénybe. Fogyasztói közösség esetén egy felhasználási helyen több jogosult is igénybe vehet nagycsaládos kedvezményt. Ha a jogosultnak a vele egy háztartásban élő, családi pótlékra jogosító személyre hivatkozással nagycsaládos kedvezmény került megállapításra, a jogosulttal egy háztartásban élő más személy erre a személyre tekintettel további kedvezményre nem jogosult. A kérelmeket a Magyar Államkincstár Területi Igazgatóságánál kell benyújtani. Monorierdőn jelenleg hozzávetőlegesen 12 család számít nagycsaládosnak. A nagycsaládosok segítséget kaphatnak az Önkormányzat által működtetett Védőnői Szolgálat területi védőnőitől, aki szoros kapcsolatban állnak a Nagycsaládosok Monori Egyesületével.

f) eladósodottság

A magyar lakosság lakáshitel állományának mértéke, azon belül is a deviza adósság drámai mértéke, és ebből adódóan a bajba jutott hitelesek egyre növekvő száma hazánk egyik legsúlyosabb gazdasági, pénzügyi, és társadalmi problémája. A jelenlegi kormány megalakulása óta folyamatosan és kiemelten figyelemmel kíséri, és sorra hozza a lakáshiteleseket segítő intézkedéseket.

Magyarország mára legsúlyosabb szociális, gazdasági és pénzügyi problémája a kormányulések állandó napirendi pontját képezi a kormány alakulása óta. A kabinet a további – a Nemzeti Eszközkezelő működtetéséhez szükséges - kormányzati döntések megalapozásához részben a Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján elemezte az érintett kör szociális és pénzügyi helyzetét. A kormány számára készült jelentés szerint 2011 nyarán 576 ezer háztartásnak volt lakáscélú jelzáloghitel, 1millió 900 ezer főt - tehát minden ötödik magyar embert - érintett a lakáshitelezés. A háztartások közel felének, 287 ezer családnak (945 ezer fő) devizaalapú, 289 ezer családnak (960 ezer fő) pedig forint alapú jelzáloghoz kötött lakáshitele volt. A hitelt felvevő családok jellemzően gyermeket nevelő családok: a gyermekes családok több mint egynegyede rendelkezik lakáshittel. A lakáshitelesek több mint kétharmada (68%) nevel gyermeket, közülük is a kétgyermekesek vannak a legtöbben (172 ezer család), fele arányban devizahitelesek, akiknek 23%-a fizetési nehézséggel küzd. Három vagy több gyermeket 67 ezer család nevel, ők is fele arányban szintén devizahitelesek (34 ezer család, 181 ezer érintett), akiknek 28%-a küzd fizetési nehézséggel. Sok - 150 ezer - család egy gyermeket nevel. A fizetési nehézség is jellemzően a gyermeket nevelőknél nagyobb, mint a gyermekteleneknél, és a gyermekek száma egyenes arányban befolyásolja a fizetési képességet. Az érintett háztartások jövedelmi helyzete változatos, a legalacsonyabb jövedelmi szinttől a legmagasabb szintig minden típusú háztartásban közel azonos arányban előfordul mind a deviza, mind a forint alapú jelzáloghitel. Legnehezebb helyzetben az a 72 ezer háztartás van, amelyek esetében minden családtag munkanélküli vagy inaktív.

A legnagyobb kockázatot egyértelműen a munkahely elvesztése okozza. A fizetési nehézséggel küzdő devizahiteles családok egyharmadában valamelyik családtag munkanélküli.

A devizaalapú jelzáloghitellel rendelkező természetes személyek eredetileg 2011. december 31-ig írásban kérhették hitelezőjüknél, hogy törlesztési árfolyamukat 36 hónapig, de legkésőbb 2014. december 31-ig rögzítsék. A Kormány és a Bankszövetség december 15-i megállapodása alapján a törleszteni képes adósoknak azonban még egy évig, 2012 végig lehetőségük volt az árfolyamgátba

való belépésre. A megegyezés szerint az árfolyamrögzítés 60 hónapig, de legfeljebb 2017. június 30-ig lesz biztosítva. Az erről szóló törvényt az Országgyűlés 2012. március 19-én fogadta el.

Monorierdőn is komoly problémát jelent az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná leginkább, vagy náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat.

A hátralékos tartozással rendelkező, szociálisan rászorult Ügyfeleket a Magyar Állam az ingatlan megvásárlásával mentesíti a jelzáloghitel tartozás visszafizetése alól úgy, hogy az adós családjával együtt továbbra is az ingatlanban lakhat. Az igénylés folyamatos. A jogosultsági feltételek egy része a hitelre és a jelzáloggal terhelt ingatlanra, más része az ingatlanban lakó személyek szociális helyzetére vonatkozik.

A hitel fedezetét szolgáló ingatlanban lakó személyek szociális helyzetére vonatkozó feltételek a következők:

Ha az igénylő vagy hozzátartozója (házastárs, élettárs, szülő, gyermek, örökbefogadott, mostoha- és nevelt gyermek, örökbefogadó, mostoha- és nevelőszülő) nem részesül ápolási díjban vagy saját jogú nyugellátásban (öregségi nyugdíj, rehabilitációs járadék), illetve megváltozott munkaképességű személyek ellátásában (rokkantsági ellátás, rehabilitációs ellátás), akkor a bejelentett lakóhelyre vonatkozó előírásokon túlmenően az alábbi feltételeknek is teljesülniük kell:

- a hiteladós, a zálogkötelezett vagy a vele egy háztartásban élő hozzátartozója (házastárs, élettárs, szülő, gyermek, örökbefogadott, mostoha- és nevelt gyermek, örökbefogadó, mostoha- és nevelőszülő) a háztartásban legalább egy gyermeket nevel, aki után a hiteladós, a zálogkötelezett vagy vele egy háztartásban élő hozzátartozója családi pótlékra jogosult és
  - aktív korúak ellátásában részesül (foglalkoztatást helyettesítő támogatás vagy rendszeres szociális segély) vagy
  - lakásfenntartási támogatásban részesül vagy
  - közfoglalkoztatási jogviszonyban áll vagy
  - a családi pótlékra jogosító gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatás lehet például a rokkantsági járadék, a vakok személyi járadéka, a fogyatékosági támogatás stb.

További feltétel, hogy a hiteladósnek vagy amennyiben az ingatlan nem az adós tulajdonában van, akkor a zálogkötelezettnek a bejelentett lakóhelye 2011. szeptember 28-án és azt követően folyamatosan a hitel fedezetét szolgáló lakóingatlan kell, hogy legyen.

Az eddigi évektől eltérően idén nagy számban érkezettek be a Polgármesteri Hivatalba az eladósodott lakossági kérelmek, melyekben kérelmezik az aktív korúak ellátására, a lakásfenntartási támogatásra, illetve a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságról szóló, a lakóingatlan fekvése szerinti települési önkormányzat jegyzője által kiállított igazolást. Az Önkormányzatnál, 2013-as adatok szerint, 5 esetben fordult elő ilyen igazolás kiadása.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testülete a jelenleg kialakítás alatt álló Településfejlesztési koncepciójában Monorierdő egy részét (Sas, Sólyom, Rigó utca) üdülőövezetként kívánja továbbibban is a besorolni, valamint a Harmat utcában falusias környezetet kíván kialakítani.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A szegregátumok az ún. alacsony státuszú népesség aránya, vagyis legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezőknek és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezőknek az aktív korúakon belüli aránya alapján jelölhetők ki. Szegregátumnak minősülnek azok a területek, ahol az alacsony státuszú népesség aránya meghaladja a 40%-ot. A szegregátumok kétezer fő alatti települések esetében a települések egésze szintjén, kétezer fő feletti települések esetében a településrészek (háztömbök) szintjén jelölhetők ki.

Monorierdő Község közigazgatási területén jelenleg különálló, elkülöníthető telep, vagy szegregátum nincs, szegregátumra jellemző tulajdonságokkal rendelkező lakórész kialakulása figyelhető meg a Sas, Sólyom és a Rigó utca környékén.

3.5.1. számú táblázat - Telepek, szegregátumok helyzete

Telepek, szegregátumok száma a településen:		
Telepi lakások száma a településen:	2008	0
	2009	0
	2010	0
	2011	0
	2012	0
	2013	n.a.
	2014	n.a.
	2015	n.a.
	2016	n.a.
	2017	n.a.
A telep/ek, szegregátum/ok elhelyezkedése a		
A telep/ek megközelíthetősége:		
A telepek közelében lévő egészségtelen üzemek,		
Forrás: helyi adatgyűjtés		

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

A 3.5.1. számú táblázatban megadott adatok alapján változások nem követhetők nyomon az adott területen.

A lakókörnyezet kiterjedését - Sas-Nyárfa-Szabadság-Harmat-Fenyő utcák által körbezárt terület-, területi elhelyezkedését - az alábbi térképrészlet mutatja meg.

A 3.5.2. számú táblázat segít feltárni a szegregátumokban élők életkörülményeit és összehasonlítani azokat a település egyéb részein élők helyzetével. Az összehasonlítást segítik az alábbi fogalommeghatározások:

Komfort nélküli (substandard) a lakás, amelyre érvényes a következő feltételek valamelyike: nincs WC vagy fürdőszoba; nincs szennyvízelvezető-csatorna; hiányzik az alapozás, a fal vályogból épült; nincs vezetékes víz. Substandard a lakás akkor is, ha a lakásban nincs konyha és a teljes alapterület nem éri el az 50 m²-t. A nem elfogadható minőségű lakások arányát méri.

Szilárd falazattal rendelkező lakás: a falazat anyaga kő, téglá, beton, panel. Az adatokat ilyen részletezéssel elsősorban az önkormányzattól lehet összegyűjteni, de segítséget nyújthat a 2001. évi népszámlálás lakáskérdőíveinek adatai is településsorosan lebontva.

A táblázat alapján vizsgálni kell az alapozással nem rendelkező, a szilárd falazattal nem rendelkező, a vezetékes vízzel, árammal, gázzal ellátott, illetve a csatornahálózatra rákapcsolt lakások számát és az összes lakáshoz viszonyított arányát a település egyes lakókörzeteiben.

Belterület: a település zárt beépített része.

Külterület: a település zártan beépített részén kívüli szórvány lakóhelyek (majorsági épületek, tanyák, puszták, külterületi lakott helyek...)

Szegregált lakóterület: ahol egyes védett tulajdonságokkal rendelkező csoportok (főleg etnikai csoportok tagjai) egy adott településrészen belül elkülönülnek.

Az Önkormányzat erre vonatkozó adatgyűjtéssel nem rendelkezik, a felmérések e program keretében zajlanak.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

Az e területen élők számának meghatározására az Önkormányzat nem rendelkezik adatgyűjtéssel. Az az itt élők felnőtt hozzávetőleges számát a 2013. évi időközi polgármester választás adataiból nyertük, amely 200 fő. Amennyiben hozzávesszük az átlagosan, családonként 3-4 gyermek számot úgy az e területen élők száma 500-600 fő.

Az életkori megoszlásról adatgyűjtés nem történt, az előzőekből kiindulva 3/3-a kiskorú.

Foglalkoztatottsági helyzetre adatgyűjtés nincs, de a havi segélyutalásokból látható, hogy a fentebb említett körülhatárolt területen lévő utcákban élnek a segélyek címzettjei.

Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekről a Hivatal név szerinti egyeztető listát küld az oktatási intézménynek. Személyre vonatkozó adatai nem megismerhetők, de az elmondható, hogy a településen élő hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma évről-évre növekszik és 100 fő körül mozog.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

E rész kifejtéséhez figyelembe kell venni az alábbi szabályozókat és fogalmi határolásokat:

- Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény értelmében a településrendezés során figyelemmel kell lenni arra, hogy a rendezés az érintett lakosság életkörülményeiben, értékrendjében és szociális helyzetében hátrányos következményekkel ne járjanak. Ennek érdekében biztosítani kell az emberhez méltó környezet folyamatos alakítását, értékeinek védelmét.

- Az anti-szegregációs terv elkészítéséhez kidolgozott útmutató¹³ nyomán szegregátum az a településrész, ahol az alacsony státuszú lakosság - az aktív korú népességben belül a legfeljebb 8 osztályos iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők - aránya meghaladja az 50%-ot.
- Az alacsony társadalmi-gazdasági státuszú lakosság koncentrációját a szociális ellátások igénybevételének mutatói is jelzik.
- Létező jelenség, hogy a lakáshoz jutási feltételek meghatározása arra irányul, hogy egyes, meghatározott tulajdonságokkal rendelkező (általában a roma kisebbséghez tartozó) személyek valamely településen, illetve településrészen mesterségesen elkülönüljenek. Az Ebktv. 26. §-ának (3) bekezdése értelmében az ilyen eljárás jogszabályellenes.
- A telepen/szegregátumokban élők száma és változása a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatát mutatja. Fel kell tárnai az a telepeken, szegregátumokban élő népesség életkori és foglalkoztatottságbeli megoszlását nemek szerint.
- Gazdaságilag aktív népesség: A foglalkoztatottak és a munkanélküliek (azaz a munkát végzők és a munkavégzésre rendelkezésre állók) együttes száma a 15-64 éves népességben. Inaktív az az aktív korú személy, aki nem dolgozik, de rendelkezik saját rendszeres bevétellel (nyugdíj, ösztöndíj, segély...). Eltartott az az aktív korú személy aki nem rendelkezik saját rendszeres jövedelemmel.

A 3.5.3. számú táblázat éves adatai a telepek létszám alakulásának tendenciáit jelzik, a növekvő népesség az elszegényedés, kirekesztődés, kirekesztés jelenségére utalhat. A csökkenő tendencia a társadalmi befogadás, integráció erősödését jelzi. Ez esetben fel kell tárnai a korábbi beavatkozásokat, jó gyakorlatokat, azokat a folyamatokat, amik a szegregált lakóterületek népesség-csökkenéséhez vezettek. A táblázat adatokat nem tartalmaz, erre vonatkozóan adatgyűjtés nincs.

Monorierdő Község közigazgatási területén jelenleg különálló, elkülöníthető telep, vagy szegregátum nincs, szegregátumra jellemző tulajdonságokkal rendelkező lakórész kialakulása figyelhető meg a Sas, Súlyom és a Rigó utca környékén.

Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testülete a jelenleg kialakítás alatt álló Településfejlesztési koncepciójában Monorierdő egy részét (Sas, Súlyom, Rigó utca) üdülőövezetként kívánja továbbiakban is a besorolni, valamint a Harmat-Súlyom-Szabadság utcák által körülhatárolt részben falusias környezetet kíván kialakítani.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

E fejezet jogszabályi környezetét az alábbiakban kerül részletezésre:

- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvényt, mely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:
  - a) a házi orvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
  - b) a fogorvosi alapellátásról,
  - c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
  - d) a védőnői ellátásról,

¹³ Útmutató az Anti-szegregációs terv kidolgozásához, In: Városrehabilitáció 2007-2013-ban, Kézikönyv a városok számára, 2007. október, Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium Területfejlesztési és Építésügyi szakállamtitkárság 117. o.

e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

- A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik:
  - a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
  - b) biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
  - c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,
  - d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket.

- A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993.évi III. törvény értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.
  - Szociális alapszolgáltatások: falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás.
  - Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény.

- Az Ebktv. rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az ételmezési és egyéb szükségletek kielégítése során. Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

- ◆ Monorierdő Község Önkormányzat Védőnői Szolgálat (2213 Monorierdő, Rózsa u.5.). Monorierdő község közigazgatási területén két védői körzet található. 2012. januárjáig, az országban jellemző védőnő hiány Monorierdőn is éreztetve hatását, 1 fő védőnő látta el a két körzetben a védőnői feladatokat. 2012. január hóban sikerült felvenni még egy fő védőnőt ezzel csökkent a védőnők leterheltsége és az ellátottakra jutó időegység is megnövekedett. A védőnői szolgálat folyamatosan nyomon kíséri és ellátja a bel-és külterületi gyermekeket, a terhes kismamákat, az oktatási-nevelési intézménybe járó gyermekeket és diákokat, különös tekintettel a hátrányos helyzetben lévőkre. Az ellátottak érdekeit figyelembe véve a védőnői szolgálat elhelyezése 2014.évtől várhatóan az új önkormányzati épületben történik.
- ◆ A gyermekek orvosi ellátását a Praxis Duo Kft. végzi, a védőnői szolgálattal közös épületben. A gyermekorvosi ellátást kiemelt figyelmet fordít a hátrányos helyzetben lévőkre, szoros együttműködésben az Önkormányzat szociális ellátóhálózatával. Ebben az ellátási

formában van lehetőség arra, hogy a gyermekszegénység keretein belül küzdjön az Önkormányzat az éhezés és az alultápláltság ellen. Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testülete tárgyévi költségvetésében előirányzatot biztosít, a polgármester számtalan esetben állapít meg méltányossági alapon pénzbeli és természetbeni (gyógyszer, élelem, tápszer) segílyt.

- ◆ Monorierdő területén élő felnőtt lakosság orvosi ellátása egy háziiorvosi körzetben történik. Az ellátásra Monorierdő Község Önkormányzata a Medi Pacis Bt.-vel kötött szerződést. A II. felnőtt háziiorvosi kialakítása folyamatosan foglalkoztatja a Képviselő-testületet, jövőbeli kialakításán fáradozik. Kiemelt prioritást élvez, mivel az ellátás fontossága, hogy minden rászorulóhoz a lehető legrövidebb időn belül eljusson.
- ◆ Az sürgősségi orvosi ügyeleti ellátás Pilisen történik az Emergency Service Kft.-vel kötött szerződés alapján. Az ellátás az azonnali orvosi segítségre irányul elsődlegesen, a nem sürgősségi esetek rontják a sürgősségi ellátás minőségét és hatékonyságát.

3.6.1. számú táblázat - Orvosi ellátás

év	Felnőttek és gyermekek részére tervezett háziiorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma	házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2008	0	1	0
2009	0	0	0
2010	0	0	0
2011	0	0	0
2012	n.a.	n.a.	n.a.
2013	n.a.	n.a.	n.a.
2014	n.a.	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: IeIR, KSH Istar

Az orvosi ellátásra vonatkozó adatok sajnos, amint a táblázatból kitűnik, kissé hiányosak.

Az Önkormányzat saját adatai szerint:

- a felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma valóban 0 db. Monorierdőn vegyes háziiorvosi körzet nincs.
- A csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma a táblázat szerint 2008.évben 1 db. Monorierdő természetesen rendelkezik a további években is (2009-2013 évek) csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatással, melyet a Medi-Pacis Bt. lát el.
- A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma a táblázatban 0 db. Monorierdő természetesen rendelkezik házi gyermekorvosok által ellátott szolgálattal, amely 1 db a feltüntetett időszakban (2008-2013.)
- ◆ Monorierdő lakosságának fogorvosi szolgálat keretei között történő ellátása Monoron folyik, dr. Poncz Lajos fogorvossal kötött szerződést a fogorvosi szolgálat ellátására az Önkormányzat. Monorierdő Község Önkormányzata folyamatosan keresi azokat a lehetőségeket, hogy az ellátást Monorierdőre hozza. A helyben történő ellátás kiemelten prioritást élvez, mivel a szociálisan rászorultak ellátáshoz való hozzájárítása egészségi állapotuk megőrzéséhez elengedhetetlen.

Az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés jónak mondható a településen, a szolgáltatások Monorierdőn történő teljes körű hozzáféréseinek megteremtése érdekében fáradozik a Képviselő-testület.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés lehetősége a törvény által előírt minimumoknak felel meg. Prevenció és szűrőprogramokat végez a védőnői-, a gyermekorvosi-, a felnőtt háziorvosi- és a fogorvosi szolgálat is.

A prevenció és szűrőprogramok való hozzáférés a törvény által előírt minimumoknak megfelel a településen, a szolgáltatások Monorierdőn történő teljes körű hozzáférése érdekében megteremtése érdekében fáradozik a Képviselő-testület.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Monorierdői óvodába járó gyermekek a logopédiai fejlesztést, még az iskolába járó diákok logopédiai és gyógypedagógiai fejlesztést tudnak igénybe venni.

d) étkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Monorierdő abban a szerencsés helyzetben van, hogy saját konyhát működtet. A feladatokat 7 fő közalkalmazott munkatárs látja el.

Monorierdő Község Önkormányzat Konyhája kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a jogszabályi előírásoknak és a legújabb egészséges táplálkozási trendeknek megfeleljen az étkeztetés. Az itt feldolgozott alapanyagok szigorú minőségi ellenőrzés után kerülnek feldolgozásra, így az elkészült ételek kiváló minőségűek.

Az Önkormányzat a KMOP-5.2.1/2008-0028. Azonosítószámú pályázatában vállalta, hogy az étkeztetésben minél több egészséges életmódot eredményező alapanyagokat használ fel és ételleket készít el.

A konyha látja el az óvodában étkező gyermekeket, az iskolás diákokat, a szociális ellátásban részesülőket, valamint a közigazgatásban dolgozó munkavállalókat. A lakosság számára

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Községünkben nagy hagyománya van a sportnak, leginkább a labdarúgásnak.

Az iskola, s az óvoda is rendelkezik tornateremmel, és az iskolában diáksport egyesület is működik.

A sportolási, szabadidős tevékenység színtere igen korlátozottan található meg településünkön. 2004-től uszoda is létrejött Monoron, ahol szintén sport- és szabadidős szolgáltatásokat vehetnek igénybe az érdeklődők.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Életminőségünk fejlesztésének alapja az egészség megőrzése. Ezért a település egészségügyi ellátására -lehetőségeihez mérten sokat áldoz önkormányzatunk.

A Szakorvosi Rendelő a szomszédos Monoron nyújt megfelelő szintű szakrendelést. Jelenleg 1 felnőtt háziiorvosi, 1 házi gyermekorvosi és 2 védőnői körzet, 1 fogorvosi körzet áll az állampolgárok rendelkezésére.

Az időskorúak részére házi-szociális gondozói hálózatot építettünk ki, valamint jól működő gondozói központtal is ellátási szerződést kötöttünk (Erdei Fenyő Idősek Gondozó Háza).

A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat speciális tevékenységstruktúrája kiegészíti a nevelési-oktatási intézmények munkáját, ugyanakkor támogatja és segítséget nyújt a sajátos családi, kamaszkori problémák megoldásában.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Monorierdő Község Önkormányzata kiemelten figyel arra, hogy hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése az általa biztosított szolgáltatások nyújtásakor ne történjen.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A pozitív diszkrimináció társadalmi csoportokra vonatkozó jogi vagy egyéb adminisztratív megkülönböztetést, előnyben részesítést jelent, melyre gyakran, de nem feltétlenül a csoport valamilyen szempontból hátrányos helyzete ad indokot. A világ sok országában ismert és alkalmazott fogalom a hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatására vonatkoztatva. Néhány példa gyakorlatban megvalósított pozitív diszkrimináció a világon elterjedt a várandós és kisgyermekes anyák anyagi és egészségügyi támogatása, a mozgásukban korlátozott emberek számára, mivel munkavégzésükben, így elérhető jövedelmükben nem érik el általában az átlagot, segédeszközök beszerzését támogatják, sok országban az idősek alanyi jogon kapnak járadékot, az országok többségében a nőknek nem kell sorkatonai szolgálatot ellátniuk.

Monorierdő Község Önkormányzata kiemelten figyel arra, pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül a megfelelően kerüljenek alkalmazásra.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

Községünkben jelenleg önkormányzati fenntartású közművelődési intézmény nem működik.

Monorierdő nagy kiterjedésű, heterogén összetételű település. A község település-szerkezetének jellemzője, hogy nincs vonzó központi része (hosszan, elnyúlva fekszik a 4.számú főközlekedési út vonalában), s jól körülhatárolható, kifejezetten szabadidős elfoglaltságok céljára épült színterekkel nem rendelkező lakóövezetekből áll. A lakosság kulturális igényei rendkívül differenciáltak, és a feladatellátást nehezíti, hogy a település még nem tudott megállapodást kötni Monor városával. Így intézményekhez kötődő, hagyományos kulturális rendezvények alakultak ki, amelyek sokszínűvé, változatossá teszik a kulturális életet. A községi események, rendezvények, ünnepek megünneplésében is részt vesznek az intézmények, az Oktatási, Kulturális és Sport Bizottság, valamint a Polgármesteri Hivatal koordinálásával.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Monorierdő Község Önkormányzat e témában felmérést nem végzett.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

Főként Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testülete által szervezett szolidaritási megnyilvánulások vannak jelen a településen.

A helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásaira példamutató magatartást tanúsító szervezetek, lakosok felsorolása a teljesség igényével lehetetlen, a jelenleg tudomásra jutott adatok kerülnek ismertetésre az alábbiakban:

- Vöröskereszt – ruha és ételosztás
- Magyar Máltai Szeretetszolgálat Monor – idősök, fogyatékosok szállítása, csomagosztás
- Ószirózsa Nyugdíjas Kör – idősök segítése
- Szépkorúak Nyugdíjas Klub – idősök segítése
- Monor Kistemplomi Református Egyházközség – nyári gyermektáborok szervezése
- Római Katolikus Egyházközség - nyári gyermektáborok szervezése
- Monori Evangélikus Egyházközség – gyermekek, idősök segítése
- Erdei Gyermekekért Alapítvány – iskolás korú gyermekek segítése
- Erdei Csicsergők Alapítvány – óvodás korú gyermekek segítése
- Szécsényi Pál – Foci Suli – hátrányos helyzetben lévők támogatása
- Ifjúsági Jujutsu Kör - hátrányos helyzetben lévők támogatása, üdültetése
- Községi Sportkör – hátrányos helyzetben lévő gyermekek sportolásra ösztönzése
- Bogárzó Közhasznú Egyesület – rendezvények szervezése
- Polgárőrség – önkéntes szolgálat
- Gerogondex Öreggondozó és Ellátó Nonprofit Betéti Társaság – idős gondozás
- Zöld Erdő Kör Település és Környezetvédelmi Egyesület –
- Kerbor Kft. – foglalkoztatás kiemelten a hátrányos helyzetben lévőket
- Törpök Falva Családi Napközi –
- Nagycsaládosok Monori Egyesülete, Monorierdő – szűrések megszervezése, ruhaosztás
- Növénytermesztési és Minősítő Intézet – Fajtakitermesztő Állomás / Monorierdő - foglalkoztatás kiemelten a hátrányos helyzetben lévőket

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Monorierdőn nincs roma nemzetiségi önkormányzat.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Település-szerkezetben végbemenő változások a szegregáció jeleit mutató településrészen	Településrendezési Terv kidolgozása
Fiatalok foglalkoztatási lehetőségeinek hiánya	Diák munka programban részvétel, pályázati lehetőségek keresése
Felnőttkorúak foglalkoztatási lehetőségeinek hiánya	Köz munka programban részvétel, pályázati lehetőségek keresése
Fiatalkorúak képzési lehetőségeinek hiánya	Képzési lehetőségek feltérképezése, lehetőség szerinti nyújtása
Felnőttkorúak képzési lehetőségeinek hiánya	Képzési lehetőségek feltérképezése, lehetőség szerinti nyújtása
Lakhatási körülmények feltárásának hiánya a szegregáció jeleit mutató településrészen	Környezettanulmány végzése, rendszerezése

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

A gyermekek társadalmi helyzetének javítása, a gyermekszegénység elleni küzdelem és a családjukból kiemelt gyermekek integrációja kulcsfontosságú a szegénység és a kirekesztődés újratermelődési folyamatainak megállításában. A gyermekszegénység magas aránya kiemelt erőfeszítéseket követel a gyermeket nevelő családok jövedelemteremtő képessége és anyagi biztonsága, a gyermekek korai iskolai esélyeinek javítása, a gyermekjóléti szolgáltatások, valamint a családokat segítő-támogató szolgáltatások fejlesztése területén.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

A gyermekek helyzetének általános jellemzőinek az elemzéséhez kapcsolódó definíciók és szabályozások pontos ismerete elengedhetetlen. Ehhez nyújt segítséget az alábbi felsorolás:

- Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont)
- A védelembe vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek védelembe vétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket védelembe veszi (Gyvt. 68. § (1) bekezdés).
- A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására

irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

▪ Pénzbeli és természetbeni ellátások:

- a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- b) a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás,
- c) a gyermektartásdíj megelőlegezése,
- d) az otthonteremtési támogatás,
- e) a kiegészítő gyermekvédelmi támogatás.

▪ A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- a) a gyermekjóléti szolgáltatás,
- b) a gyermekek napközbeni ellátása,
- c) a gyermekek átmeneti gondozása.

▪ A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:

- a) az otthont nyújtó ellátás,
- b) az utógondozói ellátás,
- c) a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

▪ A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:

- a) a védelembe vétel,
- b) a családbafogadás,
- c) az ideiglenes hatályú elhelyezés,
- d) az átmeneti nevelésbe vétel,
- e) a tartós nevelésbe vétel,
- f) a nevelési felügyelet elrendelése,
- g) az utógondozás elrendelése,

▪ Az ellátások és intézkedések nyújtása és megtétele, azok ellenőrzése, valamint biztosítása során adatok kezelésére az alábbi szervek és személyek jogosultak:

- a) a gyermekek védelmét biztosító hatósági feladat- és hatásköröket gyakorló szervek és személyek (Gyvt. 16. §),
- b) a fővárosi főjegyző,
- c) a gyermekjóléti alapellátást és gyermekvédelmi szakellátást nyújtó szolgáltatás, intézmény fenntartója, vezetője,
- d) a helyettes szülő, nevelőszülő,
- e) a gyermekjogi képviselő, illetve amennyiben a gyermek panaszának orvoslása érdekében feltétlenül szükséges a betegjogi képviselő, illetve az ellátottjogi képviselő,
- f) az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- g) a gyermekvédelmi szakértői bizottság.

- Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet: A köznevelési törvény 2013. szeptember 1-éig hatályban tartja a közoktatásról szóló törvény 121. §-a (1) bekezdésének 14. pontjában rögzített definíciót a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet vonatkozásában, ezt követően a definíciót a Gyvt. fogja tartalmazni¹⁴. A 2013. szeptember 1-éig hatályos szabályozás értelmében hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát családi körülményei, szociális helyzete miatt megállapították. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek,

¹⁴

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet Gyvt-ben rögzített definíciója a sablon készítésekor még nem ismert.

- tanuló, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője, óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetén a tankötelezettség beállításának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Erről a szülő önkéntesen a Gyvt-ben meghatározott eljárás keretében nyilatkozhat. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek. A jegyző összesíti a települési önkormányzat illetékességi területén a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és tanulók számát és az ily módon előállított statisztikai adatokat minden év október 31-ig megküldi az illetékes kormányhivatal részére (Nktvr. 27-29. §)¹⁵
- Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény: A jogosult gyermek számára a települési önkormányzat jegyzője a Gyvt-ben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg. (Gyvt. 18. § (1) a)) A jogosultság megállapítása során sor kerül a jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálatára a Gyvt. 19. §-a szerint.
  - Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás: A támogatásra az rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjával rendelt hozzátartozó jogosult, aki a gyermek tartására köteles és nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, balettművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, időskorúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik. (Gyvt. 20/B. § (1))
  - Kedvezményes gyermek-étkeztetés: A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása esetén a gyermek jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének igénybevételére.
  - Óvodáztatási támogatás: A települési önkormányzat jegyzője annak a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermeknek a szülője részére, aki
    - a három-, illetve négyéves gyermekét beíratta az óvodába, továbbá
    - gondoskodik gyermeke rendszeres óvodába járatásáról, és
    - akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága fennáll pénzügyi támogatást folyósít. (Gyvt. 20/C. § (1))
  - Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek: Elsősorban a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény szerinti menedékjogot kérő, menekült, menedékes, oltalmazott vagy humanitárius tartózkodási engedéllyel rendelkező gyermekek helyzetére szükséges kitérni. A menedékes - rászorultsága esetén - jogosult a befogadás anyagi feltételeire, valamint ellátásra és támogatásra. A menekültügyi hatóság, valamint a jegyző az ellátásra, támogatásra vonatkozóan határozattal dönt (2007. évi LXXX. törvény, 32. §).

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A szociális alap- és szakellátáshoz kapcsolódó szempontok érvényesítése, tehát a gyermekek megfelelő ellátáshoz történő hozzáférése érdekében szakmaközi, tehát nemcsak a szociális terület szakembereinek objektívabb probléma-megközelítése és helyzetelemzése indokolt. A HEP során ezért a cél a jelzőrendszer tényleges, helyi működésének feltérképezése és esetleges hiányosságainak hatékony és mérhető orvoslása. A jelzőrendszer standardjainak hiányosságai és környezettanulmányok szenzitív adatokra vonatkozó szabályozása helyi korrekciókat és odafigyelést kíván.

¹⁵

A veszélyeztetettséget a jelzőrendszer széleskörű, minden jelzőrendszeri tag bevonásával kell meghatározni. A veszélyeztettség helyzetének felismerése gyakran az együttműködésre kötelezett szakemberek hiányos jelzései miatt maradnak rejtve. A rendelet szerint definiált veszélyeztettség – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot - gyakran igen nehezen felismerhető helyzetekből adódik. Igen nagy a látencia a gyermekek bántalmazása, a szexuális abúzus, gyerek és/vagy szülő alkohol- vagy drogfogyasztása kapcsán. A látencia okai között szerepel, hogy a sértett gyermek gyakran nem tudja, hová fordulhat segítségért, illetve a bántalmazott gyermek és családja nem kerül a gyermekvédelmi rendszer látókörébe, nem kerül kapcsolatba olyan szakemberekkel, akik a bántalmazás gyanújára felfigyelhetnének (ld. ombudsman jelentése az AJB-2227/2010). A helyzetelemzés során ezért nemcsak a meglévő szolgáltatások felsorolását, hanem azok ismertségét, „akadálymentességét” és hatékonyságát is szükséges feltárni és mérni.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel kapcsolatos rendelkezések során, a védelembé vétel elrendelése esetén, illetőleg a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, továbbá a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapításáról szóló határozat meghozatalával egyidejűleg tájékoztatni kell a szülőt azokról a kedvezményekről, juttatásokról, pályázati lehetőségekről, amelyek a gyermeket megilletik. Tájékoztatni kell továbbá a szülőt arról is, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek mikor minősül halmozottan hátrányos helyzetűnek.

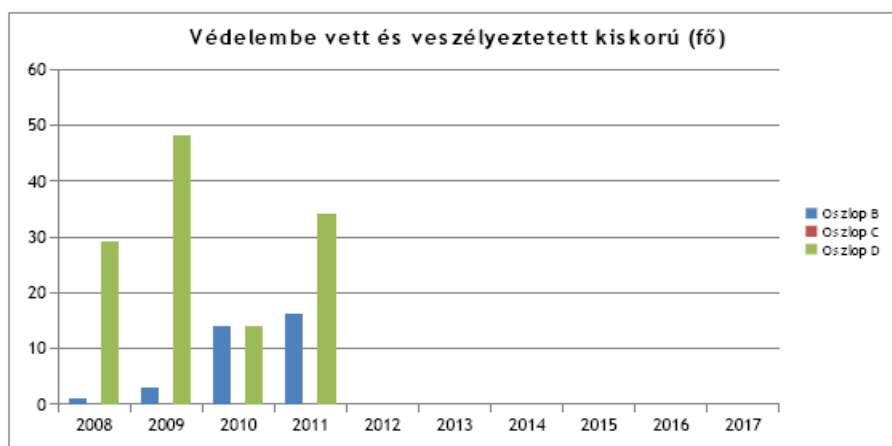
Az igazolatlan iskolai hiányzás és ennek következményeként a családi pótlék felfüggesztése esetében a jogalkotó szándéka a gyakorlatban nem mindig érvényesül, azaz az iskolai hiányzás valódi oka, annak részletes feltárása gyakran rejtve marad. Az iskolai hiányzás oka mögött előfordulhat a család részéről történő bántalmazás vagy lehet, hogy a veszélyeztetett helyzet azért áll elő, mert a gyermek anyagi vagy egyéb okokból családfenntartói vagy egyéb funkciókat lát el (dolgozik, ápol valakit, stb.) A helyzetfelmérés során fontos meggyőződni arról, hogy az igazolatlan hiányzások esetén előírt jelzési kötelezettség megfelelően működik-e, valamint rendelkezésre áll-e a valós segítséget, megoldást jelentő, a gyermek érdekeit szem előtt tartó támogató rendszer (ld. 20/2012. (I) EMMI rendelet, 51. § (3)-(5) bekezdések).

4.1.1. számú táblázat - Védelembé vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

év	védelembé vett 18 év	Megszűntetett esetek száma a 18 év	veszélyeztetett kiskorú gyermekek
2008	1	n.a.	29
2009	3	n.a.	48
2010	14	n.a.	14
2011	16	n.a.	34
2012	n.a.	n.a.	n.a.
2013	n.a.	n.a.	n.a.
2014	n.a.	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.

A táblázatból kitűnik, hogy 2008.évhez képest a védelembe vett 18.év alatti gyermekek száma drasztikusan!!!!!! megnövekedett. A veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma is évről évre emelkedett. 2010-ben visszaesés következett be, valószínűleg a védelembe vett 18 év alatti gyermekek számának emelkedése okán.

Az alábbi diagram még szemléletesebben mutatja az adatokat. A kék oszlop a védelembe vett 18.év alatti gyermekek számát, a zöld oszlop a veszélyeztetett kiskorú gyermekek számát ábrázolja.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a család egy főre eső jövedelme arányában állapítják meg. Ezen, a Nkntv. 2013. szeptember 1-éig hatályos rendelkezése szerint „hátrányos helyzetűnek” definiált gyermekek adatszolgáltatását viszonylag megbízhatónak - míg ugyanazzen körbe tartozó de legfeljebb nyolc általános iskolai végzettségű szülővel rendelkező gyermekek számát (halmozottan hátrányos helyzetűek) pontatlannak - találták az erre irányuló felmérések. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak egy része ugyanakkor nem jelenik meg az októberi statisztikához kötődő adatszolgáltatásban abban az esetben, ha erre az időre esik a jogosultságuk megállapítása. Fontos, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben nem részesülők legtöbbször nem a megemelkedett jövedelem miatt esnek el a jogosultságtól, hanem azért, mert az alapvető papírjaik is elvesznek, hiányoznak, vagy egy válási szakaszban – vagy egyéb más okból – nem, vagy nehezen tudnak jövedelemigazolást szerezni házastársuktól, illetve az elmaradt gyermektartás ellenére nem indítanak hatósági eljárást, ami pedig lehetővé tenné a jövedelem igazolását. Mindezen okok éppen a legszegényebb, legrászorulóbb családokat érintik. A helyzetelemzés során a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak pontos regisztrációjáról alkotott helyzetkép igen fontos a különböző támogatások hozzáféréseinek vizsgálata miatt és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményen alapuló hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapítása miatt is. A HEP során a cél, hogy az intézményi és önkormányzati adatszolgáltatás és adatnyilvántartás működő kontrollja és kidolgozott protokollja biztosítva legyen.

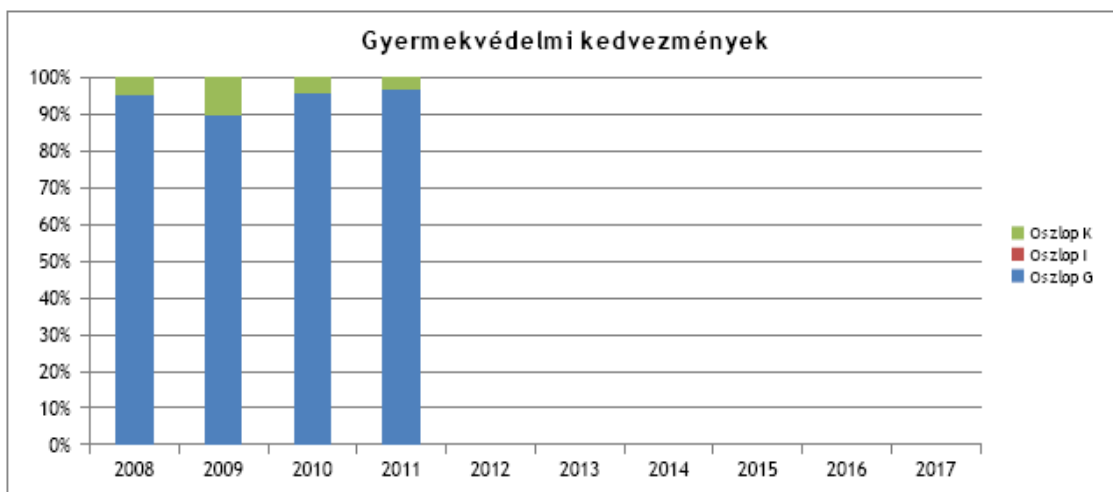
A 4.1.2 számú táblázat a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek számát mutatja meg.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

év	Rendszeres gyermekvédelmi	Ebből tartósan	Kiegészítő gyermekvédelmi	Ebből tartósan beteg	Rendkívüli
2008	200	n.a.	0	0	10
2009	119	n.a.	0	0	13
2010	259	n.a.	0	0	11
2011	244	n.a.	0	0	8
2012	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2013	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2014	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A fenti táblázati adatait mutatja az alábbi diagram, melyből látszik, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény hány gyermeket és a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás hány gyermeket érint. A kék oszlop a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek számát, a zöld rész pedig a rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek számát jeleníti meg. Látható, hogy a különféle gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma évről évre kis mértékű változást mutat.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Monorierdő Község Önkormányzata erre vonatkozó adatgyűjtést nem végzett. A szám közvetett adatokat tartalmaz, mivel a fentebb felsorolt, a gyermekek után járó összes támogatás összesített adatait tartalmazhatja.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

év	résztevők száma	résztevők száma iskola	kedvezményes étkezésre	ellátásban	támogatásban részesülők	Magyarországon élők közötti arány (%)
2008	43	n.a.	n.a.	172	21	116
2009	31	88	33	177	20	95
2010	46	101	25	177	10	103
2011	55	119	19	170	20	0
2012	52	122	20	173	19	0
2013	n.a.	149	15	n.a.	n.a.	n.a.
2014	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Onkormányzati adatok

A kedvezményes óvodai iskolai juttatásokban részesülők számát a fenti táblázat tartalmazza. Látható, hogy a kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma évről évre növekszik.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

A nem magyar állampolgárságú gyermekek esélyegyenlőségnek biztosítása esetén az elsődleges cél, hogy a gyermekek bejussanak a számukra megfelelő közoktatási intézményekbe, illetve oktatásuk során az interkulturális pedagógiai program megszervezésének feltételei biztosítottak legyenek. A köznevelési törvény minden Magyarországon élő vagy tartózkodó gyermek számára előírja az oktatásban történő kötelező részvételt, a magyar menedékjogi törvény pedig kifejezetten hivatkozik a gyermek mindenképp felett álló érdekének elvére. A nagyobb befogadó állomásokon megjelenő, külföldi állampolgárságú gyermekek egy része nem kerül be közoktatási intézménybe, vagy aránytalan utaztatással, intézményváltás során jut csak hozzá oktatási szolgáltatáshoz.

A Magyarországon élő egyéb külföldi állampolgárságú gyerekek esetében az anyanyelvüknek és kulturális helyzetüknek megfelelő, interkulturális pedagógiai program minőségi feltételeit kell vizsgálni.

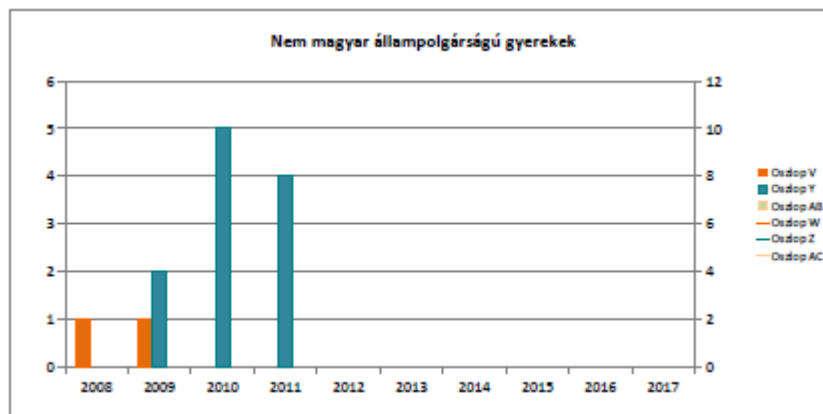
A Monorierdei fekete István általános Iskolába járó magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermeke számát az alábbiakban kerülnek részletezésre.

4.1.4. számú táblázat – Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma

év	magyar állampolgársággal nem rendelkező óvodai tanulók száma (fő)	hátrányos	rendelkező általános iskolások	hátrányos	rendelkező, 18 év alatti	hátrányos
2008	1	0	0	n.a.	n.a.	n.a.
2009	1	0	2	n.a.	n.a.	n.a.
2010	0	0	5	n.a.	n.a.	n.a.
2011	0	0	4	n.a.	n.a.	n.a.
2012	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2013	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2014	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: Onkormányzati adatok, BM-BAH

Az alábbi diagramból olvasható, hogy a magyar állampolgársággal rendelkező óvodások számát a narancssárga, diákok számát a kék színű jelölés jelzi. A diákok száma erőteljes emelkedést követően állandó, az óvodások száma a vizsgált időszak első két évében állandó volt, majd utána 0-ra csökkent.

4.2 Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A Gyvt. gyermeki jogokat szabályozó 6. §-a szerint minden gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a társadalomba való beilleszkedéséhez, önálló életvitelének megteremtéséhez. Joga van arra, hogy a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, az egészségére káros szerek elleni védelemben részesüljön. A Gyvt. 17 § (3) bekezdése alapján a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében történő együttműködési és kölcsönös tájékoztatási kötelezettség is kiemelten fontos.

Lényeges kitérni e ponton belül a gyermekjóléti alapellátás keretében végzett feladatokra, különösen a gyermekjóléti szolgáltatásokra (ld. Gyvt. VI. fejezet). A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

Elkerülhetetlen annak a vizsgálata, hogy a szegregált, teleszerű környezetben élő gyerekek óvodai és általános iskolai oktatása, integrált vagy szegregált környezetben történik-e, nagyobb –e körökben az indokolatlan fogyatékosnyilvánítás, több gyerek kerül-e állami gondoskodásba mint a nem szegregátumban élő gyerekek körében. A helyzetelemzés során minden olyan közoktatási mutatót érdemes külön is megvizsgálni, amelyre esetleg a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esetében igen, de a szegregátumban élő gyerekek körében nem térnek ki a HEP adattáblák. Ilyenek az óvodai fejlesztő programok, iskolai eredményességet mérő mutatók (továbbtanulás, kompetenciamérés stb.) vagy alternatív programokban való részvételük (pl. szakkörök, művészeti oktatás) részletes háttérelmzése. A teleszerű környezetben élő gyerekek helyzetének feldolgozásakor részletes helyi összehasonlítást kell tenni az oktatási és lakhatási helyzetük mellett az egészségügyi, szociális, a szülők foglalkoztatási, reális mobilitási lehetőségeinek mutatóira vonatkozóan.

Monorierdőn szegregált, teleszerű lakókörnyezetre utaló a jelek a fentebb említett utcák által határolt településrész. Az ott élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége az oktatási és lakhatási

helyzetük mellett az egészségügyi, szociális, a szülők foglalkoztatási, reális mobilitási lehetőségeiket is javítani kell.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A Möt. rendelkezése értelmében az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások a helyi önkormányzat feladata.

Az alábbiakban felsorolásra kerülnek a jogszabályok által lehatárolt ellátási területeket,.

- Egészségügyi ellátás: az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény adja, amely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:
  - a) a házi orvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
  - b) a fogorvosi alapellátásról,
  - c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
  - d) a védőnői ellátásról,
  - e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

- A gyermekek számára nyújtott gyermekjóléti szolgáltatás, szociális ellátások: A hatályos jogi szabályozás alapján a gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A szolgáltatás elvi alapjai, működésére vonatkozó szabályozók jogszabályi kereteit a Gyvt., valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet adják. A gyermekjóléti szolgáltatást az adott fenntartó (önkormányzat, kistérségi társulás, egyház, civil szervezet, stb.) gyermekjóléti szolgálat által biztosítja. A gyermekjóléti szolgálat tevékenységének jelentős része eléri az adott település valamennyi gyermekét, szolgáltató és megelőző funkcióval bír. Tevékenységét összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. A gyermekjóléti szolgálat az általa ellátott településrészen, településen figyelemmel kíséri valamennyi, 0-18 éves gyermek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.
  - A gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásának formái
    - a) a bölcsőde, a hetes bölcsőde,
    - b) a családi napközi,
    - c) a családi gyermekfelügyelet,
    - d) a házi gyermekfelügyelet,
    - e) az alternatív napközbeni ellátás.

  - A gyermekek átmeneti gondozása keretében – kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja – a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és

egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról, vagyis teljes körű ellátásáról kell gondoskodni.

- Fogyatékos gyermekek ellátáshoz történő hozzáférése: a szakértői bizottság szakvéleménye alapján a fogyatékos gyermek legfeljebb hatéves koráig fejlődését biztosító korai fejlesztésben és gondozásban, vagy fejlesztő felkészítésben vehet részt. A Szt. rendelkezése szerint a nappali ellátás keretében gondoskodni kell többek közt a harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek napközbeni tartózkodásáról, étkeztetéséről.
- Gyermekétkeztetés: Ha a szülő (törvényes képviselő) eltérően nem rendelkezik, a fenntartó az óvodában és az iskolában a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, illetve az iskolai tanítási napokon biztosítja a déli meleg főétkezést és két további étkezést. Iskolai étkeztetésben részesülhet az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. Az étkezések közül az ebéd külön is igényelhető (Gyvt. 151. §). Ezen szabályokat kell alkalmazni a nyári szociális gyermekétkeztetés esetében is.

Monorierdő Község Önkormányzata a felsorolt területeken a jogszabályban meghatározottak szerint eleget tesz. A szolgáltatások színvonalának emelése a Képviselő-testület részére folyamatos kihívást jelent.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Fontos vizsgálni a védőnői ellátáshoz történő hozzáférés feltételeit: a védőnői álláshelyek számának alakulását, az egy védőnőre jutó esetek, illetve gyermekek számát. Amennyiben az ellátáshoz történő hozzáférésben hiányosságok mutatkoznak, úgy arra javasolt intézkedést megfogalmazni.

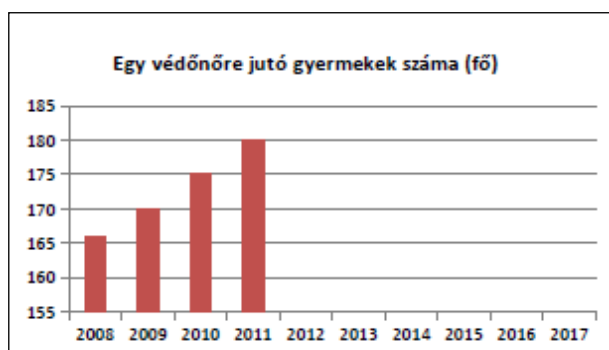
Monorierdőn 2012. januárjától teljes a létszám a védőnői szolgálaton. Jelenleg két fő látja el Monorierdő közigazgatási területén két védőnői körzetben a feladatokat.

Az alábbi táblázat adatai mutatják, hogy a védőnői álláshelyek száma állandó (2), az egy védőnőre jutó gyermekek száma pedig folyamatosan, ahogyan a lakosságszám is, növekszik.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

év	védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2008	2	166
2009	2	170
2010	2	175
2011	2	180
2012	2	
2013	n.a.	n.a.
2014	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.

Az egy védőnőre jutó ellátandó gyermekszám emelkedést az alábbi diagram híven ábrázolja:

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Monorierdő közigazgatási területén, egy gyermekorvosi körzetben, a házi gyermekorvosi feladatokat Dr. Külüs Ilona doktornő látja el. Betöltetlen gyermekorvosi praxis nincs. Amint a mellékelt táblázatban látható az orvosi ellátások adatai igen hiányosak. Az Önkormányzatnak erre vonatkozó adatgyűjtése nincs. A teljes helyzetkép felméréshez szoros együttműködés szükséges a jövőben is az Önkormányzat és házi gyermekorvosi feladatokat ellátó doktornő között.

Gyermekek szakorvosi ellátása helyben nem történik, a szomszédos városban Monoron kerülhet sor a vizsgálatokra.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A kisgyermekkorú nevelés helyzetének elemzése során problémákat okoz, ha nincs pontos helyi, nyilvántartás az 5 éven aluli óvodáskorú gyermekekről, nem áll rendelkezésre az óvodák fizikai állapotának és költségvetési helyzetének részleteire kiterjedő egységes regiszter, nem lehet pontosan tudni az óvodáskorú gyermekek településközi ingázásának adatait. Ugyancsak nehezítik az ellátáshoz történő hozzáférés minőségének megítélését a már említett, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nyilvántartásának hiányosságai. Fontos, hogy a szabályozásra is visszavezethetően nem megoldott a speciális fejlesztésre szoruló gyermekek óvodáskor előtti statisztikai adatai, azonban törekedni kell arra, hogy ezen adatok helyben rendelkezésre álljanak.

A helyzetelemzés során a helyi ellátottság mértékét (súlyosan beteg, fogyatékos gyerekekről lehet a lakóhelyén nem, csak ellátási illetékességi, területi adat lesz), azon belül különösen a sérülékeny csoportok, mint például az alacsony iskolai végzettségű munkanélküli szülők lehetőségeit kell megvizsgálni az elérhető hozzáférések biztosítása kapcsán. Ahogyan az fentebb szerepel, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szüleinek óvodáztatási támogatáshoz történő hozzáférése során éppen a legrászorulóbb családok kerülhetnek hátrányba.

Az ellátások minőségének fejlesztésén túl mind a megfelelő tájékoztatás és az ügyintézés során történő segítségnyújtás, mind pedig a nyilvántartás hiányosságainak korrigálása az intézkedési tervben megjelölt feladat lehet.

d) gyermekjóléti alapellátás

Kistérségi és Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat látja el Monorierdő területén a családsegítő és gyermekjóléti feladatokat. A Szolgálat jelenleg családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatást biztosít Monor, Pilis, Nyáregyháza, Csévharaszt, Gomba, Monorierdő, Péteri, 2013. augusztus 1. napjától Bénye, Káva és Vasad települések közigazgatási területén, valamint idősek nappali ellátása, házi segítségnyújtás és szociális étkeztetés szakfeladatokat valósít meg Pilis Város közigazgatási területén.

e) gyermekvédelem

A települési önkormányzat jegyzőjének feladat- és hatásköre 2013. év január hó 1. napjától:
A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyszr.) 3. § (1) bekezdés c), g), l) és m) pontjaiban foglaltak határozzák meg.

- a gyámhatósági ügyekben megkeresésre környezettanulmányt készít,
- megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát,
- megállapítja az óvodáztatási támogatásra való jogosultságot,
- ellátja a törvényben vagy kormányrendeletben hatáskörébe utalt egyéb gyermekvédelmi és gyámügyi feladatokat (a vagyonleltár készítése külön anyagi jogi jogszabályhely megjelölése nélkül is)

Monorierdő Község Önkormányzat jegyzője a jogszabályban meghatározott feladatait maradéktalanul ellátja.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

- Kistérségi és Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
- Gyámhivatal – Monor
- Monorierdő Község Önkormányzat jegyzője
- Gerogondex Öreggondozó és Ellátó Nonprofit Betéti Társaság

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Az egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférést az alábbi szervezetek biztosítják Monorierdőn élő gyermekeknek:

- Szécsényi Pál – Foci Suli – hátrányos helyzetben lévők támogatása
- Ifjúsági Jujutsu Kör - hátrányos helyzetben lévők támogatása, üdültetése
- Községi Sportkör – hátrányos helyzetben lévő gyermekek sportolásra ösztönzése

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

Meg kell vizsgálni, hogy a jogszabályi kötelezettségnek megfelelően történik-e a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek gyermekétkeztetéshez mint normatív kedvezményhez történő hozzáférése. Emellett az igénybevétel formáját és mértékét is vizsgálni kell:

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása esetén a halmozottan hátrányos helyzetű óvodáskorú gyermekek és az 1-8. évfolyamon tanulók ingyenesen, míg a hátrányos helyzetű tanulók 50%-os térítési díj ellenében jogosultak étkeztetésben részesülni.

Ingyenes tankönyvellátásra, egyben 50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosult a vonatkozó jogszabályok alapján az a tanuló, aki tartósan beteg, testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, három- vagy többgyermekes családban él. Ingyenes tankönyvellátásra jogosult az tanuló is, aki: nagykorú és saját jogán iskoláztatási támogatásra jogosult, pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (pl. dyslexia, dysgraphia, dyscalculia, mutizmus, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar).

A nyári gyermekétkeztetésnél az állam által az önkormányzatnak nyújtandó támogatás feltétele, hogy a települési önkormányzat vállalja, hogy (2012-ben) legalább 44, legfeljebb 54 munkanapon keresztül biztosítja a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő kiskorú gyermekek (a továbbiakban: rászoruló gyermekek) étkeztetését napi egyszeri melegétkeztetés formájában a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 151. § (1) bekezdés g) pontja) alapján ingyenesen vagy kedvezményesen.

Monorierdő Község Önkormányzata 2010-ben szervezte meg legutóbb a nyári gyermekétkeztetést.

A nyári gyermekétkeztetés biztosítására több éve lehetősége van az önkormányzatoknak, de az egyszeri melegétel biztosítására több esetben tartós élelmiszer, konzerv formájában került sor, amely nem garantálja a gyermekek szükségleteinek figyelembe vételét.

A közétkeztetéssel kapcsolatban problémák jelentkeznek a helyi, gyakrabban a kiszervezett ételmezések esetében amikor nem mindig biztosított az életkor specifikus étrend. A fenntartó oldaláról gyenge, nem dokumentált, ill. nincs megfelelő kontroll minderre. Elemzési szempont lehet ezért az egy konyhai dolgozóra jutó gyermek létszáma, vagy a megfelelő tápértékkel bíró étkezés vagy a diétás étkeztetés biztosításának lehetősége annak figyelembe vételével, hogy a közétkeztetéssel kapcsolatban az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 50. § (3) bekezdése kimondja: a közétkeztetésben – különös tekintettel az egészségügyi, szociális és gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetésre – az élettani szükségletnek megfelelő minőségű és tápértékű étkezést kell biztosítani.

A Gyvt. 41. § (1) értelmében a gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő étkeztetését kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük, munkaerőpiaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A törvény 146. § (4) bekezdés értelmében a gyermekek napközbeni ellátása keretében biztosított gyermekétkeztetés szabályait kell alkalmazni a bölcsődében, hetes bölcsődében, a családi napköziben, a családi gyermekfelügyelet során, az óvodában, a nyári napközis otthonban, az általános és középiskolai diákotthonban, kollégiumban, illetve az itt szervezett externátusi ellátásban, az általános iskolai menzai ellátás, továbbá – ha külön jogszabály másképpen nem rendelkezik – közép fokú iskolai menzai ellátás keretében, a fogyatékos gyermekek, tanulók nevelését, oktatását ellátó intézményben, illetve a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében, a szociális nyári gyermekétkeztetés keretében nyújtott étkeztetésre. Iskolai étkeztetésben részesülhet az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe.

A kedvezményekre vonatkozó jogszabályok: a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény, az éves költségvetési törvény, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, a tankönyvpiac rendjéről szóló 2001. évi XXXVII. törvény, az éves költségvetési törvény végrehajtási rendelete a települési önkormányzatok részére szociális nyári

gyermekétkeztetés céljából adott évben nyújtott támogatás igénylésének, folyósításának és elszámolásának részletes szabályairól (2012-ben a 23/2012. (IV. 18.) NEFMI rendelet)

Intézményi gyermekétkeztetésre az Önkormányzat a Magyarország mindenkori költségvetési törvényben meghatározott normatívát igényeli és kapja meg a gyermekek étkezési adagszáma és korrekciós tételként az étkezési napok száma alapján.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Monorierdő Község Önkormányzata erre vonatkozóan adatgyűjtést nem végzett.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

Monorierdő Község Önkormányzata erre vonatkozóan adatgyűjtést nem végzett.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Az alábbiakban áttekintjük e területekhez kapcsolódó jogszabályokat tekintjük át a közoktatásra vonatkozóan, amelyek meghatározzák az esélyegyenlőség biztosítását.

- Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók:
  - a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
    - aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
    - ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
    - ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló
  - (Nkntv. 4. §-ának 13. pontja)
- Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók: Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló a mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, az autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdők csoportja (Nkntv. 4. § 25. pont)
- Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók: Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek (Nkntv. 4. § 3. pont).
- Aránytalan teher: Ha a nevelés, a nevelés-oktatás körülményei az átlagos körülményekhez képest - a gyermek, a tanuló életkorát és sajátos nevelési igényeit figyelembe véve - lényegesen nehezebbek vagy jelentős költségnövekedést okoznak a gyermeknek, tanulónak vagy a szülőnek (Nkntv. 4. § 2. pont)

Az egyenlő bánásmód követelménye kiterjed minden olyan nevelésre, oktatásra, képzésre, amely államilag jóváhagyott vagy előírt követelmények alapján folyik, vagy amelynek megszervezéséhez

az állam közvetlen normatív költségvetési támogatást nyújt, illetve amelyhez közvetve – így különösen közterhek elengedése, elszámolása vagy adójóváírás útján – hozzájárul.

Az Ebktv. alapján mindenkit egyenlő bánásmód illet meg az oktatással és képzéssel kapcsolatban, így különösen az oktatásba történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározása, a felvételi kérelmek elbírálása, az oktatás követelményeinek megállapítása és a követelménytámasztás, a teljesítmények értékelése, az oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele, az oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés, a kollégiumi elhelyezés és ellátás, az oktatásban megszerezhető tanúsítványok, bizonyítványok, oklevelek kiadása, a pályaválasztási tanácsadáshoz való hozzáférés, valamint az oktatásban való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

A jogellenes elkülönítés (szegregáció) leggyakrabban az oktatásban tapasztalható. Éppen ezért a törvény szerint hátrányos megkülönböztetésnek minősül a bármely csoporthoz tartozó személyek elkülönítése egy oktatási, nevelési intézményben, illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban, csoportban, beleértve azt is, ha az elkülönítés számarányukhoz viszonyítva lényegesen nagyobb arányban érinti a csoport tagjait, mint a többi tanulót. Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti valamely személy vagy csoport olyan nevelésre, oktatásra való korlátozása, olyan nevelési, oktatási rendszer vagy intézmény létesítése, fenntartása, amelynek színvonala nem éri el a kiadott szakmai követelményekben meghatározottakat.

A halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek, tanulók elkülönítése társaiktól sérti az egyenlő bánásmód követelményét, ezért szükséges figyelemmel kísérni a működési körzetek kialakítását, az iskolai felvételi eljárást, az egyes csoportok, osztályok összetételét.

Ha a településen több általános iskola, tagintézmény működik, akkor az általános iskolai körzeteket úgy kell meghatározni, hogy kialakíthatóvá váljon a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyenletes aránya a nevelési-oktatási intézményekben. Ha a településen, kerületben több általános iskola működik, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulóknak az egyes felvételi körzetekben kiszámított aránya legfeljebb 15 százalékponttal lehet magasabb, mint az általános iskolába járó halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeknek a település, kerület egészére kiszámított aránya. Nem jelölhető ki kötelező felvételt biztosító iskolának az az általános iskola, amely körzetének kialakításánál a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek körzeti aránya túllépésére vonatkozó rendelkezés nem tartható meg, feltéve hogy a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók körzeti aránya elérné az 50%-ot és egyébként a település többi iskolája elégséges férőhellyel rendelkezik a település összes tanköteles tanulójának felvételéhez. Előnyben részesítési kötelezettségként jelenik meg az a rendelkezés, mely szerint ha az általános iskola a felvételi kötelezettsége után további felvételi, átvételi kérelmeket is teljesíteni tud, a további felvételi kérelmek teljesítésénél előnyben kell részesíteni a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat. A felvételi körzet kialakítására vonatkozó szabályozás a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rend. 24-25. §-ában található.

A körzethatárok kialakításánál és a beiskolázásnál az Ebktv. vonatkozó paragrafusait is figyelembe kell venni. Ebben segít eligazodni az Egyenlő Bánásmód Tanácsadó Testület 2/2007. (III. 23.) TT sz. állásfoglalása: Az etnikai alapú iskolai szegregációt nem csupán a tényleges, hanem a jogsértő által feltételezett etnikai hovatartozás alapján is el lehet szenvedni. A szegregáció megvalósulásának nem feltétele az elkülönített csoporttal szembeni hátrány, csupán a törvényben meg nem engedett elkülönítés.” A jogellenes, elkülönített oktatás még abban az esetben is jogszerűtlen, ha teljes mértékben azonos feltételek biztosításával történik. A jogellenes elkülönítés minden aktivitást nélkülöző fenntartása is megvalósíthatja a jogsértést.

A HEP során tehát nemcsak a hátrányos helyzet és halmozottan hátrányos helyzet adataival, hanem valamilyen aggregált formában vagy becslésekre alapozott, civil kontroll vagy kisebbségi képviselő biztosításával is visszaigazolt, etnikai adatközléssel is foglalkozni kell.

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók magántanulóvá nyilvánítása esetén fokozott körültekintéssel kell eljárni. A jogalkotó szándéka az volt, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók magántanulóvá nyilvánítását és az ezzel gyakran együtt járó lemorzsolódás megelőzhető legyen. Ha az iskola igazgatójának megítélése szerint a tanulónak hátrányos, hogy tankötelezettségének magántanulóként tegyen eleget, vagy az így elkezdett tanulmányok eredményes folytatására vagy befejezésére nem lehet számítani, köteles erről értesíteni a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes kormányhivatalt, amely a gyámhatóság és a gyermekjóléti szolgálat véleményének kikérése után dönt arról, hogy a tanuló milyen módon teljesítse tankötelezettségét. Halmozottan hátrányos helyzetű tanuló esetén az iskola igazgatójának döntéséhez be kell szereznie a gyermekjóléti szolgálat véleményét (Nkntv. 45. §).

Integrációs felkészítés Pedagógiai Rendszere¹⁶ (IPR)

A szociális hátrányok enyhítése, a tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztése érdekében az általános iskola és a középfokú iskola képességkibontakoztató vagy integrációs felkészítést szervez, amelynek keretei között a tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása, fejlődésének elősegítése, a tanuló tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése folyik. A képességkibontakoztató és az integrációs felkészítés megszervezése nem járhat együtt a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók elkülönítésével. A képesség-kibontakoztató felkészítésben a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű vagy sajátos nevelési igényű tanuló vesz részt.

Az óvoda a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára fejlesztő programot szervez, melynek keretében a gyermek fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatokat, a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységet folytat.

A képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés, valamint az óvodai fejlesztő program megvalósítása az oktatásért felelős miniszter által kiadott személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató program alapján zajlik. (20/2012. (VIII. 31.) EMMI rend. 171. § - 173. §)

Az Nkntv. 47. §-a alapján sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók neveléséről, iskolai felkészítéséről a szakértői bizottság szakértői véleménye szerint kell gondoskodnia az óvodának, iskolának. A sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelése, a tanuló iskolai nevelése-oktatása, továbbá kollégiumi nevelése az e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben, konduktív pedagógiai intézményben, óvodai csoportban, iskolai osztályban, vagy a többi gyermekkel, tanulóval részben vagy egészben együtt történhet. A gyermek, tanuló integrált vagy speciális intézményi keretek között történő nevelését, oktatását a szakértői bizottság által kiadott véleményben foglalt állásfoglalás alapján lehet és kell biztosítani. Az ezzel ellentétes gyakorlat jogsértő mind a Nkntv., mind pedig az egyenlő bánásmód követelményét tekintve.

A nevelési-oktatási intézményekben foglalkoztatott vezetők és alkalmazottak kötelező és ajánlott létszáma a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. tv. IX. fejezetében található, a rendelkezés 2013. szeptember 1-ig hatályos. Ezt követően a nevelő- és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottak finanszírozott létszámát az Nkntv. 2. számú melléklete tartalmazza.

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

¹⁶

A kézirat lezártakor hatályos szabályozók: 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet XIX. fejezet: Különleges pedagógiai célok megvalósításához igazodó nevelés- és oktatásszervezési megoldások 67. A képességkibontakoztató és az integrációs felkészítés szabályai 171. §, 172. § és 68. Az óvodai fejlesztő program megszervezése 173. §. Magyar Közlöny. 2012. augusztus 31., valamint: Miniszteri Közlemény (megjelent az Oktatási Közlöny 2007. máj. 14. LI. évf. 11. számában) a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és tanulók esélyegyenlőségének biztosítását szolgáló iskolai és óvodai integrációs programról.

A Monorierdei Fekete István Általános Iskola és a Csicsergő Óvoda célja, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek hátránykompenzációja leküzdése annak érdekében, hogy az a továbbtanulási esélyei javuljanak. Fontos szempont az iskolába kerüléskor bemeneti mérés, folyamatos fejlettségmérés, a gyermekek egyénre szabott fejlesztésének biztosítása, a tudatos pedagógiai munka, a korszerű pedagógiai módszerek alkalmazása: differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása. További cél a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek óvodai és iskolai szocializációjának, családi életének, helyzetének figyelemmel kísérése, oly módon, hogy az óvodába, iskolába kerüléskor részletes anamnézis felvétele, a veszélyeztetettként nyilvántartott gyermekekre fokozottan figyelni annak érdekében, hogy azonnali intézkedésre kerülhessen sor, ha a család helyzetében bármi módon változás következik be, ami a gyermek helyzetét, testi épségét fokozottabban veszélyeztetné amennyiben ezek a gyermekek nem járnak rendszeresen óvodába, iskolába, jelzéssel kell élni a gyermekvédelmi szolgálatnak, illetve a Kormányhivatal felé, valamint az Önkormányzat jegyzőjének, szükség esetén, lehetőségeinkhez mérten segítségnyújtás a családnak. Cél még valamint a hátrányos helyzetből adódó lemaradások sikeres ellensúlyozása családsegítés, ismeretterjesztés, gyermek- és ifjúságvédelem, szakszerű, a gyermekek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel partnerré tenni a szülőket, partnerközpontú működés, szülői igények vizsgálata, lehetőség szerinti kiszolgálása, személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel, rendszeres tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, különféle kommunikációs és egyéb technikákkal. Cél továbbá a sajátos nevelési igényből adódó lemaradások lehetőség szerinti ellensúlyozása, az SNI gyermekek optimális fejlődésének biztosítása, szakszerű, a gyermekek sajátos helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel partnerré tenni a szülőket és megnyerni őket az együttműködésre, partnerközpontú működés, szülői igények vizsgálata, lehetőség szerinti kiszolgálása, személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel, egyéni beszélgetések, a gyermek sajátos helyzetéből adódó gyermekneveléssel, fejlesztéssel, állapotának elfogadásával kapcsolatos nézetek kicserélése; folyamatos és rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel, tanácsadás, rendszeres tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Logopédiai szolgáltatás, mind az óvodai, mind az iskolai intézményben biztosított. Gyógypedagógiai foglalkozást az Önkormányzat megbízási szerződéses jogviszony keretein belül biztosította. 2013.évtől az iskolai intézmény fenntartója a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ, az Önkormányzat kizárólag működtető.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs

Monorierdő Község Önkormányzata erre vonatkozóan adatgyűjtést nem végzett, szegregáltan oktatás nem folyik.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Monorierdő Község Önkormányzata erre vonatkozóan adatgyűjtést nem végezhetett, mivel egy iskolai intézménye van.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Monorierdő Község Önkormányzata erre vonatkozóan adatgyűjtést nem végzett.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
0-3 év közötti gyermekek kezdeti lemaradása szocializálódás hiánya miatt	védőnői szolgálat erősítése
egészséges életmód hiánya	egészségnap szervezése
testmozgás, sport hiánya	sportnap szervezése, sporttal kapcsolatos civil szervezetek támogatása
egészséges táplálkozás hiánya	egészségnap, gyümölcsosztás, nyári gyermekétkeztetés szervezése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A helyzetelemzés a jogszabályok ismerete nélkül nem vezethet sikerre, így az alábbiakban e tématerületet felölelő jogszabályi háttér kerül ismertetésre. Az adattáblák kitöltéséhez elsősorban helyi adatgyűjtésre van szükség

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

- Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.
- a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,
- a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,
- a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

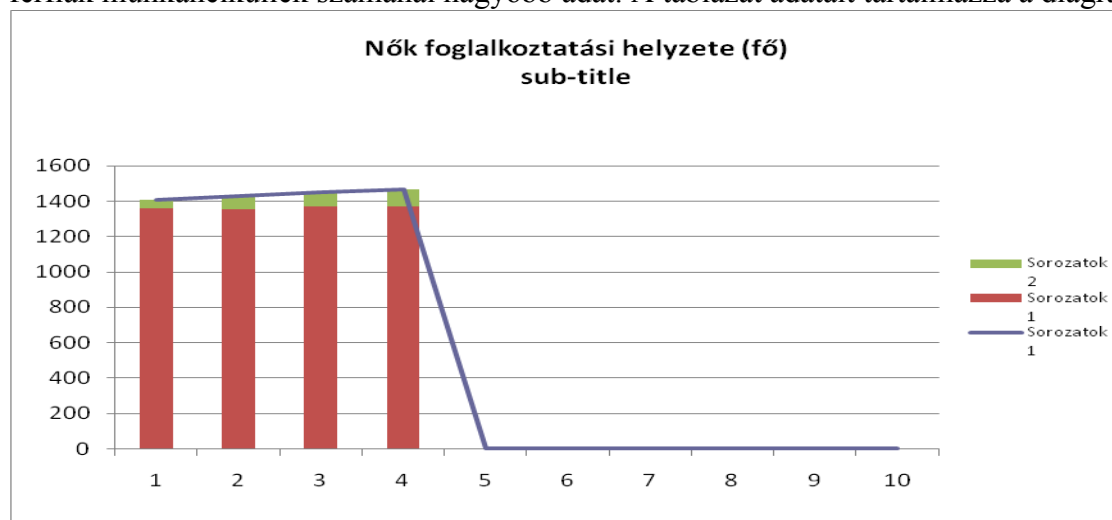
A helyi adatgyűjtés célja, hogy bemutassa, az aktív korú lakosságból milyen arányban érinti a munkanélküliség a nőket és a férfiakat. Ha a munkanélküliek között magasabb a nők száma, akkor vizsgálni kell a jelenség okait. Okozati tényező lehet például: a településen található munkahelyek jellege; bölcsődei, óvodai férőhelyek hiánya; a településen élő munkanélküli nők alacsony iskolai végzettsége, stb.

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
2008	1470	1408	1431	1361	39	47
2009	1196	1428	1102	1357	94	71
2010	1489	1451	1381	1370	108	81
2011	1525	1466	1442	1370	83	96
2012	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2013	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2014	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: Telr és helyi adatgyűjtés

A táblázat adatait vizsgálva elmondható, hogy a munkanélküli nők számában nem vehető észre a férfiak munkanélküliek számánál nagyobb adat. A táblázat adatait tartalmazza a diagram.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Az adatgyűjtés célja, hogy összegyűjtse a településen induló foglalkoztatást segítő és képzési programokat, és vizsgálja a nők részvételét ezen programokon. A vizsgálatkor figyelembe kell venni azokat a programokat is, melyek kizárólag férfiak számára indultak. Ideális esetben a programokon résztvevők nemek közötti aránya megegyezik a településen élő munkanélküliek között lévő nemek közötti megoszlással. Ha a településen induló foglalkoztatást segítő és képzési programok résztvevői között a nők száma alacsonyabb a férfiak számánál, annak okait fel kell tárni, hogy hasznos változtatási javaslatokat tehesünk a jövőben induló programokhoz. A konkrét programok tanulmányozása során érdemes vizsgálni a program témája mellett munkarendjét, teljesítési feltételeit, esetleg a programból kiesők számát és nemét.

Monorierő Község Önkormányzata a témában adatgyűjtést nem végzett. Jelenleg a téli közfoglalkoztatási programban képzésen vesznek részt a nők.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A vizsgálat célja, hogy feltérképezze, hogy a munkanélküli nők munkaerő-piaci helyzetével milyen összefüggésben áll iskolai végzettségük adott településen. Az adatgyűjtéskor vizsgálni kell az alacsony iskolai végzettségűek elhelyezkedési lehetőségét a település és agglomerációja kínálta munkahelyeken. Javaslatokat kell tenni, melyek figyelembe veszik a település munkáltatóinak és lakosságának jellegzetességeit is. A kapott eredmények alapján hatékonyabban szervezhetőek képzési programok.

Monorierő Község Önkormányzata a témában adatgyűjtést nem végzett.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerő-piaci hátrányos megkülönböztetése nehezen vizsgálható jelenség, megmutatkozhat a munkára való jelentkezéskor (ha a munkakör betöltésére mindkét nem képviselője alkalmas, azonos kvalitásokkal rendelkeznek, a munkáltató mégsem szeretne nőt alkalmazni), az azonos munkáért járó eltérő bérezésben, vagy az előmeneteli lehetőségek szűkösségében (üvegplafon-jelenség). A vizsgálat azt kutatja, hogy hány esetben tettek panaszt a településen hátrányos megkülönböztetés miatt. Javaslatokat az esetek számától és a jelentet esetek jellegéből következően kell tenni a probléma megoldására.

Monorierő Község Önkormányzata a témában adatgyűjtést nem végzett.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés, így e ponton belül szükséges a hozzáférés feltételeinek vizsgálata.

A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető - a gyermekek életkorának megfelelően - különösen bölcsődében, hetes bölcsődében, családi napköziben, családi gyermekfelügyelet vagy házi gyermekfelügyelet keretében, nyári napközis otthonban, valamint óvodában, iskolában.

Bölcsőde

A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

Családi napközi

A gyermekek napközbeni ellátásának minősül a bölcsődei és óvodai ellátásban nem részesülő, továbbá az iskolai oktatásban részesülő gyermeknek az iskola nyitvatartási idején kívüli, valamint az iskolai napközit vagy tanulószobai ellátást igénybe nem vevő gyermek családi napköziben történő, nem közoktatási célú ellátása.

A családi napközi a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, étkeztetést és foglalkoztatást.

Családi gyermekfelügyelet

A gyermekek napközbeni ellátásaként családi gyermekfelügyelet biztosítható az ellátást nyújtó saját otthonában.

A családi gyermekfelügyelet a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést és étkeztetést.

A családi gyermekfelügyelet keretében két évestől négy éves korig gondozható gyermek.

Házi gyermekfelügyelet

A házi gyermekfelügyelet keretében a gyermekek napközbeni ellátását a szülő vagy más törvényes képviselő otthonában gondozó biztosíthatja, ha a gyermek állandó vagy időszakos ellátása nappali intézményben nem biztosítható (pl. betegség miatt) és a szülő a gyermek napközbeni ellátását nem vagy csak részben tudja megoldani.

Alternatív napközbeni ellátás

Alternatív napközbeni ellátás a játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás keretében nyújtott,

- a szülő és a gyermek kapcsolatát erősítő, a gyermek szocializációját támogató, valamint egyéb szabadidős és prevenciós szolgáltatás,
- a csellengő vagy egyéb okból veszélyeztetett iskoláskorú gyermekek számára biztosított nappali felügyelet, sport-, illetve egyéb foglalkozás és étkeztetés, feltéve, ha a működtető rendelkezik az ehhez szükséges – külön jogszabályban meghatározott – személyi és tárgyi feltételekkel.

Óvoda

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető. (Nkntv. 8. §)¹⁷

Általános iskola

Az Nkntv. értelmében 2013. szeptember 1-étől az általános iskolában 16 óráig kell megszervezni a tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokat. A törvény 4. §-ának 4. pontjában rögzíti továbbá az egész napos iskola fogalmát, mely olyan iskolaszervezési forma, ahol a tanórai és más foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen szétosztva szervezik meg.

¹⁷

Az Nkntv. 2014. szeptemberétől 3 éves kortól teszi kötelezővé az óvodai részvételt.

Az adatgyűjtés célja, hogy feltérképezzük, milyen arányban tudják igénybe venni és veszik ténylegesen igénybe az adott településen az érintettek a bölcsődei, az óvodai szolgáltatásokat (vagy annak hiányában egy olyan közeli településen, ahol fogadják a gyerekeket). A gyesről, gyedről a munkába visszatérő szülők munkahelyei milyen mértékben veszik figyelembe a munkavállaló szülői feladatait, biztosít-e számukra rugalmasabb munkaidőt, egyéb könnyítéseket. Ha a kapott eredmények azt mutatják, hogy nem megfelelő a bölcsődei, óvodai férőhellyel való ellátottság, vagy a családbarát munkahelyek hiánya miatt nem tudják vállalni a szülők a munkaerőpiacra való visszatérést, akkor a foglalkoztatás elősegítése érdekében lépéseket kell tenni.

5.2 számú táblázat - A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

év	3 év alatti gyermekek száma a településen	működő bölcsődék száma	bölcsődei férőhelyek száma		működő családi napközök száma	férőhelyek száma családi napközökben	férőhelyek összesen
			önkor-mányzati	egyéb			
2008	138	0	0	0	0	0	0
2009	132	0	0	0	0	0	0
2010	137	0	0	0	0	0	0
2011	139	0	0	0	0	0	0
2012	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2013	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2014	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

A fenti táblázatból kitűnik, hogy a településen működő bölcsődék száma 0. Monorierdő leválását meglőzően Monoron fogadták a monorierdői gyermekeket. A leválás után ez a lehetőség már nem állt fenn, ezáltal az anyukáknak más megoldást kellett találniuk. Vagy bejelentkeztek Monorra, vagy a munkahelyükhöz közelebb próbáltak meg gyermekmegőrzést találni.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A törvényben rögzített célok megvalósítására Monorierdő Község Önkormányzat Védőnői Szolgálatot működtet a településen. A védőnői hálózat hatékony működése a gyermek és az anya védelmét is szolgálja. A védők nyújtanak információt arról, hogy milyen módon történik ténylegesen a családtervezéssel, gyermekvállalással összefüggő ismeretek átadása, a védőnői szolgálaton kívül milyen más szerv segíti a mindennapokban a család-és nővédelmi gondozást.

A család- és nővédelmi gondozást az Eütv. 41. §-a rögzíti, ennek értelmében biztosítani szükséges a gyermekvállalás körülményeinek elősegítését a tanácsadás és gondozás eszközeivel, a családtervezéssel összefüggő ismeretek átadását és a nők egészségvédelmét szolgáló intézkedéseket.

A 5.3. számú táblázat a védőnők számát és a 0-3 közötti gyermekek számát mutatja meg.

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

év	védőnők száma	0-3 év közötti	átlagos gyermekszám
2008	1	138	138
2009	1	132	132
2010	1	137	137
2011	1	139	139
2012	2	n.a.	#ÉRTÉK!
2013	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2014	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2015	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2016	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2017	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testülete éves költségvetési rendeletében a családtervezés érdekében, a védőnői szolgálat jelzése alapján, fogamzásgátló eszközök beszerzésére fedezetet biztosít.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A családon belüli erőszak esetén alkalmazható legfontosabb rendelkezéseket a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. tv. és a Büntető törvénykönyv tartalmazza. A családon belüli erőszakra nincs önálló tényállás, a párkapcsolati erőszakra jelenleg a Büntető törvénykönyv különböző tényállásai vonatkoznak, ld. testi sértés, zaklatás, távoltartás.

A nők elleni erőszak különböző formáira, vagy ugyanezeknek nem a párkapcsolaton belül megnyilvánuló formáira (pl. szexuális jellegű visszaélések) is a Büntető törvénykönyv releváns paragrafusai vonatkoznak.

Monorierdő Község Önkormányzata erre vonatkozóan adatgyűjtést nem végzett.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások elérhetőségéről, illetve kapacitásáról fontos képet kapnia a településnek, mivel a krízishelyzetben lévő nők számára nagyon fontos tényező az idő, ezért a várólistával működő szállók sok esetben nem tudnak azonnali segítséget nyújtani. Fontos a megfelelő tájékoztatás, és az igények és kapacitás összhangja.

Monorierdő Község Önkormányzata a témában adatgyűjtést nem végzett, anyaothtonnal, családok átmeneti otthonával nem rendelkezik.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az Alaptörvény fent hivatkozott, XV. cikkére visszavezetve vizsgálható, hogy a helyi közéletben a nők és férfiak azonos jogai a politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében érvényesülnek-e.

Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselet. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket. Az adatgyűjtés a nők adott településen való közéleti részvételét térképezi fel.

5.6. számú táblázat - A nők szerepe a helyi közéletben

év	Képviselőtestület tagjai		Városi bíróság és ítélőtáblák		Községi testület tagjai	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő
2008	7	5	0	0	0	0
2009	7	5	0	0	0	0
2010	7	5	0	0	0	0
2011	4	3	0	0	0	0
2012	4	3	0	0	0	0
2013	4	3	0	0	0	0

A tábázat Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testületének nemek szerinti összetételét mutatja.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A helyi önkormányzattól, vagy helyi civil, állami vagy egyházi szervezettől kapott információk alapján fel kell térképezni, hogy milyen problémák kaptak figyelmet, a kezdeményezések milyen időtartamúak voltak, milyen arányban szólították meg a település lakosságát, milyen eredménnyel zárultak. Ha a településen működő civil szervezetek között található olyan, melynek alaptevékenysége között szerepel a női esélyegyenlőség segítése, érdemes megvizsgálni programjait.

Monorierdőn, csak úgy mint az ország egész területén gondot jelent a gyermekvállalás utáni munkábaállás nehézsége.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
családtervezés – fogamzásgátló eszközök, lehetőségek hiánya	egészségnap szervezése, szűrések szervezése, fogamzásgátló eszköz biztosítása
gyermekvállalás utáni munkábaállás nehézsége	óvodai nyitva tartás felülvizsgálata, esetleges ügyelet biztosítása munkavállalók gyermekei részére

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők vonatkozásában az alábbi jogszabályi rendelkezések irányadók:

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer

1. saját jogú; és
2. hozzátartozói

nyugellátásokat biztosít.

A saját jogú nyugellátások körébe tartozik:

1. az öregségi nyugdíj,
2. a rehabilitációs járadék.

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás:

1. az özvegyi nyugdíj;
2. az árvaellátás;
3. a szülői nyugdíj;
4. a baleseti hozzátartozói nyugellátások; valamint
5. özvegyi járadék.

Időskorúak járadéka

A Szt. értelmében az időskorúak járadéka azon idős személyek részére biztosít ellátást, akik szolgálati idő hiányában a nyugdíjkorhatáruk betöltése után saját jogú nyugellátásra nem jogosultak, illetve alacsony összegű ellátással rendelkeznek. A Szt. 25. §-a szerint az ellátást a települési önkormányzat jegyzője állapítja meg.

A 6.1.1. számú táblázat megmutatja a településen élő összes nyugdíjas számát, valamint a nemek közötti megoszlását. Látható, hogy a lakosság hozzávetőlegesen ¼-e nyugdíjban részesül.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

év	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2008	0	0	0
2009	401	605	1006
2010	407	592	999
2011	416	632	1048
2012	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2013	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2014	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2015	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2016	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2017	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

Az Flt. 24. §-a értelmében a nyugdíjazáshoz közel álló álláskereső részére nyugdíj előtti álláskeresői segély, valamint költségtérítés jár. Az álláskeresői segély feltételeit a Flt. 30. §-a rögzíti.

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A helyi adatgyűjtés célja, hogy az idős korosztály (jellemzően az 55 év feletti) foglalkoztatottsági mutatóit feltérképezzük és a kapott mutatókból hosszabb távú megoldási javaslatokat dolgozzunk ki. A településen élő idősebb korosztály munkaerőpiaci mutatói rávilágítanak arra, hogy milyen arányú a foglalkoztatottságuk, milyen szektorokban dolgoznak, vagy hogy a már nyugdíjas személyek vállalnak-e munkát kereset-kiegészítésként. Ha az adatok azt mutatják, hogy a korosztályban nagyarányú a munkanélküli, vagy tartós munkanélküliek száma, akkor következtethetünk munkahelyi diszkriminációra is. Ha az eredmények azt mutatják, a még aktív korú idősek között alacsony a foglalkoztatottság, akkor fel kell tárni ennek okait, és megoldási javaslatokat kell tenni a foglalkoztatottság előmozdítására.

Monorierdő Község Önkormányzata helyi adatgyűjtést ebben a témában nem végzett.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Az adatgyűjtés célja, hogy csokorba szedjük azokat a pályázati programokat, vagy helyi rendeletekhez kapcsolt intézkedéseket, melyek elősegíthetik az idősebb korosztály foglalkoztatását, vagy tesznek az élethosszig tartó tanulás elvéért. Célszerű a helyi önkormányzatnál, a Kormányhivatal Munkaügyi Központjánál, civil szervezeteknél tájékozódni a témában, illetve adatot gyűjteni. Ha az eredmények azt mutatják, az idősek között alacsony a foglalkoztatottság, akkor fel kell tárni ennek okait, és megoldási javaslatokat kell tenni a foglalkoztatottság előmozdítására.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A diszkrimináció felmérése rendkívül nehéz. Éppen ezért csak következtethetünk annak létezésére. Azt tudjuk a szakirodalomból, hogy az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak, tehát nehezebben helyezkednek el, és a munkahelyi lépések is előbb érik el őket. Ennek alapján, ha a helyi, vagy területileg illetékes munkaügyi központtól arról kérünk adatokat, hogy hány fő regisztrált munkanélküli van az adott településen és ezek közül hányan 55 év feletti, illetve a tartós munkanélküliek között mekkora az 55 év feletti aránya, és az adatok alapján az arányok az idősebb korosztály felé tolódnak el, akkor állíthatjuk, hogy őket jobban érinti a foglalkoztatás terén fellépő hátrányos megkülönböztetés. Ha az eredmények azt mutatják, hogy más korcsoporthoz képest az idősebb korosztályban magasabb a munkanélküliek és tartós munkanélküliek száma, akkor intézkedéseket kell sürgetni a foglalkoztatás előmozdítására pl. pályázatokkal, foglalkoztatás segítő programokkal.

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	fő	fő	%	fő	fő	%
2008	86	9	10%	31		0%
2009	165	19	12%	73		0%
2010	189	25	13%	109		0%
2011	179	23	13%	103		0%
2012	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2013	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2014	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2015	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2016	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2017	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Alapszolgáltatások

A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Szakosított ellátási formák

Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni.

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A helyi adatgyűjtés célja, hogy az idősebb korosztály (ennél a pontnál célszerűbb a nyugdíjszerű ellátásban részesülő idősekre fókuszálni) egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek feltérképezése. Ki kell térni arra, hogy van-e lehetősége a célcsoportnak egészségügyi szakellátást igénybe venni, vagy rendszeres szűrővizsgálatokon részt venni, továbbá hogy a szociális szolgáltatásokat mennyire ismeri a célcsoport és igénybe tudja-e venni azokat. Cél, hogy minél szélesebb körben tájékoztassák a célcsoportot a szociális juttatásokról, szolgáltatásokról valamint azok igénybevételi lehetőségeiről, továbbá biztosítani szükséges az egészségügyi alap- és szakellátások könnyebb igénybevételét számukra is.

6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

év	64 év feletti lakosság száma	nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	fő	fő	%
2008	715	0	0%
2009	745	0	0%
2010	771	2	0%
2011	804	2	0%
2012	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2013	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2014	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2015	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2016	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2017	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!

Forrás: TelR, KSH Tstar

Monorierdő Község Önkormányzata a Gerogondex Öreggondozó és Ellátó Nonprofit Betéti Társaság vel kötött szerződést az idősök nappali ellátására. A fenti táblázat az igénybeveők számát mutatja.

A lenti táblázat az időskorúak járadékában részesülők számát mutatja a vizsgált időszak alatt.

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesülők száma

év	időskorúak járadékában részesülők száma
2008	1
2009	2
2010	2
2011	2
2012	n.a.
2013	n.a.
2014	n.a.
2015	n.a.
2016	n.a.
2017	n.a.

Forrás: TelR, KSH Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az adatgyűjtés célja, hogy az idősebb korosztály közművelődési, kulturális szokásait felmérjük. Meg kell vizsgálni, hogy az adott településen – vagy a környéken – vannak-e olyan kulturális programok, események, melyeknek célközönsége az idősebb korosztály is. Mindemellett meg kell vizsgálni, hogy az idősök milyen gyakorisággal vesznek részt kulturális eseményeken, programokon (pl. színház, koncert, múzeumlátogatás, falunap, bál, sportesemény, stb.). Ha a részvétel gyakorisága alacsony, akkor meg kell keresni az okokat és megoldási javaslatokkal elő kell segíteni a kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való könnyebb, eredményesebb hozzáférést.

Monorierdő Község Önkormányzata az adott témában adatgyűjtést nem végzett, de tudomással bír arról, hogy a településen működő két nyugdíjas kör aktív kulturális életet él.

6.3.3. számú táblázat - Kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

év	Mozielőadás látogatása	Színházelőadás látogatása	Múzeumi kiállítás megtekintése	Könyvtár látogatása	Közművelődési intézmény rendezvényén részvétel	Vallásgyakorlás templomban	Sportrendezvényen részvétel
	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom
2008							
2009							
2010							
2011							
2012							
2013							
2014							
2015							
2016							
2017							

Forrás: Helyi adatgyűjtés

c) idősök informatikai jártassága

Az idősebb korosztály digitális tudása, informatikai jártassága a többi korosztályhoz képest rosszabb. Az adatgyűjtés célja, hogy feltérképezzük, a célcsoport ismeri-e a számítógépet, tudja-e kezelni, illetve használni. Mindemellett azt is meg kell vizsgálni, hogy vannak-e olyan programok, esetleg tanfolyamok, melyek kifejezetten az idősebb korosztály informatikai tudását hivatottak fejleszteni. Amennyiben az adatgyűjtés eredménye arra enged következtetni, hogy az idősebb korosztály informatikai jártassága messze elmarad a többi korosztályétól, de van igényük az ismeretek elsajátítására, akkor megoldási javaslatokat kell tenni a probléma megoldása érdekében.

6.3.4. számú táblázat - Idősök informatikai jártassága

év	Összes megkérdezett		Számítógépet használni tudók száma		Internetet használni tudók száma	
	fő		fő	%	fő	%
2008				#ZÉRÓOSZTÓ!		#ZÉRÓOSZTÓ!
2009				#ZÉRÓOSZTÓ!		#ZÉRÓOSZTÓ!
2010				#ZÉRÓOSZTÓ!		#ZÉRÓOSZTÓ!
2011				#ZÉRÓOSZTÓ!		#ZÉRÓOSZTÓ!
2012				#ZÉRÓOSZTÓ!		#ZÉRÓOSZTÓ!
2013				#ZÉRÓOSZTÓ!		#ZÉRÓOSZTÓ!
2014				#ZÉRÓOSZTÓ!		#ZÉRÓOSZTÓ!
2015				#ZÉRÓOSZTÓ!		#ZÉRÓOSZTÓ!
2016				#ZÉRÓOSZTÓ!		#ZÉRÓOSZTÓ!
2017				#ZÉRÓOSZTÓ!		#ZÉRÓOSZTÓ!

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Monorierdő Község Önkormányzata az adott témában adatgyűjtést nem végzett.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az adatgyűjtés célja, hogy a helyi önkormányzattól, vagy helyi civil, állami vagy egyházi szervezettől információkat kapjunk kifejezetten az idősebb korosztályt megcélzó programok, speciális programok számáról. (pl. informatikai képzés, dalkör, nyugdíjasklub, stb.) Ha az eredmények azt mutatják, hogy ezeknek a programoknak a száma alacsony, akkor olyan intézkedéseket kell hozni, melyek előmozdítják ezeknek a programoknak a beindítását.

6.4. számú táblázat - Az időseket célzó programok a településen

év	Az idősebb célcsoport igényeit célzó programok száma
2008	
2009	
2010	
2011	
2012	
2013	
2014	
2015	
2016	
2017	

Forrás: Helyi adatgyűjtés

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
egészségügyi szolgáltatások elérhetőségének nehézsége	vérvételi lehetőség biztosítása helyben
informatikai érdeklődés hiánya	Teleház működtetése, ismeretterjesztés

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogyatékos személy: aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A Fot. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult. A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető. Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki a) a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy b) elismerten fizikai, elméleti vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki a) rehabilitációs ellátásban részesül, b) aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült.

Monorierdőn kevés a foglalkoztatási lehetőség, nem biztos, hogy megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek. A fogyatékos munkavállalókkal is betölthető álláshelyeknek a folyamatos felkutatása fontos, fogyatékosügyi mentor, tanácsadó foglalkoztatásával a fogyatékos személyek munkahelyi kísérésének biztosítása javasolt, vagy Önkormányzati szakember képzése, az esélyegyenlőség biztosítása érdekében.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Előfordulhat, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthető foglalkoztatást ajánlanak neki.)

A fizikai akadályozottság esetében célszerű felmérni, hogy a fogyatékos személy alkalmazásának mely feltételei hiányoznak. Az akadálymentesítési javaslatban célszerű a fogyatékos személyek száma alapján rangsorolni, hogy az akadálymentesítés lépései milyen sorrendben és ütemezéssel kövessék egymást. A rámpa és kijelölt parkoló nemcsak mozgássérült személyek, hanem más csoportok részére is hasznosak (nők, kisgyermekesek, idősek), az információs táblák, a vizuális információk megerősítése akusztikus információkkal, például közlekedési eszközökön alkalmazva. Fontos a célpályázatok felkutatása és az akadálymentesítés komplex, rövid- közép-és hosszú terveinek elkészítése. Garanciát jelent rehabilitációs szakmérnök és szakember bevonása a tervezésbe, valamint érintett fogyatékos ember bevonása a tervezés és a megvalósítás teljes folyamatába.

A foglalkoztatás akkor is meghiúsulhat, ha a fogyatékos személy nem tudja megközelíteni a munkahelyet, például a településen belüli közlekedési akadályok miatt és a támogató szolgálattól sem kap segítséget. Ilyen információk beszerzése rendkívül nehéz, hiszen az érintettek nem hozzák a hátrányos megkülönböztetést nyilvánosságra, mert ezzel a jövőbeni alkalmaztatási kilátásaik is csökkennek.

Monorierdő Község Önkormányzat intézményei akadálymentesítettek, fogyatékos személyek könnyen megközelíthetik őket. Az újonnan épült Községháza akadálymentesítése minden igényt, korszerű keretek között kielégít.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A saját lakókörnyezetben, lakóotthonban élő fogyatékos személyeknek nyújt alapszolgáltatást a támogató szolgálat. A támogató szolgálat többek között a különböző közösségi és szabadidős szolgáltatások elérésében (mind szállítás, mind kommunikáció szintjén) ad támogatást, emellett az igénybevevő környezetében, lakásán nyújt fejlesztést, gondozást, segíti az önálló életvitelt, támogatja az ön-érdekérvényesítést. A szolgáltatás 2011-ben 20 258 fő számára volt elérhető.

A személyes szociális gondoskodási ellátások közül nappali ellátás (klub, fejlesztő napközi otthon stb.) keretében 2011-ben 6 727 fő részére biztosítottak ellátást. A nappali ellátás a saját lakókörnyezetben élő fogyatékos személyeknek napközben nyújt fejlesztést, étkezést, segít az önálló életvitelben és a társadalmi szerepek gyakorlásában.

Az átmeneti elhelyezésben részesülők, gondozóházban elhelyezettek száma csekély, 262 ellátott volt 2011-ben. Tartós bentlakásos szociális intézményi ellátásban 16 668 engedélyezett férőhely volt. Ápoló-gondozó intézményi ellátásban 13 802 fő részesült, amiből 50 férőhelyet meghaladó nagyságú intézmény 11 939 férőhellyel rendelkezett. Az ápoló-gondozó célú ellátást biztosító férőhelyek közül 8% működött lakóotthoni formában. Rehabilitációs intézményi ellátásban az engedélyezett férőhelyek száma 1773, melyből 473 rehabilitációs célú lakóotthoni férőhely.

A jelenlegi nagy létszámú intézmények sok esetben a település szélén, rosszabb esetben az országhatáron, izoláltan, korszerűtlen épületekben működnek. Ezen intézményekben is nagy erőfeszítéseket tesznek az ellátott személyek társadalmi integrációjának megteremtése érdekében, azonban az intézmény területi elhelyezkedéséből adódó korlátokat nem tudják leküzdeni. Egy több száz fős intézmény esetében fennáll a veszélye annak, hogy nem alkalmas az egyéni képességekre alapozott, személyre szabott szolgáltatás nyújtására. A működő lakóotthonok többsége csak a férőhelyek számának tekintetében tér el a nagy létszámú intézményektől, nem úgy működnek a

gyakorlatban, mint ahogy azt a jogalkotó a bevezetések elképzelte. Az intézményi szemlélet a lakóotthonokban is jelen van.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Az alábbiakban felsoroljuk és röviden ismertetjük azokat az ellátási formákat, amelyeket jogszabályok biztosítanak a fogyatékkal élő személyek számára. Az ezekhez való hozzáférés helyi vizsgálata az esélyegyenlőségi helyzetelemzés egyik feladata.

Ellátási formák:

- Fogyatékosági támogatás: A Fot. 22. §-a alapján biztosított fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.
- Rokkantsági járadék: A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult.
- Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult
- Parkolási igazolvány: Parkolási igazolványra az a személy jogosult,
  1. aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
  2. aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül,
  3. akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül
- Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:
  - Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás
  - Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon

Aktuális jogszabályok:

141/ 2000(VIII.9.) Korm. rend A súlyos fogyatékosná minősítésének és felülvizsgálatának valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól.

218/2003. (XII. 11.) Korm. rendelet a mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról
1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról

[2006. évi CXVII. törvény egyes szociális tárgyú törvények módosításáról](#)

2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól

7.3.1. Fizikai és infokommunikációs akadálymentesítettség

7.3.2. A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Az alábbiakban kiemelésre kerülnek azok a területek jogszabályi hivatkozással, amelyek a fogyatékkal élő személyek jogait biztosítják.

- **Környezet:** A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. Ez a jog vonatkozik különösen a közlekedéssel és az épített környezettel kapcsolatos tájékozódási lehetőségekre. (Fot. 5. § (1)-(2))
- **Kommunikáció:** A fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak. A kommunikációban jelentősen gátolt személy számára a közszolgáltatások igénybevételekor lehetővé kell tenni a tájékozódás és a személyi segítség feltételeit. (Fot. 6.- 7. §) A megfelelően hozzáférhető információ létrehozása olyan szakmai feladat, mely kezdetben nehézséget okozhat.
- **Közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés:** A fogyatékos személy számára a Fotban meghatározottak szerint - figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit - biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést.
A közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében a fogyatékos személy az önálló életvitelét segítő kutyáját - külön jogszabályban meghatározottak szerint - beviheti a közszolgáltatást nyújtó szerv, intézmény, szolgáltató mindenki számára nyitva álló területére. (Fot. 7/A.- 7/C. §)
- **Közlekedés:** A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre. Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára - a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni. (Fot. 8.- 10. §) A hozzáférés biztosításakor két kihívás biztosan felmerül: egyrészt a megfelelő szaktudás bevonásának a kérdése, másrészt pedig az ehhez szükséges forrás.
- **Támogató szolgálat, segédeszköz:** fogyatékos személy részére biztosítani kell a fogyatékosága által indokolt szükségleteinek megfelelő támogató szolgálat igénybevételét, továbbá segédeszközt. Az árhoz nyújtott támogatással beszerezhető segédeszközök körét és a támogatás módját, valamint mértékét külön jogszabály határozza meg. (Fot. 11. §)
- **Egészségügy:** A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során figyelemmel kell lenni a fogyatékoságából adódó szükségleteire. A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során törekedni kell arra, hogy az ellátás segítse elő a rehabilitációját, társadalmi beilleszkedését, továbbá, hogy ne erősítse a betegségtudatát. (Fot. 12. §) A modern emberi jogi szemlélet érvényesülése a fogyatékos emberek ellátása során alapelv
- **Oktatás, képzés:** A fogyatékos személynek joga, hogy állapotának megfelelően és életkorától függően korai fejlesztésben és gondozásban, óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban, fejlesztő felkészítésben, szakképzésben, felnőttképzésben, továbbá felsőoktatásban vegyen részt a vonatkozó jogszabályokban meghatározottak szerint. Abban az esetben, ha az - az e célra létrehozott szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői

véleményében foglaltak szerint - a fogyatékos személy képességeinek kibontakoztatása céljából előnyös, a fogyatékos személy az óvodai nevelésben és oktatásban a többi gyermekkel, tanulóval együtt - azonos óvodai csoportban, illetve iskolai osztályban - vesz részt. A kiskorú fogyatékos személyt megilleti az a jog, hogy fejlesztése késelem nélkül megkezdődjön, amint fogyatékoságát megállapították (Fot. 13. §).

- Lakóhely, közösségbe való befogadás, önálló életvitel: A fogyatékos személynek joga van a fogyatékoságának, személyes körülményeinek megfelelő - családi, lakóotthoni, intézményi - lakhatási forma megválasztásához (Fot. 17. §) A 2011. évben megkezdődött a nagylétszámú ápoló –gondozó intézetek kiváltása támogatott lakhatási megoldásokká. Ez a folyamat, bár pozitív kimenetelében bizonyosak vagyunk, mégis számos konfliktust rejt magában.
- Kultúra, sport: A fogyatékos személy számára lehetővé kell tenni a művelődési, kulturális, sport- és más közösségi célú létesítmények látogatását. A fogyatékos személy számára - sportolási lehetőségeinek megteremtéséhez - a sportolási célú, szabadidős intézmények használatát hozzáférhetővé kell tenni (Fot. 18. §)
- A rehabilitációhoz való jog: A fogyatékos személynek joga van a rehabilitációra. E jog érvényesítését rehabilitációs szolgáltatások, ellátások biztosítják. Az ehhez kapcsolódó állami feladatot a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének biztosítására létrehozott, a társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért felelős miniszter szakmai felügyelete alatt álló szervezet látja el. A szervezet számára törvény vagy kormányrendelet további feladatokat állapíthat meg ([Fot. 19.- 20. §). Az érintett célcsoport sok esetben nem rendelkezik megfelelő információval a saját jogai és lehetőségei tekintetében
- A helyi politikai életben és közéletben való részvételhez való jog: másokkal azonos alapon, hatékonyan és teljes körűen vehessenek részt a helyi politikai életben és a közéletben, közvetlenül vagy szabadon választott képviselőkön keresztül, beleértve a fogyatékosággal élő személyek jogát és lehetőségét a szavazásra és választhatóságra (2007. évi XCII. tv 29. cikk) A fogyatékos emberek önérvényesítő mozgalmainak erősödése, saját maguk képviselőletének lehetőségének támogatása kiemelt feladat.

A felsorolt területek jogszabályi keretbe foglalja a fogyatékkal élők jogait. Az alábbi pontokban kifejtésre kerül, hogy az önkormányzat miként tudja a fogyatékkal élők jogait a településen biztosítani.

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Monorierdő Község Önkormányzat intézményei akadálymentesítettek, fogyatékos személyek könnyen megközelíthetik őket. Az újonnan épült Községháza akadálymentesítése minden igényt, korszerű keretek között kielégít.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

Monorierdő Község Önkormányzat honlapja akadálymentesített, melyet a Polgármesteri Hivatal pályázatának leadásakor a Képviselő-testület önként vállalt.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

Az Önkormányzat által ellátott munkahelyek akadálymentesítve vannak.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Monorierdő területén részben megtörtént. A nem akadálymentesített részek feltárása folyamatban.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

Monorierdőn speciális közlekedési megoldásokra nincs szükség. Fogyatékosok nappali intézményével nem rendelkezik.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Az ellátási problémák többsége azonos módon keletkezik: van megfelelő szolgáltatás, de az ellátásra szoruló nem tud róla, őt nem érték el a szolgáltatást nyújtók, vagyis be sem került a rendszerbe. Van megfelelő szolgáltatás, de a szolgáltatás igénybevétele a fogyatékos személy számára nem hozzáférhető pl az akadálymentesítettség hiánya miatt. Van akadálymentesen elérhető szolgáltatás, de a célcsoport tagja vagy saját elhatározásából vagy gyakori tapasztalat szerint a fogyatékos személy helyett döntő család elhatározásából a szolgáltatást nem veszi igénybe, még akkor sem, ha az a fogyatékos személy életminőségét lényegesen javítaná.

Az Önkormányzat számos alkalommal kinyilvánította azt, hogy számára fontosak a településen élő fogyatékos személyek. Több alkalommal szervezett egészségügyi szűréseket.

A helyi médiában sajnos nem rendszeresen jelennek meg a fogyatékos személyek sikereikkel és gondjaikkal. A minél nagyobb nyilvánosság érdekében, ezért a jövőben tenni kell.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön

beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
akadálymentesítés hiánya a helyi munkaadóknál	felmérés készítése, ismeretterjesztés a helyi munkaadók részére az akadálymentesítés fontosságáról
akadálymentesítés hiánya a közlekedésben	felmérések, saját és pályázati forrásból való megvalósításának lehetőségének vizsgálata

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testülete aktív kapcsolatot tart fent az alábbi szervezetekkel:

- Vöröskereszt
- Magyar Máltai Szeretetszolgálat Monor
- Ószirózsa Nyugdíjas Kör
- Szépkorúak Nyugdíjas Klub
- Monor Kistemplomi Református Egyházközség
- Római Katolikus Egyházközség
- Monori Evangélikus Egyházközség
- Erdei Gyermekéért Alapítvány
- Erdei Csicsergők Alapítvány
- Szécsényi Pál – Foci Suli
- Ifjúsági Jujutsu Kör
- Községi Sportkör
- Bogárzó Közhasznú Egyesület
- Polgárórság
- Gerogondex Öreggondozó és Ellátó Nonprofit Betéti Társaság
- Zöld Erdő Kör Település és Környezetvédelmi Egyesület
- Kerbor Kft.
- Törpök Falva Családi Napközi
- Nagycsaládosok Monori Egyesülete, Monorierdő
- Növénytermesztési és Minősítő Intézet – Fajtakitermesztő Állomás / Monorierdő

Monorierdő által ellátandó kötelező közzolgáltatást végzők:

- Praxis Duó Kft. – gyermekorvosi ellátás
- Medi Pacis Bt – háziorvosi ellátás
- Gerogondex Öreggondozó és Ellátó Nonprofit Betéti Társaság – idősek nappali ellátása, szociális étkeztetés

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

- Vöröskereszt – ruha és ételosztás
- Magyar Máltai Szeretetszolgálat Monor – idősek, fogyatékosok szállítása, csomagoztatás
- Ószirózsa Nyugdíjas Kör – idősek segítése
- Szépkorúak Nyugdíjas Klub – idősek segítése
- Monor Kistemplomi Református Egyházközség – nyári gyermektáborok szervezése

- Római Katolikus Egyházközség - nyári gyermektáborok szervezése
- Monori Evangélikus Egyházközség – gyermekek, idősek segítése
- Erdei Gyermekekért Alapítvány – iskolás korú gyermekek segítése
- Erdei Csicsergők Alapítvány – óvodás korú gyermekek segítése
- Szécsényi Pál – Foci Suli – hátrányos helyzetben lévők támogatása
- Ifjúsági Jujutsu Kör - hátrányos helyzetben lévők támogatása, üdültetése
- Községi Sportkör – hátrányos helyzetben lévő gyermekek sportolásra ösztönzése
- Bogárzó Közhasznú Egyesület – rendezvények szervezése
- Polgárőrség – önkéntes szolgálat
- Gerogondex Öreggondozó és Ellátó Nonprofit Betéti Társaság – idősgondozás
- Zöld Erdő Kör Település és Környezetvédelmi Egyesület –
- Kerbor Kft. – foglalkoztatás kiemelten a hátrányos helyzetben lévőket
- Törpök Falva Családi Napközi –
- Nagycsaládosok Monori Egyesülete, Monorierdő – szűrések megszervezése, ruhaosztás
- Növénytermesztési és Minősítő Intézet – Fajtakitermesztő Állomás / Monorierdő - foglalkoztatás kiemelten a hátrányos helyzetben lévőket

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Kistérségi és Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat látja el Monorierdő területén a családsegítő és gyermekjóléti feladatokat. A Szolgálat jelenleg családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatást biztosít Monor, Pilis, Nyáregyháza, Csévharaszt, Gomba, Monorierdő, Péteri, 2013. augusztus 1. napjától Bénye, Káva és Vasad települések közigazgatási területén, valamint idősek nappali ellátása, házi segítségnyújtás és szociális étkeztetés szakfeladatokat valósít meg Pilis Város közigazgatási területén.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Monorierdőn nemzetiségi önkormányzat nem működik.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Monorierdő Község Önkormányzatának civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége nincs.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Monorierdő Község Önkormányzata erre vonatkozó adatgyűjtést nem végzett.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

Monorierdőn nemzetiségi önkormányzat nem működik, az alábbiakban felsoroltak meghívót kaptak a Helyi Esélyegyenlőségi Fórumra:

- Vöröskereszt
- Magyar Máltai Szeretetszolgálat Monor
- Ószirózsa Nyugdíjas Kör
- Szépkorúak Nyugdíjas Klub
- Monor Kistemplomi Református Egyházközség
- Római Katolikus Egyházközség
- Monori Evangélikus Egyházközség
- Erdei Gyermekéért Alapítvány
- Erdei Csicsergők Alapítvány
- Ifjúsági Jujutsu Kör
- Községi Sportkör
- Bogárzó Közhasznú Egyesület
- Polgárórség
- Gerogondex Öreggondozó és Ellátó Nonprofit Betéti Társaság
- Zöld Erdő Kör Település és Környezetvédelmi Egyesület
- Kerbor Kft.
- Törpök Falva Családi Napközi
- Nagycsaládosok Monori Egyesülete, Monorierdő
- Növénytermesztési és Minősítő Intézet – Fajtakitermesztő Állomás / Monorierdő
- Praxis Duó Kft.
- Medi Pacis Nt

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

A szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása:

- Monorierdő Község Önkormányzata által létrehozott Szociális Kerekasztalon való részvétellel
- Önkormányzat által biztosított kiadványok formájában – Monorierdői Hírmondó
- Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testülete által szervezett közmeghallgatáson, falugyűlésen

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

Az alábbiak segítenek a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervének (HEP IT) elkészítésében nyújtanak segítséget. A most következő táblázatok részletezik és pontosan kifejtik a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 2. számú mellékletében megadott, csak címszavakban leírt tartalmakat. Ezután található a rendeletben meghatározott formátumú összegző tábla, majd a megvalósításhoz szükséges információk. Végül a legitimációt tartalmazó zárófejezetet találhatjuk meg.

A fentiekre tekintettel a HEP IT négy részből áll:

1. Tartalmazza mindazokat a részleteket, amelyek a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve végrehajtásához elengedhetetlen információknak tekintendők.
2. Része a 2/2012 EMMI rendeletben megadott táblázat, mint a részletes tartalmakat összefoglaló projekttáblázat. Az első két rész elválaszthatatlan és csak együtt értelmezhető.
3. A megvalósítást segítő részletek szerves részét képezik a HEP IT-nek. Az egyes alfejezetekben rögzítettek biztosítják, hogy strukturálisan és széleskörűen beágyazottak legyenek az esélyegyenlőség érdekében tervezett tevékenységek.
4. A zárófejezet megadja, hogy milyen legitimáció szükséges az elkészült dokumentumhoz.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegény-ségben élők	<ul style="list-style-type: none"> - Település-szerkezetben végbemenő változások a szegregáció jeleit mutató településrészen, - Fiatalok foglalkoztatási lehetőségeinek hiánya, - Felnőttkorúak foglalkoztatási lehetőségeinek hiánya, - Fiatalok képzési lehetőségeinek hiánya, - Felnőttkorúak képzési lehetőségeinek hiánya, - Lakhatási körülmények feltárásának hiánya a szegregáció jeleit mutató településrészen 	<ul style="list-style-type: none"> - Településrendezési Terv kidolgozása, - Diákmunka programban részvétel, pályázati lehetőségek keresése, - Közmunka programban részvétel, pályázati lehetőségek keresése, - Képzési lehetőségek feltérképezése, lehetőség szerinti nyújtása, - Környezettanulmány végzése, rendszerezése
Gyermekek	<ul style="list-style-type: none"> - 0-3 év közötti gyermekek kezdeti lemaradása szocializálódás hiánya miatt, 	<ul style="list-style-type: none"> - védőnői szolgálat erősítése, - egészségnap szervezése, - sportnap szervezése, sporttal

	<ul style="list-style-type: none"> - egészséges életmód hiánya, - testmozgás, sport hiánya, - egészséges táplálkozás hiánya 	<ul style="list-style-type: none"> kapcsolatos civil szervezetek támogatása, - egészségnap, gyümölcsosztás, nyári gyermekétkeztetés szervezése
Idősek	<ul style="list-style-type: none"> - egészségügyi szolgáltatások elérhetőségének nehézsége, - informatikai érdeklődés hiánya 	<ul style="list-style-type: none"> - vérvételi lehetőség biztosítása helyben, - Teleház működtetése, ismeretterjesztés
Nők	<ul style="list-style-type: none"> - családtervezés – fogamzásgátló eszközök, lehetőségek hiánya, - gyermekvállalás utáni munkábaállás nehézsége 	<ul style="list-style-type: none"> - egészségnap szervezése, szűrések szervezése, fogamzásgátló eszköz biztosítása, - óvodai nyitva tartás felülvizsgálata, esetleges ügyelet biztosítása munkavállalók gyermekei részére
Fogyatékkal élők	<ul style="list-style-type: none"> - akadálymentesítés hiánya a helyi munkaadóknál, - akadálymentesítés hiánya a közlekedésben 	<ul style="list-style-type: none"> - felmérés készítése, ismeretterjesztés a helyi munkaadók részére az akadálymentesítés fontosságáról, - felmérések, saját és pályázati forrásból való megvalósításának lehetőségének vizsgálata

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőt
Romák és/vagy mélyszegény-ségben élők	<ul style="list-style-type: none"> - Település-szerkezetben végbemenő változások lassítása a szegregáció jeleit mutató településrészen, - Fiatalok foglalkoztatási lehetőségeinek keresése - Felnőttkorúak foglalkoztatási lehetőségeinek keresése - Fiatalkorúak képzési lehetőségeinek keresése - Felnőttkorúak képzési lehetőségeinek keresése - Lakhatási körülmények feltárása a szegregáció jeleit mutató településrészen 	<p>Felelős: polgármester</p> <p>Aktorok és partnerek: Polgármesteri Hivatal jegyzője, műszaki ügyintézője, igazgatási csoportvezetője, pénzügyi csoportvezetője</p>
Gyermekek	<ul style="list-style-type: none"> - 0-3 év közötti gyermekek kezdeti lemaradásának szocializálódás hiánya miatti lefaragása - egészséges életmódra nevelés, oktatás - testmozgás, sportra való oktatás, nevelés - egészséges táplálkozásra való 	<p>Felelős: polgármester</p> <p>Aktorok és partnerek: Védőnői Szolgálat, Óvoda, Iskola, Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testülete, támogató, sporttal foglalkozó civil szervezetek, házi gyermekorvos</p>

	oktatás	
Idősek	<ul style="list-style-type: none"> - egészségügyi szolgáltatások elérhetőségének javítása - informatikai érdeklődés felkeltése 	Felelős: polgármester Aktorok és partnerek: házi orvos, Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testülete,
Nők	<ul style="list-style-type: none"> - családtervezés – fogamzásgátló eszközök, lehetőségek biztosítása - gyermekvállalás utáni munkábaállás nehézségének kikülszöbölésében segítségnyújtás 	Felelős: polgármester Aktorok és partnerek: Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testülete
Fogyatékkal élők	<ul style="list-style-type: none"> - akadálymentesítés elősegítése a helyi munkaadóknál, - akadálymentesítés a közlekedésben 	Felelős: polgármester Aktorok és partnerek: Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testülete

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák esélyegyenlősége a munkavállalás területén biztosított.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők megélhetése biztosított legyen.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek fejlesztését, oktatását, táplálkozását, egészségügyi helyzetét.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek létbiztonságának elősegítésére, egészségügyi ellátottságára.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a családtervezésben való aktív részvételt és a munkába való visszatérés segítését.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők életvitelének minőségi javítására az akadálymentesítéssel.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

A következőkben az előzőekben felsorolt helyzetelemzés megállapításainak alapján kikristályosodó beavarkozási területeket, valamint az intézkedésbe bevont aktorok és partnereket és kiemelve a felelőst foglaljuk - intézkedési cselekvéssorozatot kialakítva – könnyen nyomonkövethető táblázatba/táblázatokba.

Intézkedés címe:	Település-szerkezetben végbemenő változások lassítása a szegregáció jeleit mutató településrészen
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Település-szerkezetben végbemenő változások a szegregáció jeleit mutató településrészen
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtáv: 2013-2014 évek Középtáv: 2015-2018 Hosszútáv: 2019-2030
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1.) Településfejlesztési koncepció kidolgozása 2.) Rendezési Terv kidolgozása
Részrtvevők és felelős	polgármester
Partnerek	Polgármesteri Hivatal jegyzője, műszaki ügyintézője, igazgatási csoportvezetője, pénzügyi csoportvezetője
Határidő(k) pontokba szedve	1.) 2013-2014 2.) 2018
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú terv: Településfejlesztési koncepció kidolgozása Középtávú terv: Rendezési Terv kidolgozása Hosszútávú terv: szegregáció megállítása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	nem értelmezhető
Szükséges erőforrások	Képviselő-testület által biztosított forrás

Intézkedés címe:	- Fiatalok foglalkoztatási lehetőségeinek keresése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Fiatalok foglalkoztatási lehetőségeinek hiánya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtáv: éven belül Középtáv: 2014-2018 Hosszútáv: 2019-2030
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Diákmunka programban részvétel és pályázati lehetőségek keresése,
Részrtvevők és felelős	polgármester
Partnerek	Polgármesteri Hivatal jegyzője, igazgatási csoportvezetője, pénzügyi csoportvezetője
Határidő(k) pontokba szedve	1.) folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú terv: diákmunkaprogramban való részvétel Középtávú terv: diákmunkaprogramban való részvétel Hosszútávú terv: fiatalok munkához való hozzáállásának javítása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	iskolázatlan fiatal, oktatás
Szükséges erőforrások	pályázati források, önkormányzati humánerőforrások

Intézkedés címe:	- Felnőttkorúak foglalkoztatási lehetőségeinek keresése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Felnőttkorúak foglalkoztatási lehetőségeinek hiánya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtáv: éven belül Középtáv: 2014-2018 Hosszútáv: 2019-2030
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Közmunka programban részvétel és pályázati lehetőségek keresése
Résztevők és felelős	polgármester
Partnerek	Polgármesteri Hivatal jegyzője, igazgatási csoportvezetője, pénzügyi csoportvezetője
Határidő(k) pontokba szedve	1.) folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú terv: közmunkaprogramban való részvétel Középtávú terv: közmunkaprogramban való részvétel Hosszútávú terv: felnőttek munkához való hozzájutásának javítása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	iskolázatlan felnőtt, oktatás
Szükséges erőforrások	pályázati források, önkormányzati humánerőforrások

Intézkedés címe:	- Fiatalok képzési lehetőségeinek keresése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Fiatalok képzési lehetőségeinek hiánya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtáv: éven belül Középtáv: 2014-2018 Hosszútáv: 2019-2030
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Képzési lehetőségek feltérképezése, lehetőség szerinti nyújtása
Résztevők és felelős	polgármester
Partnerek	Polgármesteri Hivatal jegyzője, igazgatási csoportvezetője, pénzügyi csoportvezetője
Határidő(k) pontokba szedve	1.) folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú terv: képzésiprogramban való részvétel Középtávú terv: képzésiprogramban való részvétel Hosszútávú terv: iskolázatlanság csökkentése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	képzés elutasítása, ismeretterjesztés
Szükséges erőforrások	pályázati források, önkormányzati humán erőforrások

Intézkedés címe:	- Felnőttkorúak képzési lehetőségeinek keresése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Felnőttkorúak képzési lehetőségeinek hiánya,
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtáv: éven belül Középtáv: 2014-2018 Hosszútáv: 2019-2030
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Képzési lehetőségek feltérképezése, lehetőség szerinti nyújtása
Résztevők és felelős	polgármester
Partnerek	Polgármesteri Hivatal jegyzője, igazgatási csoportvezetője, pénzügyi csoportvezetője
Határidő(k) pontokba szedve	1.) folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú terv: képzésiprogramban való részvétel Középtávú terv: képzésiprogramban való részvétel Hosszútávú terv: iskolázatlanság csökkentése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	képzés elutasítása, ismeretterjesztés
Szükséges erőforrások	pályázati források, önkormányzati humán erőforrások

Intézkedés címe:	Lakhatási körülmények feltárása a szegregáció jeleit mutató településrészen
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Lakhatási körülmények feltárásának hiánya a szegregáció jeleit mutató településrészen
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtáv: 2013-2014 évek Középtáv: 2015-2018 Hosszútáv: 2019-2030
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Környezettanulmány végzése, rendszerezése
Résztvevők és felelős	polgármester
Partnerek	Polgármesteri Hivatal jegyzője, igazgatási csoportvezetője, pénzügyi csoportvezetője, dolgozói
Határidő(k) pontokba szedve	1.) folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú terv: környezettanulmány végzése, rendszerezése Középtávú terv: környezettanulmány végzése, rendszerezése, lakhatási körülmények javítása évenként 2 család Hosszútávú terv: környezettanulmány végzése, rendszerezése, lakhatási körülmények javítása évenként 2 család,
Kockázatok és csökkentésük eszközei	elutasító magatartás, ismeretterjesztés
Szükséges erőforrások	önkormányzati anyagi- és humán erőforrások

Intézkedés címe:	- 0-3 év közötti gyermekek kezdeti lemaradásának - szocializálódás hiánya miatti - lefaragása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	- 0-3 év közötti gyermekek kezdeti lemaradása szocializálódás hiánya miatt,
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtáv: 2013-2014 évek Középtáv: 2015-2018 Hosszútáv: 2019-2030
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	védőnői szolgálat erősítése. Ez közvetett intézkedésnek számít, mivel a védőnői szolgálat minél magasabb szinten történő ellátáshoz a megfelelő technikai, humán feltételeket kell biztosítani az Önkormányzatnak.
Résztevők és felelős	polgármester, védőnő
Partnerek	Polgármesteri Hivatal jegyzője, igazgatási csoportvezetője, pénzügyi csoportvezetője, dolgozói
Határidő(k) pontokba szedve	1.) folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú terv: védőnői szolgálat megfelelő helyre való költöztetése, gyakornokok foglalkoztatási lehetőségének vizsgálata, környezettanulmányok készítése a rászorulókról Középtávú terv: védőnői szolgálat felszereltségének bővítése modern eszközökkel, védőnők képzése, megoldási javaslatok kidolgozása Hosszútávú terv: folyamatos ismeretterjesztéssel a szocializálás javítása a 0-3 éves korúak között
Kockázatok és csökkentésük eszközei	anyagi források korlátozottsága
Szükséges erőforrások	önkormányzati anyagi- és humán erőforrások

Intézkedés címe:	- Egészséges életmódra nevelés
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Egészséges életmód hiánya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtáv: 2013-2014 évek Középtáv: 2015-2018 Hosszútáv: 2019-2030
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	egészségnap szervezése, oktatás
Résztvevők és felelős	polgármester, Képviselő-testület, óvoda intézményvezetője
Partnerek	civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	1.) folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú terv: évenkénti egészségnap szervezése Középtávú terv: ismeretek minél szélesebb körben való terjesztése, szűrővizsgálatok számának növelése Hosszútávú terv: kimutathatóan kevesebb betegszám az orvosoknál
Kockázatok és csökkentésük eszközei	anyagi források szűkössége, elutasító magatartás
Szükséges erőforrások	önkormányzati anyagi- és humánerőforrások

Intézkedés címe:	- Testmozgás, sportra való oktatás, nevelés
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Testmozgás, sport hiánya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtáv: 2013-2014 évek Középtáv: 2015-2018 Hosszútáv: 2019-2030
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	sportnap szervezése, sporttal kapcsolatos civil szervezetek támogatása
Résztevők és felelős	polgármester, Képviselő-testület, óvoda és az iskola intézményvezetője
Partnerek	civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	1.) folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú terv: évenkénti sportnap szervezése, sporttal kapcsolatos civil szervezetek támogatása Középtávú terv: ismeretek minél szélesebb körben való terjesztése, Hosszútávú terv: kimutathatóan kevesebb betegszám az orvosoknál
Kockázatok és csökkentésük eszközei	anyagi források szűkössége, elutasító magatartás
Szükséges erőforrások	önkormányzati anyagi- és humánerőforrások

Intézkedés címe:	Egészséges táplálkozásra való oktatás
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Egészséges táplálkozás hiánya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtáv: 2013-2014 évek Középtáv: 2015-2018 Hosszútáv: 2019-2030
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	egészségnap, gyümölcsosztás, nyári gyermekétkeztetés szervezése
Résztvevők és felelős	polgármester, Képviselő-testület, óvoda és az iskola intézményvezetője, Önkormányzat Konyhája
Partnerek	civil szervezetek, Polgármesteri Hivatal jegyzője, igazgatási csoportvezetője, pénzügyi csoportvezetője, dolgozói
Határidő(k) pontokba szedve	1.) folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú terv: évenkénti egészségnap, gyümölcsosztás, nyári gyermekétkeztetés szervezése Középtávú terv: ismeretek minél szélesebb körben való terjesztése, Hosszútávú terv: kimutathatóan kevesebb betegszám az orvosoknál
Kockázatok és csökkentésük eszközei	anyagi források szűkössége, elutasító magatartás
Szükséges erőforrások	önkormányzati anyagi- és humánerőforrások

Intézkedés címe:	- Egészségügyi szolgáltatások elérhetőségének javítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Egészségügyi szolgáltatások elérhetőségének nehézsége
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtáv: 2013-2014 évek Középtáv: 2015-2018 Hosszútáv: 2019-2030
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	vérvételi lehetőség biztosítása helyben
Résztvevők és felelős	polgármester, házi orvos, Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testülete
Partnerek	közfeladatot ellátók (házi gyermekorvos, idősek gondozását ellátó)
Határidő(k) pontokba szedve	1.) folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú terv: vérvételi lehetőség fenntartása Középtávú terv: vérvételi lehetőség fenntartása, támogatása Hosszútávú terv: vérvételi lehetőség fenntartása, támogatása, bővítése, kimutathatóan növekedett esetszám
Kockázatok és csökkentésük eszközei	anyagi források szűkössége
Szükséges erőforrások	önkormányzati anyagi- és humánerőforrások

Intézkedés címe:	Informatikai érdeklődés felkeltése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Informatikai érdeklődés hiánya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtáv: 2013-2014 évek Középtáv: 2015-2018 Hosszútáv: 2019-2030
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Teleház működtetése, ismeretterjesztés
Résztevők és felelős	polgármester, Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testülete
Partnerek	civil szervezetek, Polgármesteri Hivatal jegyzője, igazgatási csoportvezetője, pénzügyi csoportvezetője, dolgozói
Határidő(k) pontokba szedve	1.) folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú terv: Teleház indítása Középtávú terv: idősök bevonása, kimutatható esetszámmal Hosszútávú terv: informatikai képzések/továbbképzések
Kockázatok és csökkentésük eszközei	anyagi források szűkössége, elutasító magatartás
Szükséges erőforrások	önkormányzati anyagi- és humán erőforrások

Intézkedés címe:	Családtervezés – fogamzásgátló eszközök, lehetőségek biztosítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Családtervezés – fogamzásgátló eszközök, lehetőségek hiánya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtáv: 2013-2014 évek Középtáv: 2015-2018 Hosszútáv: 2019-2030
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	egészségnap szervezése, szűrések szervezése, fogamzásgátló eszköz biztosítása
Résztevők és felelős	polgármester, Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testülete
Partnerek	civil szervezetek, Polgármesteri Hivatal jegyzője, igazgatási csoportvezetője, pénzügyi csoportvezetője, dolgozói
Határidő(k) pontokba szedve	1.) folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú terv: egészségnap szervezése, nőgyógyászati szűrések szervezése, fogamzásgátló eszköz biztosítása Középtávú terv: egészségnap szervezése, nőgyógyászati szűrések szervezése, fogamzásgátló eszköz biztosítása növekedő számban Hosszútávú terv: nőgyógyászati szűrések szervezése nyomán korai felismerés a betegségeknel, fogamzásgátló eszköz biztosítása révén hatékonyabb családtervezés a hátrányos helyzetben lévők esetében
Kockázatok és csökkentésük eszközei	elutasító magatartás, egyéni attitűdök
Szükséges erőforrások	önkormányzati anyagi- és humánerőforrások

Intézkedés címe:	Gyermekvállalás utáni munkábaállás nehézségének kikülszöbölésében segítségnyújtás
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Gyermekvállalás utáni munkábaállás nehézsége
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtáv: 2013-2014 évek Középtáv: 2015-2018 Hosszútáv: 2019-2030
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	óvodai nyitva tartás felülvizsgálata, esetleges ügyelet biztosítása munkavállalók gyermekei részére
Résztvevők és felelős	polgármester, Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testülete, óvoda intézményvezetője
Partnerek	---
Határidő(k) pontokba szedve	1.) folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú terv: óvodai nyitva tartás felülvizsgálata Középtávú terv: óvodai nyitva tartás felülvizsgálata, esetleges ügyelet biztosítása munkavállalók gyermekei részére Hosszútávú terv: növekedő részvétel a gyermekmegőrzés ideje alatt
Kockázatok és csökkentésük eszközei	anyagi- és humán erőforrások szűkössége
Szükséges erőforrások	önkormányzati anyagi- és humán erőforrások

Intézkedés címe:	Akadálymentesítés elősegítése a helyi munkaadóknál
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Akadálymentesítés hiánya a helyi munkaadóknál
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtáv: 2013-2014 évek Középtáv: 2015-2018 Hosszútáv: 2019-2030
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	felmérés készítése, ismeretterjesztés a helyi munkaadók részére az akadálymentesítés fontosságáról
Résztvevők és felelős	polgármester, Polgármesteri Hivatal jegyzője, igazgatási csoportvezetője, pénzügyi csoportvezetője, dolgozói
Partnerek	civil szervezetek, településen lévő munkaadók
Határidő(k) pontokba szedve	1.) folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú terv: felmérés készítése Középtávú terv: ismeretterjesztés a helyi munkaadók részére az akadálymentesítés fontosságáról Hosszútávú terv: számszerűsíthető akadálymentesített üzletek, munkahelyek
Kockázatok és csökkentésük eszközei	elutasító magatartás
Szükséges erőforrások	civil humán erőforrások

Intézkedés címe:	Akadálymentesítés a közlekedésben
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Akadálymentesítés hiánya a közlekedésben
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtáv: 2013-2014 évek Középtáv: 2015-2018 Hosszútáv: 2019-2030
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	felmérések, saját és pályázati forrásból való megvalósításának lehetőségének vizsgálata
Résztevők és felelős	polgármester, Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testülete
Partnerek	Polgármesteri Hivatal jegyzője, igazgatási csoportvezetője, pénzügyi csoportvezetője, dolgozói
Határidő(k) pontokba szedve	1.) folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú terv: felmérések készítése, rendszerezése, saját és pályázati forrásból való megvalósításának lehetőségének vizsgálata Középtávú terv: saját és pályázati forrásból való megvalósításának lehetőségének vizsgálata Hosszútávú terv: minden közlekedési felület akadálymentesített a településen
Kockázatok és csökkentésük eszközei	anyagi erőforrások szűkössége
Szükséges erőforrások	önkormányzati anyagi- és humánerőforrások, pályázati források

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Település-szerkezetben végbemenő változások lassítása a szegregáció jeleit mutató településrészen	Település-szerkezetben végbemenő változások a szegregáció jeleit mutató településrészen	Rövidtávú terv: Településfejlesztési koncepció kidolgozása Középtávú terv: Rendezési Terv kidolgozása Hosszútávú terv: szegregáció megállítása	Településfejlesztési koncepció, Rendezési Terv	Településfejlesztési koncepció kidolgozása Rendezési Terv kidolgozása	polgármester, Képviselő-testület	2013-2014 2018	darabszám	Képviselő-testület által biztosított forrás	igen
2	Fiatalok foglalkoztatási lehetőségeinek keresése	Fiatalok foglalkoztatási lehetőségeinek hiánya	Rövidtávú terv: diák munkaprogramban való részvétel Középtávú terv: diák munkaprogramban való részvétel Hosszútávú terv: fiatalok munkához való hozzáállásának javítása	éves költségvetési rendelet	Diák munkaprogramban részvétel és pályázati lehetőségek keresése,	polgármester,	folyamos	darabszám	pályázati források, önkormányzati humán erőforrások	előre nem látható
3	Felnőttkorúak foglalkoztatási lehetőségeinek keresése	Felnőttkorúak foglalkoztatási lehetőségeinek hiánya	Rövidtávú terv: köz munkaprogramban való részvétel Középtávú terv: köz munkaprogramban való részvétel Hosszútávú terv: felnőttek munkához való hozzájutásának	éves költségvetési rendelet	Köz munkaprogramban részvétel és pályázati lehetőségek keresése	polgármester,	folyamos	darabszám	pályázati források, önkormányzati humán erőforrások	előre nem látható

			javitása							
4	Fiatalokorúak képzési lehetőségeinek keresése	Fiatalokorúak képzési lehetőségeinek hiánya	Rövidtávú terv: képzési programban való részvétel Középtávú terv: képzési programban való részvétel Hosszútávú terv: iskolázatlanság csökkentése	éves költségvetési rendelet	Képzési lehetőségek feltérképezése, lehetőség szerinti nyújtása	polgármester,	folyamatos	darabszám	pályázati források, önkormányzati humánerőforrások	előre nem látható
5	Felnőttokorúak képzési lehetőségeinek keresése	Felnőttokorúak képzési lehetőségeinek hiánya	Rövidtávú terv: képzési programban való részvétel Középtávú terv: képzési programban való részvétel Hosszútávú terv: iskolázatlanság csökkentése	éves költségvetési rendelet	Képzési lehetőségek feltérképezése, lehetőség szerinti nyújtása	polgármester,	folyamatos	darabszám	pályázati források, önkormányzati humánerőforrások	előre nem látható
6	Lakhatási körülmények feltárása a szegregáció jeleit mutató településrészen	Lakhatási körülmények feltárásának hiánya a szegregáció jeleit mutató településrészen	Rövidtávú terv: környeztanulmány végzése, rendszerezése Középtávú terv: környeztanulmány végzése, rendszerezése, lakhatási körülmények javítása évenként 2 család Hosszútávú terv: környeztanulmány végzése, rendszerezése, lakhatási körülmények javítása évenként 2 család,	éves költségvetési rendelet	Környeztanulmány végzése, rendszerezése	polgármester,	folyamatos	darabszám	önkormányzati anyagi- és humánerőforrások	előre nem látható

II. A gyermekek esélyegyenlősége

1	0-3 év közötti gyermekek kezdeti lemaradásának - szocializálódás hiánya miatti -	0-3 év közötti gyermekek kezdeti lemaradása szocializálódás	Rövidtávú terv: védőnői szolgálat megfelelő helyre való költöztetése, gyakornokok	éves költségvetési rendelet	védőnői szolgálat erősítése. Ez közvetett intézkedésnek	polgármester, védőnő	folyamatos	darabszám	önkormányzati anyagi- és humánerőforrások	fenntartható, előre nem látható
---	--	---	---	-----------------------------	---	----------------------	------------	-----------	---	---------------------------------

	lefaragása	hiánya miatt	foglalkoztatási lehetőségének vizsgálata, környezettanulmányok készítése a rászorulókról Középtávú terv: védőnői szolgálat felszereltségének bővítése modern eszközökkel, védőnők képzése, megoldási javaslatok kidolgozása Hosszútávú terv: folyamatos ismeretterjesztés a szocializálás javítása a 0-3 éves korúak között		számít, mivel a védőnői szolgálat minél magasabb szinten történő ellátáshoz a megfelelő technikai, humán feltételeket kell biztosítani az Önkormányzatnak.					
2	Egészséges életmódra nevelés	Egészséges életmód hiánya	Rövidtávú terv: évenkénti egészségnap szervezése Középtávú terv: ismeretek minél szélesebb körben való terjesztése, szűrővizsgálatok számának növelése Hosszútávú terv: kimutathatóan kevesebb betegszám az orvosoknál	éves költségvetési rendelet	egészségnap szervezése, oktatás	polgármester, Képviselő-testület, óvoda intézményvezetője	folyamatos	darabszám	önkormányzati anyagi- és humánerőforrások	fenntartható, előre nem látható
3	Testmozgás, sportra való oktatás, nevelés	Testmozgás, sport hiánya	Rövidtávú terv: évenkénti sportnap szervezése, sporttal kapcsolatos civil szervezetek támogatása Középtávú terv: ismeretek minél szélesebb körben való terjesztése, Hosszútávú terv:	éves költségvetési rendelet	sportnap szervezése, sporttal kapcsolatos civil szervezetek támogatása	polgármester, Képviselő-testület, óvoda és az iskola intézményvezetője	folyamatos	darabszám	önkormányzati anyagi- és humánerőforrások	fenntartható, előre nem látható

			kimutathatóan kevesebb betegség az orvosoknál							
4	Egészséges táplálkozásra való oktatás	Egészséges táplálkozás hiánya	Rövidtávú terv: évenkénti egészségnap, gyümölcsosztás, nyári gyermekétkeztetés szervezése Középtávú terv: ismeretek minél szélesebb körben való terjesztése, Hosszútávú terv: kimutathatóan kevesebb betegség az orvosoknál	éves költségvetési rendelet	egészségnapgyümölcsosztás, nyári gyermekétkeztetés szervezése	polgármester, Képviselő-testület, óvoda és az iskola intézményvezetője, Önkormányzat Konyhája	folyamatos	darabszám	önkormányzati anyagi- és humán erőforrások	fenntartható, előre nem látható

III. A nők esélyegyenlősége

1	Családtervezés – fogamzásgátló eszközök, lehetőségek biztosítása	Családtervezés – fogamzásgátló eszközök, lehetőségek hiánya	Rövidtávú terv: egészségnap szervezése, nőgyógyászati szűrések szervezése, fogamzásgátló eszköz biztosítása Középtávú terv: egészségnap szervezése, nőgyógyászati szűrések szervezése, fogamzásgátló eszköz biztosítása növekedő számban Hosszútávú terv: nőgyógyászati szűrések szervezése nyomán korai felismerés a betegségeknél, fogamzásgátló eszköz biztosítása révén hatékonyabb családtervezés a	éves költségvetési rendelet	egészségnap szervezése, szűrések szervezése, fogamzásgátló eszköz biztosítása	polgármester, Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testülete	folyamatos	darabszám	önkormányzati anyagi- és humán erőforrások	fenntartható, előre nem látható
---	--	---	--	-----------------------------	---	--	------------	-----------	--	---------------------------------

			hátrányos helyzetben lévő esetében							
2	Gyermekvállalás utáni munkábaállás nehézségének kiküszöbölésében segítségnyújtás	Gyermekvállalás utáni munkábaállás nehézsége	Rövidtávú terv: óvodai nyitva tartás felülvizsgálata Középtávú terv: óvodai nyitva tartás felülvizsgálata, esetleges ügyelet biztosítása munkavállalók gyermekei részére Hosszútávú terv: növekedő részvétel a gyermekmegőrzés ideje alatt	éves költségvetési rendelet	óvodai nyitva tartás felülvizsgálata, esetleges ügyelet biztosítása munkavállalók gyermekei részére	polgármester, Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testülete	folyamatos	darabszám	önkormányzati anyagi- és humán erőforrások	fenntartható, előre nem látható

IV. Az idősek esélyegyenlősége

1	Egészségügyi szolgáltatások elérhetőségének javítása	Egészségügyi szolgáltatások elérhetőségének nehézsége	Rövidtávú terv: vérvételi lehetőség fenntartása Középtávú terv: vérvételi lehetőség fenntartása, támogatása Hosszútávú terv: vérvételi lehetőség fenntartása, támogatása, bővítése, kimutathatóan növekedett esetszám	éves költségvetési rendelet	vérvételi lehetőség biztosítása helyben	polgármester, háziorvos, Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testülete	folyamatos	darabszám	önkormányzati anyagi- és humán erőforrások	fenntartható, előre nem látható
2	Informatikai érdeklődés felkeltése	Informatikai érdeklődés hiánya	Rövidtávú terv: Teleház indítása Középtávú terv: idők bevonása, kimutatható esetszámmal (Hosszútávú terv: informatikai képzések/továbbképzések	éves költségvetési rendelet	Teleház működtetése, ismeretterjesztés	polgármester, Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testülete	folyamatos	darabszám	önkormányzati anyagi- és humán erőforrások	fenntartható, előre nem látható

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége

1	Akadálymentesítés	Akadálymentesítés	Rövidtávú terv:	nem releváns	felmérés készítése,	polgármester,	folyamatos	darabszám	civil	előre nem látható
---	-------------------	-------------------	-----------------	--------------	---------------------	---------------	------------	-----------	-------	-------------------

	elősegítése a helyi munkaadóknál	hiánya a helyi munkaadóknál	<p>felmérés készítése Középtávú terv: ismeretterjesztés a helyi munkaadók részére az akadálymentesítés fontosságáról</p> <p>Hosszútávú terv: számszerűsíthető akadálymentesített üzletek, munkahelyek</p>		ismeretterjesztés a helyi munkaadók részére az akadálymentesítés fontosságáról	Polgármesteri Hivatal jegyzője, igazgatási csoportvezetője, pénzügyi csoportvezetője, dolgozói			humán erőforrások	
2	Akadálymentesítés a közlekedésben	Akadálymentesítés a közlekedésben	<p>Rövidtávú terv: felmérések készítése, rendszerezése, saját és pályázati forrásból való megvalósításának lehetőségének vizsgálata</p> <p>Középtávú terv: saját és pályázati forrásból való megvalósításának lehetőségének vizsgálata</p> <p>Hosszútávú terv: minden közlekedési felület akadálymentesített a településen</p>	éves költségvetési rendelet	felmérések, saját és pályázati forrásból való megvalósításának lehetőségének vizsgálata	polgármester, Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testülete	folyamatos	darabszám	önkormányzati anyagi- és humán erőforrások, pályázati források	előre nem látható

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket, cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

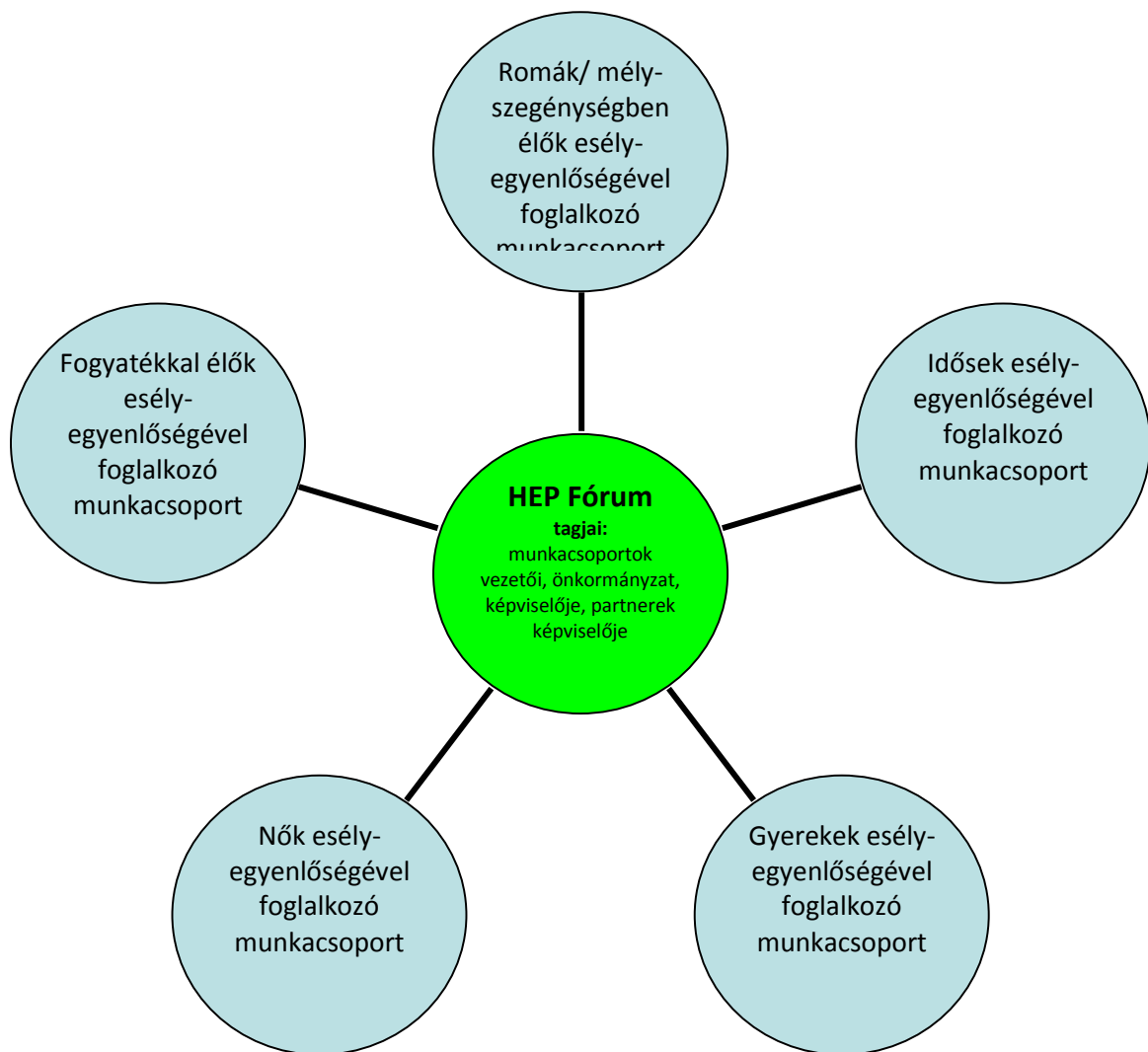
A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,

- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről **Szente Béla polgáremster** felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
  - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
  - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelősével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési

intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Monorierdő község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Monorierdő Község Önkormányzat Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és ...../2013.(XII.12.)Kt. határozatával elfogadta.

Mellékletek:

Dátum

Aláírás

Monorierdő, 2013. december 12.

A Monorierdő Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Dátum

Partner aláírás

Monorierdő, 2013. december 12.

Dátum

Partner aláírás

Monorierdő, 2013. december 12.

Dátum

Partner aláírás

Monorierdő, 2013. december 12.

HEP elkészítési jegyzék¹⁸

NÉV ¹⁹	HEP részei ²⁰										Aláírás ²¹
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	

¹⁸ Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértésen és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással” igazolt dokumentum

¹⁹ A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

²⁰ A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

²¹ Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.

